KISWAHILI

斯瓦希里语

KITABU CHA KWANZA

第一册

曹勤 孙宝华 冯玉培 编著

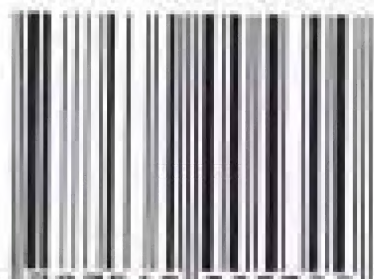
外语教学与研究出版社

KISWAHILI

一个学术性教育性
出版机构

¥：13.90
ISBN 7-5600-0530-6

网址：http://www.fltrp.com.cn
封面设计：海之帆

KISWAHILI

Kitabu cha Kwanza

斯瓦希里语

第一册

曹 勤 孙宝华 冯玉培 编著

外语教学与研究出版社

责任编辑：曹　勤
责任校对：孙宝华

斯瓦希里语

第一册

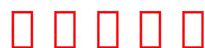
曹勤　孙宝华　冯玉培　编著

*　*　*

外语教学与研究出版社出版发行
（北京市西三环北路 19 号）
北京外国语大学印刷厂印刷
新华书店总店北京发行所经销
开本 850×1168　1/32　10.25 印张　167 千字
1989 年 6 月第 1 版　1999 年 1 月第 2 次印刷
印数：1501—2500 册

*　*　*

ISBN 7－5600－0530－6
G·259
定价：13.90 元

前　言

斯瓦希里语属班图语系，是非洲三大语言之一。早期曾采用阿拉伯字母，19世纪中叶起改用拉丁字母拼写。目前在非洲约有五千万人操不同程度的斯语，主要分布在非洲东部的一些国家和地区。其中斯语是坦桑尼亚和肯尼亚的国语。

为了适应外事工作的需要，我院于1961年开设了斯瓦希里语专业。二十多年来，随着中国人民同非洲人民之间友谊的日益加强，友好往来日趋频繁，我国学习、研究斯语和从事斯语翻译工作的人员亦逐渐增多。为此我们深感有必要编辑出版一套斯语基础教材。经过几年的努力，如今这套教材终于问世了。

本书共分四册，可供大学基础阶段斯语教学及自学斯语者使用。其中第一、二册主要教学目标在于通过反复实践使学生掌握斯语的语音、语调、拼写以及基本语法和基本词汇的运用，并特别注重口语表达能力的培养。

第一册1－6课为语音教程。这一阶段除学习斯语全部音素及字母外，还配有少量单词和简单的日常用语，以便于学生掌握斯语发音、拼写及朗读。

从第七课起为基本教程，每课包括如下内容：对话、课文、词汇、语法和练习。

一、对话部分以日常生活为主，结合每课的语法内容，教授斯语基本句型及日常生活会话，以培养学生的口语能力。

二、课文从第16课起分为正课文和副课文。题材比较广泛，其中包括部分介绍斯语国家概况等内容，以提高学生学习斯语的兴趣。

三、本书第一册正、副课文共讲授斯语基本词汇九百个左右。除每课都有分课词汇表外，并在书后附有按字母顺序排列的总词汇表。词汇表中凡名词均按名词八类注明即wa、ki、n、mi、ma、u、等；动词用kt表示（即kitenzi）；形容词用kv表示（即kivumishi）；副词用kl表示（即kielezi），连词用ku表示（即kiunganishi）；感叹词用kii.表示（即kiingizi）。

四．第一册讲授的基本语法是：八类名词中的wa、ki、n、mi、ma、五类，以及动词基本时态：现在时，过去时，将来时和现在完成时。

五、练习部分：针对斯语语法较为复杂，学生在学习中易犯语法错误这一具体情况，本书编写中特别加强了语法练习。如：各类名词单、复数互换，名词、形容词一致关系练习，语法改错，动词基本时态填空，完成句子等项目。同时我们亦参阅了国外近年来出版的斯语教科书，力求使练习生动、活泼形式多样化。

本书在编写过程中得到我院斯语教研室其它同志，特别是坦桑尼亚在华专家苏丹（s.o.sultan）先生的大力协助。在此谨向他们表示衷心的感谢。

编者

YALIYOMO

第一课

SOMO LA KWANZA

MATAMSHI
元音　a　e　i
辅音　p　b　m　n

I. 元音　　a　低位、开口（不圆唇）、后元音

发音要领

口张大，舌身平放后缩，舌尖离开下齿，双唇保持自然状态，发长音。

a　　a　　a

aa　　aa　　aa

e　中位、略扁唇、前元音

发音要领

舌尖抵下齿，舌前部稍向硬腭抬起，唇形中常稍扁，牙床半开半合，肌肉放松，发长音。

e　　e　　e

ee　　ee　　ee

i　高位　扁唇　前元音

发音要领

舌尖抵下齿，舌前部向硬颚高高抬起，双唇向两旁伸开，成扁平形。发长音。

i	i	i
ii	ai	ei
ia	ie	ii

II. 辅音　p　b　双唇爆破辅音

发音要领

双唇紧闭，然后突然分开，让气流冲出口腔。p是清浊音，发音时声带不振动。 b 是浊辅音，发音时声带振动。

pa	pe	pi
paa	pea	pia
papa	pepa	pipa
papai	pepe	pipi
papia	pepea	piapia
apa	pepi	ipi

ba	be	bi
baa	bee	bia
baba	bei	bibi
bai	beba	biabia
bapa	bebea	ibia

iba	abee	bipa

m　双唇鼻辅音

发音要领

双唇闭拢，软腭下垂，舌身平放，气流从鼻腔逸出；

是浊辅音，发音时声带振动。

ma	me	mi
mama	mea	mia
bima	mei	mimi
ama	memba	mamia
ima	membe	pimia
pima	membamba	mimba

n　舌尖齿龈鼻辅音

发音要领

舌尖紧贴上齿龈，形成阻碍，

软腭下垂，气流从鼻腔逸出。

是浊辅音，发音时声带振动。

na	ne	ni
nai	nena	nia
naam	nepa	nini
naima	nepi	nani
maana	nene	ini
pana	nenepa	niaba

III. 字母

印刷体	大写	A	E	I	P	B	M	N
	小写	a	e	i	p	b	m	n
手写体	大写	A	E	I	P	B	M	N
	小写	a	e	i	p	b	m	n

IV. 学说话：

MAAMKIO

Hujambo?	Sijambo.
Hamjambo?	Hatujambo.
Ali hajambo?	Hajambo.
Wazee hawajambo?	Hawajambo.
Asante.	

V. 词汇：

baba	爸爸
mama	妈妈
bibi	奶奶、夫人、女士
mimi	我
nani	谁
naam	到 （回答他人叫时用）
nini	什么
asante	谢谢

MAELEZO

音素、元音和辅音

1. 音素是语音中能够独立存在，且不能再分解的最小单位。

如：MTU（人）是由"m"、"t"、"u"三个音素构成。
音素可分为两大类，即元音和辅音。

2. 元音：发音时声带振动，气流不受任何发音器官的阻碍所发出的声音称为元音，如：a、e、i等。

3. 辅音：气流克服发音器官的阻碍后所发出的声音称为辅音。
辅音又分为清辅音和浊辅音两类。
发音时声带不振动的辅音称为清辅音，如：p、t、k等
发音时声带振动的称为浊辅音，如：b、d、g等

MAZOEZI

I. 拼读练习：

p	b
pa pe pi	ba be bi
m	**n**
ma me mi	na ne ni

II. 朗读下面语音练习，注意区别清、浊辅音：

A

p	b
paa pama pamba	baa bama bamba

pana	bana
pembea	bembea
pea	beba
pemba	bemba
peni	beni
pia	bia
pima	bima
piapia	biabia
pipi	bibi

B

m	n
mama	nana
mami	nani
maana	naam
mamba	namba
membe	nembe
mema	nena
mei	nepi
memba	nenepa
mia	nia
mimi	nini
mimba	niaba
bamia	pania

III. 朗读下列各组单词，并注意其发音区别：

1) pama - - - pana

2) pamba - - - pemba

3) pembe --- pembea

4) pima --- pimia

5) bamba --- bama

6) babia --- bamia

7) bemba --- bembea

8) bia --- bima

9) mamba --- membe

10) manani --- manane

11) mimba --- mamia

12) mema --- memba

13) namba --- nembe

14) neema --- nenepa

15) nena --- nene

IV. 朗读并抄写下列单词：

baba	mama
bibi	mimi
nani	nini
Mei	mia
naam	asante

V. 朗读下列句子，要求每个单词发音正确：

1) Mimi ni nani?
2) Mimi ni Bibi Amina.
3) Nani anaimba?
4) Amina anaimba.
5) Mimi pia ninaimba.

VI. 朗读并抄写课文学说话部分

第 二 课

SOMO LA PILI

MATAMSHI				
元音	o			
辅音	t	d	k	g
	h	j		

I。元音　o　中位　圆唇　后元音

发音要领

口张大，舌身尽量降低并后缩，舌后部抬高， 双唇收圆并稍突出，发长音。

oa	eo	io	oo
po	bo	mo	no
bao	bopa	popo	pepo
moma	nobe	noa	nona
boda	bobo	boma	bopo

II.辅音　t　d　舌尖齿龈爆破辅音

发音要领

舌尖紧贴上齿龈，形成阻碍，然后突然下降，让气流冲出口腔。

t 是清辅音，声带不振动。

d 是浊辅音，声带振动。

ta	te	ti	to
taa	tema	tia	toa

tai	tepe	tiba	tobi
tabia	tena	titi	topa
taabani	tembo	timia	tota
tapatapa	tembea	titima	tonea

da	de	di	do
dada	debe	dia	doa
dagaa	dede	dodi	dobi
daima	dema	dimba	domo
daba	depo	bidii	bado
danda	demani	dindia	dondoa

k g 舌后软腭爆破辅音

发音要领

舌后部隆起，紧贴软腭，形成阻碍，然后突然离开，让气流冲出口腔。

k 是清辅音，声带不振动。

g 是浊辅音，声带振动。

ka	ke	ki	ko
kaa	kema	kima	koba
kaka	kekee	kibao	kobe
kaba	kemea	kibaba	komeo
kama	kemia	kiana	kopa
kana	kenda	kibanio	kodoa

ga	ge	gi	go
gani	gego	pigia	gogo
gae	gema	ingia	goma
gaga	geni	ingine	gona

gana	genge	gingi	gone
gao	gena	gimbi	goigoi

h　声门摩擦辅音

发音要领

气流不受阻碍，自由逸出口腔，只在通过声门时发出轻微的摩擦。口形不定，随后面的元音而变化。是清辅音，声带不振动。

ha	he	hi	ho
haba	heba	hii	hodi
hadi	heko	hima	hoho
hapa	hema	hina	hoka
hai	hepa	hiba	hoki
haiba	hekima	hiana	homa

j　舌端齿龈破擦辅音

发音要领

舌端抵上齿龈后部，形成阻碍，双唇向两旁伸展略成扁平形，气流冲破阻碍后摩擦成音。声带振动。

ja	je	ji	jo
jaa	jego	jiko	joko
jagi	jeki	jiji	jopo
jaha	jembe	jini	joho
jana	jenga	jina	jogoo

jambo　　nje　　jioni　　jongoo

III. 字母

印刷体	大写	O	T	D	K	G	H	J
	小写	o	t	d	k	g	h	j
手写体	大写	*O*	*T*	*D*	*K*	*G*	*H*	*J*
	小写	*o*	*t*	*d*	*k*	*g*	*h*	*j*

IV. 学说话：

Simama!
Kaa kitako!
Simameni!
Kaeni kitako!
Jina lako nani?
Jina langu ni Ali.
Jina lake nani?
Jina lake ni Juma.

V. 词汇：

kaka	兄弟
dada	姐妹
hapa	这里
nje	外面
jana	昨天
jioni	傍晚
jina	姓名

tena	再一次
-simama	站立
-kaa	坐

MABLEZO

音节与单词重音

1. 音节：音节是最小的语音片断，通常由一个元音加上一个或几个辅音构成，单独一个元音也能成为音节。如：chi-na（中国），ju-a（太阳）各含两个音节。si-ma-ma，ta-i-fa，各含三个音节。斯语中单独一个辅音一般不能成为音节，但在以m，n开头的单音节词中，m或n却可以自成音节，如：m-tu，n-chi等词。

音节按其结构又可分为开音节和闭音节两种。以元音结尾的音节叫开音节，如：dada 以辅音结尾的音节称为闭音节。如：filam斯语单词中绝大部分为开音节，闭音节为数很少。

2. 单词重音：在双音节和多音节词中，有一个音节读得特别重，而其它音节则相对读得轻些，这个重读音节即词重音之所在。斯语的词重音基本固定，一般都在倒数第二个音节上。如：hujámbo，simáma，káka。

MAZOEZI

I. 拼读练习

t	d
ta	da
te	de

ti to	di do
k	g
ka ke ki ko	ga ge gi go
h	j
ha he hi ho	ja je ji jo

II. 朗读下面语音练习，注意区别清、浊辅音：

A

t	d
tata	dada
takia	dakia
tapa	daba
tamka	danga
tepe	debe
tema	dema
tembo	denda
tini	dini
timba	dimba
tindi	dinda

tindia	dindia
tobi	dobi
toboa	dokoa
tondoo	dondoa
tonea	donea

B

k	g
kaka	gaga
kaakaa	gaagaa
kamba	gamba
kando	gando
kema	gema
kenge	genge
mkeka	mgema
kinga	gingi
kimbia	gimbi
kitana	gitaa
kikiki	kigingi
kokoa	goboa
kokota	gogota
kombo	gomba
kongamano	gongomea

III. 朗读下列各组单词，并注意其发音区别：

1) boga --- bega
2) gego --- gogo
3) jamaa --- jamii

4) tanga --- tenga
5) ndoa --- ndoana
6) tambi --- tando
7) mbio --- mbono
8) hama --- kama
9) hima --- hema
10) jambo --- jembe
11) jiji --- jini
12) dindia --- dondoa
13) tambaa --- tambika
14) jogoo --- jongoo
15) maktaba --- mkataba
16) mtihani --- mtehini

IV. 朗读并抄写下列单词：

kaka	dada
hapa	nje
jana	jioni
jina	tena
-simama	-kea

V. 朗读下列斯语谚语，并记住其中文意思

1) Iwapo nia, iko njia. （有志者事竟成）
2) Akupigaye mpige. （以其人之道还治其人之身）
3) Haba na haba hujaza kibaba. （积少成多）
4) Kupotea njia ndiko kujua njia.（吃一堑长一智）

VI. 朗读并抄写课文学说话部分

第 三 课

SOMO LA TATU

MATAMSHI	
元音	u
辅音	s z f v
	w y

I. 元音： u 高位 圆唇 后元音

发音要领

舌后部向软腭高高抬起，舌身后缩，双唇收圆稍突出，发长音。

au	eu	iu	ou	uu
pu	bu	mu	nu	ku
gu	tu	du	hu	ju
tatu	babu	pumu	mudu	muna
kuku	gugu	humu	pugu	nuia
pumua	hutubu	kumbu	nunua	buibui
juhudi	jumuia	gutua	pukuta	kumbuka

II. 辅音： s z 舌端齿龈摩擦辅音

发音要领

舌端靠近齿龈，形成狭缝，气流由舌齿间的狭缝逸出，摩擦成音。

s 是清辅音，声带不振动。

z 是浊辅音，声带振动。

sa	se	si	so	su
saa	sema	sisi	soga	suka
saba	sega	siku	soko	sumu
sasa	sehemu	sikia	soma	susa
sahihi	semina	siasa	soka	susia
tisa	sebusebu	sita	sogea	sukuma

za	ze	zi	zo	zu
zaa	zege	ziba	zoa	zua
zamu	zee	zima	zoma	zuga
zana	zeze	zidi	zoea	zuia
zaidi	zembe	zito	zonga	zungu
zamani	mzee	zimia	zomea	zunguka

f　v　唇齿摩擦辅音

发音要领

下唇轻触上齿，气流由唇齿间的狭缝通过，引起摩擦成音。

f 是清辅音，声带不振动。

v 是浊辅音，声带振动。

fa	fe	fi	fo	fu
faa	fefe	fii	foka	fua
fagia	fenesi	fika	fomu	fuga
fani	bafe	figo	fosi	fujo
fahamu	zefe	fidia	fotoa	fupika
fafanua	afende	fitina	fonimu	fukuza

va	ve	vi	vo	vu
vaa	vema	viti	voti	vua
vama	vena	vita	vono	vuka

vamia	vepe	vipi	votea	vuna
vanga	veupe	vigumu	vonge	vumbi
[illegible]	novemba	vilevile	volkeno	nguvu

w　舌后软颚半元音

发音要领

舌后部向软颚抬起，舌身后缩，

双唇收园，并稍突出，声带振动。

一经发出，立刻向后面的元音滑动。

wa	we	wi	wo	wu
watu	wewe	wiki	woga	mwuaji
watoto	weka	wima	wote	mwunda
wao	wepesi	wivu	wosia	mwundo
sawa	weza	wifi	wokovu	mwuzaji
wajibu	weusi	wimbi	wongofu	mwuguzi

y　舌前硬颚半元音

发音要领

舌尖抵下齿，舌前部向硬颚抬起，

双唇呈扁平状。声带振动，

一经发出，立刻向后面的元音滑动。

ya	ye	yi	yo	yu
yaya	yeye		yoga	yule
yai	yetu		yote	yumba
yadi	yeyote		yoyomea	yungi
yake	yeyuka		yonga	yuko
yatima	yengeyenge		yowe	mbuyu

III. 字母

印刷体	大写	U	S	Z	F	V	W	Y
	小写	u	s	z	f	v	w	y
手写体	大写	U	S	Z	F	V	W	Y
	小写	u	s	z	f	v	w	y

IV. 学说话：

Ndugu Li, soma neno hili!

Someni pamoja!

Sawa. (si sawa)

Sikilizeni vizuri!

Umefahamu?

Ndiyo, nimefahamu.

Mwalimu mimi sij fahamu bado.

Pumzika kidogo!

Pumzikeni!

V. 词汇：

sisi	我们
wewe	你
yeye	他（她）
wao	他（她）们
mzee	老人、长者
sawa	对、正确
neno	单词、字
ndiyo	是的
ndugu	同志、兄弟

mwalimu	老师
-sikiliza	听
-soma	读
-fahamu	懂、明白
-pumzika	休息

MAELEZO

斯语元音小结

斯语共有五个元音，即 a e i o u 均为单元音和长元音。斯语中没有短元音。具体分类情况见下表：

斯语元音分类表

舌位	前	后	口形
高	i		扁唇
		u	圆唇
中	e		稍扁
		o	圆唇
低		a	开口不圆唇

MAZOEZI

1。将下表中已学过的辅音分别与斯语的五个元音拼读：

元音 輔音	a	e	i	o	u
p					
b					
m					
n					
t					
d					
k					
g					
h					
j					
s					
z					
f					
v					
w					
y					

II. 朗读下面语音练习，注意区别清、浊辅音：

A

s	z
saa	zaa
sabahi	zabadi
sahani	zahanati
samaki	zamani
sefu	zefe
sega	zege
sembe	zembe
sembuse	zembea
siasa	ziada
sibu	ziba
simika	zimia
sindika	zindua
sogea	zoea
songa	zonga
sombea	zomea
songamana	zongomeza
susia	zuia
sumbua	zumbua
sungua	zunguka
susuma	zuzua

B

f	v
faa	vaa

fanana	vamia
fanza	vanga
nafasi	mavazi
fefe	vema
fenesi	vena
feuli	veusi
fidia	vidimu
fifia	vivia
fimbo	vimba
fitini	vitamini
fosi	voti
foka	vokali
fotoa	votea
fonimu	volkano
fua	vua
fufua	vuvia
fukua	vugua
funga	vunga
fumbata	vumbua

C

v	w
vaa	waa
vamia	wania
vanga	wanga
vavagaa	wayawaya
vema	wema
veupe	weupe

vena	weza
vita	wito
vipi	wimbi
vimba	wimbo
vivia	wivi
voti	wote
vokali	wokovu
votea	woto
volkano	wongofu
mvuvi	mwuaji
vugua	mwuguzi
vunga	mwundo

III. 朗读下列各组单词，并注意其发音区别：

1) kitabu --- katibu
2) mwizi --- mwezi
3) mvuvi --- mvivu
4) masikini --- maskani
5) kasisi --- kisasi
6) msusi --- msasi
7) kiwanda --- kiwanja
8) bawabu --- bawaba
9) dawa --- daawa
10) kinu --- kuni
11) mbega --- mbegu
12) jumbe --- mjumbe
13) wingu --- wengu
14) hutubu --- hukumu
15) zeitun --- zahanati

16) yungiyungi --- yengeyenge
17) yeyote --- yoyote
18) yoyoma --- yeyuka

IV. 朗读下列句子，要求每个单词发音准确：

1) Sema waziwazi kuondoa wasiwasi.
2) Babu ana ndevu ndefu.
3) Ama bama, au lipa.
4) Mwiba wa kamba umenikaba koo.
5) Baba anapenda kula papa.
6) Masikini hana maskani.

V. 朗读并抄写下列单词：

wewe	yeye
sisi	wao
ndiyo	sawa
mzee	ndugu
soma	fahamu
sikiliza	pumzika
neno	mwalimu

VI. 朗读并抄写课文学说话部分

第 四 课

SOMO LA NNE

MATAMSHI

辅音 l r ch sh

th dh

1. 辅音 l 舌端齿龈侧流音

发音要领

舌端紧贴上齿龈，舌前部向硬颚抬起，气流从舌的一侧或两侧溢出。是浊辅音，声带振动。

la	le	li	lo	lu
lala	lea	lia	loo	lulu
laani	leo	lini	lowa	lundo
labda	leta	lipa	lofa	lumbano
halafu	kilele	kilimo	mlovezi	mluzi
mila	ulevi	kulia	koloni	saluti

r 舌尖齿龈颤音

发音要领

舌尖向上齿龈稍稍卷起，整个舌头肌肉放松，气流冲出舌尖，声带振动，颤动成音。

ra	re	ri	ro	ru
rais	reli	riba	robo	rudi
rafiki	redio	riadha	roho	rubani
ramani	refu	risala	robota	ruhusa
furaha	tarehe	habari	koroma	taruma
zurura	chereko	afrika	toroka	kurunzi

ch　舌端齿龈破擦辅音

发音要领

舌端轻贴上齿龈，形成阻碍，气流冲破这个阻碍后，舌和齿龈仍保持一个狭缝，摩擦成音。是清辅音，发音时声带不振动。

cha	che	chi	cho	chu
chama	cheche	china	choma	chuki
chaki	cheka	chini	choo	chuo
chana	chechei	chipua	choka	chukua
chacha	chema	mchicha	mchoro	kichupa
kucha	kicheko	pachika	macho	uchungu

sh　舌面硬腭摩擦辅音

发音要领

舌端抬向上齿龈后部，舌身抬起靠近上颚，形成狭缝，气流由舌颚间的狭缝送出摩擦成音。是清辅音，声带不振动。

sha	she	shi	sho	shu

shaba	shehe	shika	shona	shuka
shada	shetani	shibe	shoka	shule
shati	shehena	shikamoo	shoga	shupavu
mashaka	ushenzi	mashine	kushoto	ushuru
ushahidi	misheni	kishindo	kesho	mashujaa

th dh 舌尖齿背摩擦辅音

发音要领

舌尖轻触上齿背，形成狭缝，气流由舌齿间的狭缝逸出，摩擦成音。

th 是清辅音，声带不振动。

dh 是浊辅音，声带振动。

tha	the	thi	tho	thu
thamani	themometa	thibiti	thomu	thumni
thabiti	theluji	mirathi	thomo	thubutu
thamini	themanini	urithi	thori	thuluthi
methali	theluthi	hadithi		mathulubu
mathali	thelathini	ithibati		thurea

dha	dhe	dhi	dho	dhu
dhana	fedhehi	dhiki	dhofika	dhuluma
dhaifu	madhehebu	dhihaka	dhoofu	dhumna
dhahabu	fedheha	dhilifu	dhoruba	dhuru
kadhalika		ardhi		udhuru
tafadhali		hodhi		madhumuni

II. 字母：

印刷体	大写	L	R	CH
	小写	l	r	ch
手写体	大写	L	R	CH
	小写	l	r	ch

III. 学说话：

— — — Hodi?
— — — Karibu! （ Karibuni! ）
— — — Ngoja kidogo!

— — — Shikamoo mzee!
— — — Marahaba.

— — — Habari? （ Habari gani? ）
— — — Nzuri, asante.

— — — Ninafurahi kukutana na wewe.
— — — Asante. Nafurahi pia.

— — — Kwa heri!
— — — Kwa herini!
— — — Kwa heri ya kuonana!
— — — Tutaonana kesho!

IV. 词汇：

leo	今天	chama	党
China	中国	kesho	明天

chuo	学院
karibu	请进
habari	情况，消息
shikamoo	对长者的问候
marahaba	对晚辈问候的回答
-onana	相见
hodi	可以进来吗？
-ngoja	等候
gani	怎样
tafadhali	请
kwa heri	再见

MAELEZO

斯瓦希里语共有24个字母，没有英语中的Q和x。此外c以ch形式出现。

斯语字母表

字母				字母			
印刷体		手写体		印刷体		手写体	
大写	小写	大写	小写	大写	小写	大写	小写
A	a	A	a	M	m	M	m
B	b	B	b	N	n	N	n
CH	ch	CH	ch	O	o	O	o
D	d	D	d	P	p	P	p
E	e	E	e	R	r	R	r
F	f	F	f	S	s	S	s
G	g	G	g	T	t	T	t
H	h	H	h	U	u	U	u
I	i	I	i	V	v	V	v
J	j	J	j	W	w	W	w
K	k	K	k	Y	y	Y	y
L	l	L	l	Z	z	Z	z

MAZOEZI

I. 拼读练习

A

n	l
na	la
ne	le
ni	li
no	lo
nu	lu
l	**r**
la	ra
le	re
li	ri
lo	ro
lu	ru

B

ch	sh
cha	sha
che	she
chi	shi
cho	sho
chu	shu
th	**dh**
tha	dha

the	dhe
thi	dhi
tho	dho
thu	dhu

II. 朗读下面语音练习，注意每对辅音的发音区别：

A

n	l
nana	lala
namba	lamba
naibu	laini
nane	lani
nena	lela
nembo	lemba
neema	lemaa
nega	legea
nini	lini
nina	lina
ninga	linga
nongo	longa
noma	lomba
nono	lowa
nuka	luja
nungu	lunga
numbi	lumba
nuhusi	luhudi

B

l	r
lala	raba
lahani	raha
laini	rais
latifu	ratiba
legea	rejea
lemba	rembo
lenga	renge
lengeta	rekebisha
libasi	riahi
likizo	rikabu
lipua	ripoti
liwaza	riwaya
lofa	roho
lomba	rombeza
longa	rongo
loloma	roromoa
lubega	rubani
luhudi	ruhani
lumba	rumbi
luteri	rutuba

C

ch	sh
chama	shaba
chacha	shashi
chafuka	shabuka

chakacha	shahawa
chacha	sheshe
chekea	shehena
chelezo	sherehe
chenga	sheneza
china	shina
chimba	shinda
chipua	shibiri
chirizika	shirikisha
chokaa	shoka
chombo	shombe
chonga	shonde
chongoa	shonoa
chuo	shuo
chuja	shusha
chumvi	shumbi
churusi	shuruti

D

th	dh
thabiti	dhabihu
thamani	dhamana
thamini	dhamiri
methali	tafadhali
fedhehi	theluji
madhehebu	thelathini
rithi	kidhi
thibiti	dhihaka

hadithi	ardhi
thomu	dhoofu
thori	dhoruba
thumni	dhumna
thubutu	dhulumu
thurea	dhuria
thuluthi	dhurubu
mathulubu	madhumuni

III. 朗读下列各组单词，并注意其发音区别。

1) karamu --- kalamu
2) hasira --- nasara
3) korti --- koti
4) mahali --- mahari
5) dalili --- dalali
6) harufu --- herufi
7) mlinzi --- mlizi
8) masikio --- mashikio
9) mchuzi --- mchuuzi
10) nchi --- inchi
11) mthamini --- mdhamini
12) thamani --- thamini
13) theluthi --- thelathini
14) karabai --- kitatari
15) mshahara --- masihara
16) shindano --- sindano
17) chakacha --- chekecha
18) dhamira --- dhamiria
19) dhihiri --- dhihaki
20) dhulumu --- dhurubu

IV. 朗读下列句子，要求每个单词发音准确：

1) Mwizi aliiba pesa, kisha akaimba wimbo.
2) Gari ya kazi imepita kwa kasi.
3) Ulilipa mahari mahali gani?
4) Je, umeshinda au umepata shida?
5) Leo kuna shindano la kushona kwa sindano.
6) Mtoto mchanga hawezi kuvaa shanga shingoni.

V. 朗读下列谚语并记住其中文意思：

1) Kwenda mbio si kufika。 （欲速则不达）
2) Haraka haraka haina baraka。 （忙中有错）
3) Zoea, zoea, huwa tabia. （习惯成自然）
4) Bandu, bandu, huisha gogo。 （只要功夫深，铁杵磨成针）

VI. 朗读并抄写下列单词：

leo	kesho
chama	China
chuo	gani
habari	tafadhali
kwa heri	ngoja
shikamoo	marahaba

VII. 朗读并抄写课文学说话部分

VIII. 朗读下面小诗注意发音准确。

SHUJAA

Kwenye maji sana, aona nafuu;
Haogopi kina, cha maji makuu;
Kila ukimwona, huwa yuko juu;
Shujaa ni moyo, ulio imara.

Shujaa wa kweli, aliyesifika;
Hakika hajali, vitani kifika;
Panga hukabili, pasipo kuchoka;
Shujaa ni moyo, ulio imara.

Shujaa ni nguvu, zilizo timamu;
Uwoga uvivu, kwako uwe sumu;
Uwe ni mwerevu, ushike na zamu;
Shujaa ni moyo, ulio imara.

第 五 课

SOMO LA TANO

MATAMSHI

辅音　gh　kh　ng'　ny

I. 辅音：　gh　kh　声门摩擦辅音

发音要领

发音部位与h相似，较h用力，气流与小舌稍有摩擦，气流冲击小舌颤动成音。

kh 是清辅音，声带不振动。

gh 是浊辅音，声带振动。

gha	ghe	ghi	gho	ghu
ghasia	ghera	ghibu	ghorofa	ghubari
gharama			ghoshi	ghuba
ghala			ghofira	ghumia
magharibi				shughuli
lugha				ghururi

kha	khe	khi	kho	khu
khadija	kheri	khini	khofu	khutuba
khatua	yakhe	khitima		
khabari	sabalkheri			

注：辅音kh来自阿拉伯语，现代斯语中这个音已日趋消失，而由h取代，但在人名中仍保留了kh的用法。

ng' 舌后软颚鼻辅音

发音要领

舌位和k，g相似，但软颚下垂，堵住口腔通道，气流从鼻腔泄出。发音时声带振动，是浊辅音。

ng'a	ng'e	ng'i	ng'o	ng'u
ng'amua	neng'eneka	king'ita	ng'ombe	nung'unika
ng'ara	seng'enge		nong'ona	mang'ula
ng'andu	keng'eta	ming'inya	ng'onda	mung'unye
ng'akia		nying'inya	ng'ongo	kung'uta
ng'ambo			kung'oa	mang'ua
ng'atuka			ng'oka	nung'uniko

ny 舌端硬颚鼻辅音

发音要领

舌端抬起贴往硬颚，形成阻碍，而后气流一部份从口腔流出，另一部分从鼻腔泄出，发音时声带振动，是浊辅音。

nya	nye	nyi	nyo	nyu
nyamaza	nyemi	nyima	nyonya	nyuki
nyara	nyemelea	nyigu	nyonga	nyundo
nyama	mwenye	nyika	nyoka	nyumba
nyang'anya	nyekenya	nyimbo	nyonyesha	manyunyu
nyambua	nyenyekea	nyingi	nyonyota	nyuma

II. 学说话：

MAAMKIO

— — — Habari za asubuhi?
— — — Nzuri sana.
— — — Habari za mchana?
— — — Njema tu.
— — — Habari za jioni?
— — — Safi sana.
— — — Habari za tangu jana?
— — — Nzuri, zako tu.
— — — Habari za siku nyingi?
— — — Salama tu.
— — — Habari za nyumbani?
— — — Njema, lakini mtoto anaumwa kidogo.
— — — Habari za kazi?
— — — Safi tu, ila kazi ni nyingi.

III. 词汇：

lugha	语言	sana	很
ninyi	你们	safi	干净、好
nyumba	房子	salama	安全 平安
asubuhi	上午	mtoto	孩子
mchana	白天	kazi	工作
siku	一天	maamkio	问候

MAELEZO

斯语辅音小结

斯语共有２６个辅音。

若按发音分法分类可分为：爆破音、鼻音、摩擦音、破擦音、半元音、侧流音、颤音等。

若按发音部位分类则可分为：双唇音、唇齿音、舌齿音、齿龈音、硬颚音、软颚音、声门音等。

如按声带振动与否则可分为浊辅音和清辅音两类。斯语中有八对清浊相对应的辅音，即p-b，t-d，k-g，f-v，s-z，th-dh，kh（或h）-gh，和ch-j。

斯语辅音分类表

按发音部位分 / 按　音方法分		双唇音	唇齿音	舌齿音	齿龈音	硬颚音	软颚音	声门音
爆破音	清	p			t		k	
	浊	b			d		g	
鼻音	清							
	浊	m			n	ny	ng'	
摩擦音	清		f	th	s	sh		h
	浊		v	dh	z			
破擦音	清				ch			
	浊				j			
半元音	清							
	浊	w				y		
侧流音	清							
	浊				l			
颤音	清							kh
	浊				r			gh

MAZOEZI

I. 拼读练习：将下表中的每个辅音分别与五个元音拼读：

元音 / 辅音	a	e	i	o	u
l					
r					
ch					
sh					
th					
dh					
gh					
kh					
ng'					
ny					

II. 朗读下面语音练习，注意发音准确：

A

h	kh	gh
ha	kha	gha
he	khe	ghe
hi	khi	ghi
ho	kho	gho
hu	khu	ghu

hatua	khatua	gharama
hatima	khadija	ghasia
habari	khabari	gharika
heri	kheri	ghera
hiji	khini	ghibu
hofu	khofu	ghoshi
hutubu	khutuba	ghubari

B

ng'	ny
ng'a	nya
ng'e	nye
ng'i	nyi
ng'o	nyo
ng'u	nyu
ng'amua ng'ara	nyamaza nyara
ng'ambo	nyambua
ng'atuka	nyang'anya
keng'eta	nyekenya
seng'enekа	nyenyekea
ming'inya	nyingi
kining'ina	nyiminyimi
ng'ong'a	nyonga
nong'ona	nyonyota
mang'ula	nyumba
mung'unya	nyunyiza

III. 朗读下列各组单词，并注意区别其发音：

1) nyayo — — — nyoyo
2) nyamaa — — — nyamaza
3) nyanya — — — nyonyo
4) nyaraka — — — nyorora
5) nyonyota — — — nyunyiza
6) ng'ambo — — — mgambo
7) ng'amua — — — ngamia
8) ng'ara — — — ngara
9) ng'ombe — — — ngoma
10) mbung'o — — — mbungo
11) ghali — — — ali
12) ghaibu — — — aibu
13) gharama — — — 'alama
14) ghorofa — — — orodha
15) khatua — — — hatua
16) khutuba — — — hutuba
17) khofu — — — hofu
18) gharika — — — alika

IV. 朗读下列句子，要求每个单词发音正确：

1) Kesho nitaandika barua, nayo itaandikika.
2) Yaya anapika nyanya.
3) Kaka anakula, basi chakula chalika.
4) Ng'ombe wale wako ng'ambo ya mto.
5) Kaa huku nami nikae kule, ili tutupe mawe.
6) Pitia huku nami nipitie kule, lakini tukutane mbele.

V. 朗读并抄写下列单词；

lugha	sasa
ninyi	safi
maamkio	mtoto
nyumba	kazi
asubuhi	salama
mchana	siku

VI. 朗读并抄写课文学说话部分

VII. 朗读下面小诗，注意发音准确：

Wasia wa Baba

Baba, mama, kina dada, naiandika barua;
Safari zina faida, sasa mengi nimejua;
Japo sikupata shida, si haba niliyogundua;
Wasia wako baba, una mambo si haba.

Kila mtu safarini, alinitendea mema;
Nina furaha moyoni, hata sina la kusema;
Nyote huko furahini, wakina dada na mama.
Wasia wako baba, una mambo si haba.

Kwa wasia wako baba, umenisaidia sana;
Una faida si haba, kila neno lina maana;
Nitaufanya akiba, yaani uwe azana.
Wasia wako baba, una mambo si haba.

第 六 课
SOMO LA SITA

MATAMSHI
总复习 Marudio
元音、辅音及辅音连缀

1. 元音

a --- saba lana taka askari maana
e --- nane debe pesa elimu kengele
i --- tisa lima giza imla gimbi
o --- tano roho lowa onana okota
u --- tatu uhuru ukumbi ujumbe nundu

II. 辅音

b --- bima boga babu beba bubu
d --- dubu dimo dogo dege damka
f --- funga feli fora fika fanya
g --- gota ganga fungua legea gilasi
h --- habari hodi hebu hima hukumu
j --- moja jumba jembe jina joka
k --- kumi kisa kata makosa kejeli
l --- lima lenga lulu laki lofa
m --- matata memba miti moto mume

n - - - nana neema nono nishani nundu

p - - - paka pesa picha potosha punda

r - - - rehema rafiki riba ruhusa ropoka

s - - - sita saka sogea suuza sembe

t - - - taka toka tema timu tundu

v - - - vamia vema vigumu votea vumbi

w - - - wapi wima wema woga wavivu

y - - - haya yunga yeyuka uyoga yatima

z - - - zamani zogo mzee mzigo kizungu

ch - - - chama chura chokoa chechei China

sh - - - shauri shikamoo shuka shoga shehe

th - - - thamani rithi theluthi thumuni thoumu

dh - - - dhana dhoofu dhiki fedheha dhuru

kh - - - khatua khitima kheri khofu khutuba

gh - - - ghasia ghera ghorofa ghibu shughuli

ng' - - - ng'ambo ng'ombe king'ita keng'eta nung'unika

ny - - - nyanya nyenje nyingi nyonga nyunyiza

III。辅音连缀

1) 一个辅音＋一个半元音：

fy - - - afya chafya fyeka fyeko fyonza fyonya fyusa fyuka

my - - - kimya myayo myeupe myepesi myombo myororo myugwa myunani

py - - - mpya kipya pyora lipyoto

vy - - - vyama vyakula vyema vyeusi vyuo
vyombo vyote vyura

bw - - - bwana bwawa bweka bweni bwiko

kw - - - kwanza kwapa kwea kweupe kwisha
kwingi kwinini kwamba

mw - - - mwalimu mwanafunzi mwezi mwenge
mwitu mwongo mwokozi mwuguzi

gw - - - gwaya gwaride gwenya gwia

sw - - - swala swahibu sweta swila

tw - - - twaa tweka twiga twanga

pw - - - pwani pwaya pweza pwita

jw - - - tajwa chujwa vunjwa

rw - - - porwa chorwa

2) 一个辅音＋另一个辅音：

mb - - - mbali mbegu mbinu mbuga

nd - - - ndama ndege ndizi ndogo ndugu

nj - - - njaa njema njiwa njoo njuga

ng - - - ngamia ngeli ngisi ngoja nguruwe

IV. [illegible] 课学说话复习：

1)

- - - Hujambo?

- - - Sijambo.

- - - Ali hajambo?

- - - Hajambo.

- - - Hamjambo?

- - - Hatujambo.

- - - Wazee hawajambo?
- - - Hawajambo.
- - - Asante.

2)

- - - Simama!
- - - Kaa kitako!
- - - Simameni!
- - - Kaeni kitako!
- - - Jina lako nani?
- - - Jina langu ni Ali.
- - - Jina lake nani?
- - - Jina lake ni Juma.

3)

- - - Ndugu Li, soma neno hili!
- - - Someni pamoja!
- - - Sawa. (si sawa)
- - - Sikiliza vizuri!
- - - Sikilizeni vizuri!
- - - Umefahamu?
- - - Ndiyo, nimefahamu.
- - - Mwalimu, mimi sijafahamu bado.
- - - Pumzika kidogo!
- - - Pumzikeni!

4)

- - - Hodi?
- - - Karibu! (karibuni!)
- - - Ngoja kidogo!

— — — Shikamoo mzee!

— — — Marahaba.

— — — Habari? (Habari gani?)

— — — Nzuri, asante.

— — — Ninafurahi kukutana na wewe.

— — — Asante. Nafurahi pia.

— — — Kwa heri!

— — — Kwa herini!

— — — Kwa heri ya kuonana!

— — — Tutaonana kesho.

5)

— — — Habari za asubuhi?

— — — Nzuri sana.

— — — Habari za mchana?

— — — Njema tu.

— — — Habari za jioni?

— — — Safi sana.

— — — Habari za tangu jana?

— — — Nzuri, zako tu.

— — — Habari za siku nyingi?

— — — Salama tu.

— — — Habari za nyumbani?

— — — Njema, lakini mtoto anaumwa kidogo.

— — — Habari za kazi?

— — — Safi tu, ila kazi ni nyingi.

6)

— — — Sasa tunafanya imla.

— — — Ninyi nyote tayari?

– – – Sote tayari.
– – – Bado, mwalimu ngoja kidogo.
– – – Haya, nyamazeni na sikilizeni vizuri.

– – – Tafadhali fungueni vitabu!
– – – Nani anapenda kusoma?
– – – Nyosha mkono.

– – – Mwalimu, mimi nitajaribu.
– – – Haya, Ndugu Wang soma kwa makini.
– – – Ndugu Wang amesoma barabara?
– – – Ndiyo, amesoma barabara, tena vizuri.

V. 词汇：

moja	一	sita	六
mbili	二	saba	七
tatu	三	nane	八
nne	四	tisa	九
tano	五	kumi	十
imla	听写	tayari	准备好了
-fungua	打开	kitabu	书
-penda	愿意 喜欢	barabara	对、正确

MAELEZO

辅音连缀

在斯语单词中，常常在一个音节里有两个或更多的辅音连在一起，这种组合叫做辅音连缀。

斯语的辅音连缀可归纳为以下两种类型：

1）一个辅音+一个半元音：

如：fy my py vy bw kw mw pw 等。

这种辅音连缀发音时应注意，发第一个辅音后要迅速向半元音滑动，中间不要停顿，然后再即刻与后面的元音拼读。

这种辅音连缀在斯语单词中十分常见，因此必须准确掌握其发音。例如：afya fyonza kimya mpya kwanza kwisha

2) 一个辅音＋另一个辅音：

如：mb nd ng nj sp st

这种辅音连缀发音时应注意，发第一个辅音后即刻向第二个辅音过渡，中间不要加入元音。

例如：mbili ndama ngano njema spana

MAZOEZI

I．朗读下列各组单词，注意读准确其中的辅音连缀：

1) mbwa --- mpwa
2) afya --- chafya
3) kimya --- kipya
4) mweupe --- myeupe
5) mwororo --- myororo
6) vyema --- vyote
7) bwana --- pwani
8) bweka --- pweza
9) pyora --- porwa
10) chorwa --- chujwa
11) mwizi --- mwezi
12) kwisha --- gwia
13) kwapa --- gwaya
14) sweta --- tweka
15) swila --- twiga
16) fyonza --- vyoga

17) fyusa - - - vyura
18) vyoo - - - vyuo

II. 朗读下列句子，要求每个单词发音正确：

1) Mimi naimba, hivyo wimbo waimbika.
2) Paka anakunywa maziwa, nayo yanyweka.
3) Kiti kimeharibika, chataka kutengenezwa.
4) Chumia juani ukalie kivulini.
5) kuishi kwingi ni kuona mengi.
6) Kujikwaa si kuanguka, bali ni kwenda mbele.

III. 朗读并抄写下列单词：

moja	sita
mbili	saba
tatu	nane
nne	tisa
tano	kumi
imla	kitabu

IV. 朗读并抄写本课的学说话部分。

V. 朗读下面两段小诗，注意发音准确：

MWANAFUNZI

Mwalimu ni lako jina,
La heshima na maana,
Shikamoo wangu bwana,
Mwalimu nakuamkia.

Mwalimu nisaidia,
Unipe la kufuata,
Vipi elimu tapata,
Hebu nieleze njia.

MWALIMU

Marahaba mwema mwana,
Uliyefunzwa kijana,
Uko mzuri kunena,
Kwa heshima na tabia.

Maneno kweli nasema,
Ewe mwanafunzi mwema,
Iwapo wataka soma,
Jitihada kwanza tia.

第七课

SOMO LA SABA

Somo: Mazungumzo Baina ya
Mwalimu na Mwanafunzi
Sarufi: wa 类名词及人称代词单数
系动词 ni , si

MAZUNGUMZO

(1)

Je, wewe ni mwanafunzi?
Ndiyo, mimi ni mwanafunzi.
Yeye ni mwalimu?
Ndiyo, yeye ni mwalimu.

Je, wewe ni Ali?
Ndiyo, mimi ni Ali.
Wewe ni Mtanzania?
Ndiyo, mimi ni Mtanzania.

Yeye ni nani?
Yeye ni Abdalla.
Yeye ni Mkenya?
Ndiyo, yeye ni Mkenya.

MAZUNGUMZO

(2)

Je, wewe ni Musa?
Hapana, mimi si Musa. Mimi ni Abdalla.
Wewe ni Mtanzania?
Hapana, mimi si Mtanzania. Mimi ni Mkenya.
Wewe ni mwanafunzi?
Hapana, mimi si mwanafunzi. Mimi ni mwalimu.

Je, Ndugu Li ni mfanyakazi?
Hapana, yeye si mfanyakazi, bali ni mkulima.
Ndugu Wang ni mchezaji?
Hapana, yeye si mchezaji, bali ni mwanajeshi.
Ndugu Ali ni daktari?
Hapana, yeye si daktari, bali ni dereva.

MAZUNGUMZO
(3)

Je, wewe ni mwanafunzi wa chuo kikuu?
Ndiyo, mimi ni mwanafunzi wa chuo kikuu.
Juma ni mwanafunzi wa chuo kikuu vilevile?
Hapana, yeye si mwanafunzi wa chuo kikuu. Yeye ni mwanafunzi wa sekondari.

Je, Mariam ni mwuguzi wa hospitali?
Ndiyo, yeye ni mwuguzi wa hospitali.
Amina ni mwuguzi wa hospitali vilevile?
Hapana, yeye si mwuguzi, bali ni daktari wa hospitali.

Mzee Wang ni mkalimani wa Kiswahili?
Hapana, yeye si mkalimani wa Kiswahili, bali ni mkalimani wa Kiingereza.

Na Mzee Li je? Yeye ni mkalimani wa Kiingereza vilevile?

Hapana, yeye si mkalimani. Yeye ni mwandishi wa habari.

SOMO

MAZUNGUMZO BAINA YA MWALIMU NA MWANAFUNZI

Mwanafunzi: Hodi!
Mwalimu : Karibu!
Mwanafunzi: Shikamoo mwalimu!
Mwalimu : Marahaba kijana. Hujambo?
Mwanafunzi: Sijambo mwalimu.
Mwalimu : Jina lako nani?
Mwanafunzi: Jina langu ni Juma.
Mwalimu : Wewe ni Mtanzania?
Mwanafunzi: Ndiyo, mimi ni Mtanzania.
Mwalimu : Na Ndugu Abdalla ni nani?
Mwanafunzi: Abdalla ni Mkenya, mwalimu.
Mwalimu : Yeye hajambo?
Mwanafunzi: Ndiyo, hajambo.

* * *

Wang : Hujambo ndugu?
Saidi : Sijambo. Habari?
Wang : Nzuri. Jina lako nani?
Saidi : Jina langu ni Saidi. Na wewe ni nani?
Wang : Mimi ni mwanafunzi wa China. Jina langu ni Wang Lin. Na wewe ni Mkenya?

Saidi : Hapana, mimi si Mkenya. Mimi ni Mtanzania.
Wang : Wewe ni mwanafunzi vilevile?
Saidi : Ndiyo, mimi ni mwanafunzi wa chuo kikuu.
Wang : Na yeye ni nani?
Saidi : Yeye ni Aysha. Yeye si mwanafunzi, bali ni mwalimu wa chuo kikuu.
Wang : Yeye ni mwalimu wa Kiingereza?
Saidi : Hapana, yeye si mwalimu wa Kiingereza. Yeye ni mwalimu wa Kiswahili.
Wang : Haya, asante sana. Kwa heri!
Saidi : Kwa heri!

MSAMIATI

mazungumzo (ma)	对话、谈话
ni (kt)	是
si (kt)	不是
je (kii)	哎！
ndiyo (kl)	是的
hapana (kl)	不是这样
mwanafunzi (wa)	学生
Mtanzania (wa)	坦桑尼亚人
Mkenya (wa)	肯尼亚人
Tanzania (n)	坦桑尼亚
Kenya (n)	肯尼亚
mfanyakazi (wa)	工人
mkulima (wa)	农民
mwanajeshi (wa)	军人
mchezaji (wa)	运动员、演员
daktari (wa)	医生

dereva (wa)	司机
wa	的
chuo kikuu (ki)	大学
sekondari (n)	中学
vilevile (ki)	也，同样
hospitali (n)	医院
mwuguzi (wa)	护士
Kiswahili (ki)	斯瓦希里语
Kiingereza (ki)	英语
bali (ku)	而
mkalimani (wa)	翻译
mwandishi wa habari	记者
baina ya (ku)	在……之间
na (ku)	和
kijana (wa)	青年，年青人
Mchina (wa)	中国人
haya (kii)	好吧
somo (ma)	课，课程
sarufi (n)	语法
msamiati (mi)	词汇，单词
maelezo (ma)	说明，注释
mazoezi (ma)	练习

* * *

Ali	阿里
Musa	穆萨
Abdalla	阿卜杜勒
Juma	朱玛
Mariam	玛利亚姆
Amina	阿米娜

Saidi 赛义德
Aysha 阿霞

DARASANI Kengele imeshalia! Tafadhali kaeni vizuri! Sasa tuanze masomo yetu.

MAELEZO

I. wa 类名词的单数：

斯语中名词共分八类，凡属人或动物名称的词一般都属wa类。wa类名词单数前缀可分为以下几种情况：

a) 在辅音前： 单数为 m

k.m. m-tu
m-fanyakazi
m-kulima
m-kalimani

b) 在元音前： 单数为 mw

k.m. mwalimu
mwanafunzi
mwenyeji

c) 少数 wa 类名词单数前缀为ki：

k.m. kijana
kiongozi

d) 亦有少数 wa 类名词不加任何固定前缀：

k.m. dereva

daktari

fundi

bwana

II. 表示“的”的物主小词-a结构：

斯语中表示“的”的物主小词—a结构要根据其前面名词的类别变化而变化。在 wa 类名词中单数复数均用 wa 。

如：单数： mwanafunzi wa chuo kikuu

复数： wanafunzi wa chuo kikuu

III. 系动词“是”一般现在时的肯定与否定用法：

斯语系动词“是”在一般现在时中没有单数、复数的变化，也不受名词类别的限制，其肯定与否定形式均是固定不变的。

肯定式：Ni 否定式：Si

例：

人称代词			系动词	表语
单数	第一人称	mimi	ni (si)	mwalimu
	第二人称	wewe		
	第三人称	yeye		
复数	第一人称	sisi	ni (si)	walimu
	第二人称	ninyi		
	第三人称	wao		

MAZOEZI

I. Ufahamu:

1) Mimi ni nani?

2) Wewe ni nani?

3) Juma ni nani?

4) Ndugu Wang Lin ni nani?

5) Ndugu Saidi ni nani?

6) Aysha ni nani?

7) Nani ni mwalimu wa Kiingereza?

II. Jibu maswali yafuatayo katika kauli ya kukubali na ya kukamusha:

> Mfano: Wewe ni mwanafunzi wa chuo kikuu?
> Ndiyo, mimi ni mwanafunzi wa chuo kikuu.
> Hapana, mimi si mwanafunzi wa chuo kikuu. Mimi ni mwanafunzi wa sekondari.

1) Wewe ni mwanajeshi wa China?

2) Ndugu Ali ni mwalimu wa Kiswahili?

3) Aysha ni mwalimu wa Kiswahili vilevile?

4) Ndugu Wang ni mwandishi wa habari?

5) Ndugu Li ni dereva?

6) Mwalimu Lin ni mzee?

III. Kamilisha sentensi zifuatazo:

1) Mimi ni ...... (老师), ... (你) ni mwanafunzi, yeye ni ...... (工人).

2) Wang Lin ni ...... (大学生), ... (他不是) mwandishi wa habari.

3) Ali ni ...... (坦桑尼亚人), Juma ....
(也是坦桑尼亚人).

4) ...... (我不是) mwanajeshi, ... (而是)
daktari.

5) Je, Musa ni ....(坦桑尼亚学生)?

6) .... (不，他不是), yeye ni ....
(肯尼亚学生).

7) .... (老李) ni mwalimu wa ...... (中学)?

8) Hapana, yeye si ...... (中学教师) bali ni
mwalimu .... (大学的).

IV. Geuza sentensi hizi ziwe katika kauli ya kuuliza na kukanusha:

Mfano:	Mzee Wang ni mwandishi wa habari. Je, Mzee Wang ni mwandishi wa habari? Hapana, Mzee Wang si mwandishi wa habari.

1) Wang Lin ni mwanafunzi wa chuo kikuu.
2) Musa ni mfanyakazi wa Tanzania.
3) Ali ni mfanyakazi wa Tanzania vilevile.
4) Ndugu Hua ni mkalimani wa Kiingereza.
5) Mzee Li ni daktari wa hospitali.
6) Li Ming ni mwanafunzi wa sekondari.
7) Adam ni dereva wa Tanzania.
8) Aysha ni mwalimu wa Kiswahili.

V. Badala ya mimi tumia wewe, yeye, katika sentensi:

1) Mimi ni mwanafunzi wa chuo kikuu.

Mimi si mwanafunzi wa sekondari.

2) Mimi ni mkalimani wa Kiswahili.
Mimi si mkalimani wa Kiingereza.

3) Mimi si daktari, bali ni mwuguzi wa hospitali.
4) Mimi si mchezaji, bali ni mwanajeshi wa China.
5) Mimi si mfanyakazi, bali ni mkulima.
6) Mimi si mwandishi wa habari.
Mimi ni dereva wa garimoshi (火车).

VI. Andika sentensi kamili kwa kutumia maneno uliyopewa:

1) wa, mkalimani, ni, nani, Kiswahili?
2) ni, Wang, mkalimani, ndugu, Kiswahili, wa.
3) Musa, mchezaji, bali, si, Tanzania, wa, ni, mwanajeshi.
4) vilevile, Saidi, mwanajeshi, Tanzania, ni, wa?
5) si, Saidi, wa, hapana, mwanajeshi, Tanzania, ni, mwandishi wa habari, bali.
6) mkulima, mvuvi (渔民), Li, mzee, ni, si, yeye.
7) ni, Kiingereza, wa, nani, mwalimu, je?
8) daktari, Li Ming, wa, ni, si, yeye, hospitali, dereva.

VII. Kwanza jaribu kuzungumza kwa kufuata mfano uliopewa, kisha tumia yeye badala ya 'wewe':

— — — Wewe ni Aysha?

— — — Ndiyo, mimi ni Aysha.

— — — Wewe ni Mkenya?

— — — Hapana, mimi si Mkenya, bali ni Mtanzania.

— — — Wewe ni mkalimani?

— — — Hapana, mimi si mkalimani. Mimi ni mwalimu.

VIII. Tafsiri vifungu hivi vya maneno kwa Kiswahili:

1) 中学生
2) 大学教师
3) 英语翻译
4) 医院的护士
5) 军人
6) 记者
7) 中国医生
8) 中国人
9) 坦桑尼亚农民
10) 肯尼亚运动员
11) 司机的孩子
12) 阿里的秘书

IX. Tafsiri sentensi hizi kwa Kiswahili:

1) 我是学生，你是老师，他是军人。
2) 赛义德是坦桑尼亚学生，阿米娜也是坦桑尼亚学生。
3) 老李是斯语翻译，不是英语翻译。
4) 王林是记者吗？
5) 不，他不是记者，而是一位医生。
6) 李明也是医生吗？
7) 不，她不是医生而是医院的护士。
8) 你是朱玛吗？
9) 不，我不是朱玛，我是阿里，我是坦桑尼亚人。
10) 朱玛不是坦桑尼亚人，他是肯尼亚学生。

X. Tafsiri aya hii fupi kwa Kiswahili:

穆萨是个大学生。他是坦桑尼亚人，不是肯尼亚人。阿里也是坦桑尼亚人，他不是学生，而是斯语教师。阿米娜也是教师。她不是斯语教师而是英语教师。阿霞也是英语教师吗？不，她不是英语教师，而是一位医生。

第 八 课

SOMO LA NANE

Somo: Mazungumzo Juu ya Afrika ya Mashariki

Sarufi: wa类名词及人称代词复数

选择疑问句

MAZUNGUMZO

(1)

Je, ninyi ni wanafunzi wa chuo kikuu?
Ndiyo, sisi ni wanafunzi wa chuo kikuu.
Wao ni wanafunzi wa chuo kikuu vilevile?
Ndiyo, wao ni wanafunzi wa chuo kikuu vilevile.

*　　　*　　　*

Je, ninyi ni wanajeshi wa Tanzania?
Hapana, sisi si wanajeshi wa Tanzania. Sisi ni wachezaji wa Zambia.
Wao ni wachezaji wa Zambia vilevile?
Hapana, wao si wachezaji, bali ni wafanyakazi wa Zambia.

*　　　*　　　*

Je, wao ni nani?
Wao ni vijana wa Afrika.

Wao ni wachezaji wa sarakasi?
Hapana, wao si wachezaji wa sarakasi. Wao ni mafundi wa Reli ya TAZARA.

MAZUNGUMZO

(2)

Je, Li Ming ni msichana au ni mvulana?
Li Ming ni msichana.
Yeye ni mwanafunzi wa Kiswahili au ni mwanafunzi wa Kihausa?
Yeye si mwanafunzi wa Kiswahili wala si mwanafunzi wa Kihausa. Yeye ni mwanafunzi wa Kituruki.

* * *

Je, ninyi ni Waafrika au ni Waarabu?
Sisi ni Waafrika.
Ninyi ni madaktari au ni mafundi?
Sisi si madaktari wala si mafundi. Sisi ni waimbaji.

* * *

Je, Juma ni mfanyakazi au mkulima?
Yeye si mfanyakazi wala si mkulima, yeye ni mvuvi.
Ali na Musa je? Wao ni madaktari au wauguzi?
Wao si madaktari wala si wauguzi, wao ni watumishi wa serikali.

MAZUNGUMZO

(3)

Hujambo ndugu?

Sijambo bwana. Habari za asubuhi?

Salama tu. Na wewe je?

Mimi ni mzima. Watu wote wa nyumbani hawajambo?

Wote hawajambo, asante. Na ninyi nyote hamjambo?

Ndiyo, sisi sote hatujambo.

* * *

Hamjambo nyote?

Sote hatujambo, asante.

Je, ninyi nyote ni wakalimani wa Kiswahili?

Ndiyo, sisi sote ni wakalimani wa Kiswahili.

Na wao je? Wao wote ni wakalimani wa Kiswahili vilevile?

Hapana, wao si wakalimani wa Kiswahili. Wao wote ni makarani wa benki.

SOMO

MAZUNGUMZO JUU YA AFRIKA YA MASHARIKI

Liu Hua : Shikamoo mwalimu!

Mwalimu : Marahaba. Habari za asubuhi?

Liu Hua : Nzuri, mwalimu.

Mwalimu : Wewe ni mwanafunzi wa Kiswahili?

Liu Hua : Ndiyo. Je, mwalimu, Kiswahili ni lugha ya akina nani?

Mwalimu : Kiswahili ni lugha ya watu wa Afrika ya Mashariki, kama vile Tanzania, Kenya, Uganda n.k.

Liu Hua : Na nani ni viongozi wa Tanzania?

Mwalimu : Julius Nyerere ni rais wa awamu ya [illegible]

wa Tanzania, Ali Hassan Mwinyi ni rais wa awamu ya pili. Wao wote ni viongozi wa Tanzania.

Liu Hua : Na Kenya je? Mzee Jomo Kenyatta bado ni rais wa Kenya?

Mwalimu : Hapana. Jomo Kenyatta ni rais wa zamani wa Kenya. Yeye ni rais wa awamu ya kwanza. Na Ndugu Moi ni rais wa awamu ya pili wa Kenya.

Liu Hua : Viongozi na watu wote wa Afrika ya Mashariki ni marafiki wa watu wa China, sivyo mwalimu?

Mwalimu : Ndiyo, sawa kabisa.

MSAMIATI

Zambia (n)	赞比亚
Afrika (n)	非洲
sarakasi (n)	杂技
fundi (wa)	技术人员
reli (n)	铁路
Reli ya TAZARA	坦赞铁路
msichana (wa)	少女，姑娘
mvulana (wa)	男青年，小伙子
Kihausa (ki)	豪萨语
Kituruki (ki)	土耳其语
Mwafrika (wa)	非洲人
mwimbaji (wa)	歌手，歌唱家
mvuvi (wa)	渔民
wala (ku)	然而
Mwaarabu (wa)	阿拉伯人

mtumishi (wa)	公务员，服务员
serikali (n)	政府
bwana (wa)	先生
mzima (wa)	健康的人
tu (kl)	仅仅，只
karani (wa)	职员
benki (n)	银行
mtu (wa)	人
juu ya (kl)	关于…，在…上面
-ote (ku)	全部的，整个的
mashariki (n)	东方
Afrika ya Mashariki	东非
Uganda (n)	乌干达
akina (n)	人们
kama vile (ku)	例如，比方
N.K. (na kadhalika)	等等
rais (wa)	总统
awamu ya kwanza	第一届
awamu ya pili	第二届
zamani (n)	从前，过去
sasa (n)	现在
bado (kl)	尚未，还
sivyo (kl)	不是这样
kabisa (kl)	最，非常

* * * *

Julius. K. Nyerere	朱利叶斯·克·尼雷尔
Ali Hassan Mwinyi	阿里·哈桑·姆维尼
Jomo Kenyatta	乔莫·肯雅塔
Moi	莫伊

DARASANI

Kwanza tusikilize rekodi!

Tafadhali nyamazoni!

Sikilizeni kwa makini!

MAELEZO

I. wa 类名词复数：

wa 类名词单数变复数可归纳为以下几种情况：

1) 单数以m为前缀的词，复数前缀为 wa：

	单数	复数
k.m.	mtu	watu
	mzee	wazee
	mkulima	wakulima

2) 单数以 mw 为前缀的词，复数前缀为 w：

k.m.	mwalimu	walimu
	mwanafunzi	wanafunzi
	mwenyeji	wenyeji

3) 单数以ki为前缀的词，复数前缀为vi：

k.m.	kijana	vijana
	kiongozi	viongozi
	kiziwi	viziwi

4) 单数无固定前缀的词，变复数时一般加前缀 ma：

k.m.	dereva	madereva
	fundi	mafundi
	bwana	mabwana
	rafiki	marafiki

5)有些表示亲属关系的 wa 类名词以及某些动物名称等，单、复数形式相同，无前缀变化：

k.m.	baba	baba
	kaka	kaka
	ndugu	ndugu
	ng'ombe	ng'ombe
	kuku	kuku
	mbwa	mbwa

II. -ote 的用法

-ote 在斯语中表示“全部的”“所有的”“全体”等意思，它也要随名词、代词的变化而变化。wa 类中用 wote，多用于复数，用于单数时，表示整体的意思。

k.m. watu wote wa China

wanafunzi wote wa chuo kikuu

但与人称代词复数连用时变化特殊：

第一人称	sisi	sote
第二人称	ninyi	nyote
第三人称	wao	wote

III. Bali 与 wala 的用法

Bali 与 wala 都是表示转折的连词，通常 bali 后面接肯定式，wala 后面接否定式。

k.m. a) Yeye si mfanyakazi bali ni mkulima.

b) Mimi ni mwanafunzi wala si mwalimu.

c) Mimi si mwanafunzi wala si mwalimu, bali ni mfanyakazi.

IV. au 的用法：

au 在斯语中表示"或者"，"或是"等意思，可用在选择疑问句中。

k.m. a) Wewe ni mwalimu au ni mwanafunzi?

b) Wao ni wafanyakazi au ni wakulima?

选择疑问句的回答通常有以下两种形式：

k.m. a) Yeye ni Mtanzania au ni Mkenya?

Yeye ni Mkenya.

b) Yeye si Mtanzania wala si Mkenya, yeye ni Mzambia.

MAZOEZI

I. Ufahamu:

1) Nani ni rais wa awamu ya kwanza wa Tanzania?
2) Nani ni rais wa awamu ya pili wa Tanzania?
3) Nani ni rais wa awamu ya kwanza wa Kenya?
4) Sasa rais wa Kenya ni nani?
5) Nani ni viongozi wa watu wa China?
6) Nani ni rais wa Uganda?
7) Kiswahili ni lugha ya nani?
8) Nani ni marafiki wa watu wa China?

II. Jibu maswali yafuatayo katika kauli ya kukubali na ya kukanusha:

1) Ninyi ni wakalimani wa Kiswahili?
2) Wewe ni mkuu wa darasa? (班长)
3) Vijana hawa ni madaktari wa Tanzania?
4) Ali na Juma wote ni wauguzi wa hospitali?
5) Mariam ni mwuguzi vilevile?
6) Ninyi ni walimu wa sekondari au ni walimu wa chuo kikuu?

7) Wao ni wanafunzi wa Kiswahili au ni wanafunzi wa Kihausa?

III. Andika wingi au umoja wa maneno haya:

mkulima ....
...................kaka
mtu ....
................wavuvi
mvulana ....
.... fundi
mwanajeshi ....
.............waandishi
kijana ....
.............madaktari
ndugu ....
.... marafiki
kiongozi ....
.... wazee
Mwafrika ....
.... dereva
Mswahili ....
.............wasichana
karani ....
.............wachezaji

IV. Kamilisha sentensi hizi:

1) Minyi ...... (大家) ni ...... (学生) wa chuo kikuu?

2) Ndiyo, sisi ...... (大家) ni ...... (学生) wa chuo kikuu.

3) Juma ni Mtanzania ...... (或者) ni ...... (肯尼亚人)?

4) Wao ni ...... (医生) au ni ...... (护士)?

5) Yeye ......(不是) mchezaji, ... (也不是) dereva, ... (而是) fundi wa reli.

6) Ali na Musa ...... (都是) watumishi wa serikali.

7) Mwalimu Nyerere na Ndugu Mwinyi ni ...... (领导人) wa Tanzania. Wao ni ......(朋友) wa watu wa China.

8) Nani ni ...... (第一任总统) wa Kenya?

V. Geuza sentensi hizi ziwe katika kauli ya kuuliza, kisha jibu maswali haya kwa kauli ya kukubali na ya kukanusha:

Mfano:	Mimi ni mwanafunzi wa chuo kikuu.
	Wewe ni mwanafunzi wa chuo kikuu?
	Ndiyo, mimi ni mwanafunzi wa chuo kikuu.
	Hapana, mimi si mwanafunzi wa chuo kikuu.

1) Sisi sote ni wachezaji wa sarakasi.
2) Wao ni wachezaji wa sarakasi vilevile.
3) Li Lin ni karani wa benki.
4) Ninyi nyote ni vijana wa Afrika.
5) Ali na Musa ni marafiki.
6) Wao wote ni watumishi wa serikali.
7) Mimi ni mwandishi wa habari.
8) Ninyi ni waandishi wa habari vilevile.

VI. Andika sentensi kamili kwa kutumia maneno uliyopewa:

1) China, sisi, wa, sote, wanafunzi, ni, chuo kikuu.
2) Wavulana, Musa, Juma, ni, na, Afrika, wa, si, wao, wasichana.
3) ni, au, Li, ndugu, kijana, mzee?
4) Ali, wa, wote, Adam, na, ni, serikali, watumishi.
5) wa, Afrika, China, marafiki, watu, ni, na.
6) Mwinyi, viongozi, Moi, ndugu, ni, na, wa, Afrika ya Mashariki.
7) mwimbaji, ni, mchezaji, au, Mariam, je?
8) wala, yeye, mchezaji, ni, si, mwimbaji.

VII. Sahihisha makosa katika sentensi zifuatazo:

1) Mimi ni wafanyakazi wa China. Sisi nyote ni rafiki wa watu wa Afrika.
2) Ndugu Li na Ndugu Wang sote ni mwanajeshi Ndugu Hu ni wanajeshi vilevile.
3) Je, ninyi wote ni mtumishi wa serikali?
4) Abdalla ni wasichana au wavulana?
5) Musa si wakulima, wala si wavuvi. Yeye ni makarani wa benki.
6) Ndugu Mwinyi ni marais wa awamu ya pili wa Tanzania, yeye ni viongozi wa Afrika ya Mashariki.
7) Amina ni wauguzi wa hospitali. Yeye si madaktari.

8) Salim na Saidi sote ni mwimbaji wa Tanzania.
9) Wang Lin ni waandishi wa habari wa China.
   Yeye ni marafiki wa watu wa Tanzania.
10) Aysha si mchezaji, bali si mwimbaji, wala ni karani wa benki.

VIII. Tafsiri vifungu hivi vya maneno kwa Kiswahili:

1) 斯语翻译
2) 坦桑尼亚大学生
3) 肯尼亚青年
4) 中国歌唱家
5) 中学教师
6) 坦赞铁路技术人员
7) 东非领导人
8) 中国人民的朋友
9) 银行职员
10) 乌干达总统
11) 中国记者
12) 全体政府工作人员

IX. Tafsiri sentensi hizi kwa Kiswahili:

1) 我们是新中国青年
2) 你们是坦桑尼亚学生还是肯尼亚学生?
3) 他们是阿拉伯人还是斯瓦希里人?
4) 非洲人民是中国人民的朋友。
5) 阿里和穆萨是中学教师还是大学教师?
6) 他们既不是中学教师也不是大学教师，而是政府工作人员。
7) 尼雷尔是坦桑尼亚第一任总统。
8) 谁是中国的领导人?
9) 你们是东非的歌唱家吗?
10) 不，我们不是歌唱家，我们是坦赞铁路的技术人员。

X. Tafsiri aya hii fupi kwa Kiswahili:

阿霞和阿里都是坦桑尼亚青年。阿霞是位姑娘，阿里是个小伙子，他们都是银行职员。他们是兄妹吗？不，他们不是兄妹

他们是好朋友吗？是的，他们是好朋友。

第九课

SOMO LA TISA

Somo: Wanafunzi Wapya
Sarufi: wa 类指示代词及形容词

MAZUNGUMZO

(1)

Je, mtoto huyu ni nani?
Mtoto huyu ni binti wa mwalimu Li.
Kijana yule ni nani?
Kijana yule ni mwana wa Mzee Wang.

Je, huyu ni nani?
Huyu ni mwimbaji wa Tanzania.
Yule ni mwimbaji wa Tanzania vilevile?
Hapana, yule si mwimbaji, yeye ni mchoraji wa Kenya.

Je, mnyama huyu ni kifaru au kiboko?
Mnyama huyu ni kifaru.
Na mnyama yule ni kifaru vilevile?
Ndiyo, yule vilevile ni kifaru.

MAZUNGUMZO

(2)

Je, watoto hawa ni nani?
Watoto hawa ni wanafunzi wa sekondari.
Na vijana wale ni nani?
Vijana wale ni wachezaji wa sarakasi.

Je, hawa ni mbuzi au ni kondoo?
Hawa ni kondoo.
Na wale ni kondoo vilevile?
Hapana, wale si kondoo, bali ni mbuzi.

Je, watu hawa ni askari polisi?
Ndiyo, hawa ni askari polisi.
Na vijana wale je, wao vilevile ni askari polisi?
Hapana, wale si askari polisi, wao ni vijana wa J.K.T.

MAZUNGUMZO

(3)

Je, yule msichana mrefu ni nani?
Yule msichana mrefu ni mwimbaji maarufu.
Na huyu mvulana mfupi je? Yeye ni mwimbaji vilevile?
Hapana, mvulana huyu mfupi si mwimbaji, lakini yeye ni mchoraji hodari.

Je, mwanamke huyu mwembamba ni nani?
Yeye ni mwalimu mpya wa idara yetu.
Na mwanamume yule mnene ni mwalimu mpya vilevile?
Hapana, yeye si mwalimu mpya, yeye ni mkurugenzi mpya wa idara yetu.

Je, mtoto huyu mdogo ni mtundu?
Ndiyo, mtoto huyu mdogo ni mtundu sana.
Na mtoto yule mkubwa je? Yeye ni mtundu vilevile?
Hapana, mtoto yule mkubwa si mtundu hata kidogo, yeye ni mtulivu.

MAZUNGUMZO

(4)

Je, madaktari hawa ni wazuri?
Ndiyo, madaktari hawa ni wazuri sana.
Na wauguzi wale je?
Wengi wao ni wazuri, wachache si wazuri.

Je, fundi huyu ni hodari?
Ndiyo, fundi huyu ni hodari sana.
Mafundi wote hawa ni hodari?
Hapana, baadhi yao ni hodari, wengine si hodari hata kidogo.

Je, kuku hawa ni wanene au ni wembamba?
Kuku hawa ni wanene sana.
Ng'ombe wale ni wakubwa au wadogo?
Baadhi yao ni wakubwa, wengine ni wadogo.

MAZUNGUMZO

(5)

A : Hujambo ndugu?
B : Sijambo. Habari za mchana?
A : Safi tu. Je, wewe ni mwanafunzi mpya?
B : Ndiyo, mimi ni mwanafunzi mpya.

A : Habari za masomo?

B : Nzuri sana. Na wewe vilevile ni mwanafunzi mpya?

A : Hapana, mimi si mwanafunzi mpya, mimi ni mwanafunzi wa mwaka wa pili.

B : Wewe ni mrefu sana, labda ni mchezaji hodari wa mpira.

A : Kweli mimi ni mchezaji wa mpira, lakini si hodari. Wenzangu wale ni wachezaji hodari sana.

SOMO

WANAFUNZI WAPYA

Hawa ni wanafunzi wapya wa idara yetu. Wote ni vijana wazuri. Miongoni mwao wasichana ni wachache, wavulana ni wengi. Baadhi yao ni warefu, na wengine ni wafupi. Je, huyu msichana mwembamba ni nani? Huyu ni Ndugu Li Ming, yeye ni mwanafunzi wa Kiswahili, tena ni mkuu wa darasa. Na yule mvulana mnene je? Yeye vilevile ni mwanafunzi wa Kiswahili? Hapana, yeye si mwanafunzi wa Kiswahili, bali ni mwanafunzi wa Kituruki. Na wale Waafrika ni nani? Wao ni wanafunzi wapya vilevile? Hapana, wale Waafrika si wanafunzi, wao ni walimu wapya wa idara yetu. Wao ni wataalamu wa Afrika.

MSAMIATI

huyu	(kv)	这个
yule	(kv)	那个

binti (wa)	女儿
mwana (wa)	儿子
mchoraji (wa)	绘画者，画家
mnyama (wa)	动物
kifaru (wa)	犀牛
kiboko (wa)	河马
mbuzi (wa)	山羊
kondoo (wa)	绵羊
askari polisi	警察
J. K. T.（缩写）	国民服务队
hawa (kv)	这些
wale (kv)	那些
maarufu (kv)	著名的，闻名的
hodari (kv)	出色的，能干的
mwanamke (wa)	妇女，女人
mwanamume (wa)	男人
-refu (kv)	高的，长的
-fupi (kv)	短的，矮的
-nene (kv)	胖的，粗的
-embamba (kv)	瘦的，细的
lakini (ku)	但是
-pya (kv)	新的
mkurugenzi (wa)	主任
idara yetu (n)	我们系
-dogo (kv)	小的
-kubwa (kv)	大的，伟大的
mtundu (wa)	调皮的人
mtulivu (wa)	稳重的，文静的人
hata kidogo (kl)	一点也不
-zuri (kv)	好的，漂亮的

-ingi (kv)	许多的，大量的
-chache (kv)	少数的
baadhi ya	一些
-ingine (kv)	另外的，其它的
kuku (wa)	母鸡
ng'ombe (wa)	牛
masomo (ma)	学习，课程
mwaka wa pili	第二年，二年级
labda (kl)	可能，也许
mpira (mi)	球
kweli (kl)	真正，的确
mwenzangu (wa)	我的同伴
miongoni mwa (kl)	在……之中
mkuu (wa)	领导，首长
mkuu wa darasa	班长
mtaalamu (wa)	专家，学者

DARASANI

Sasa fungueni vitabu vyenu!
Tusome Somo la Tisa pamoja!
Tafadhali nifuateni!

MAELEZO

I. wa 类名词的指示代词：

斯语中由于名词分为八类，因此指示代词亦须根据名词不同类别而变化，八类名词所使用的指示代词各不相同。wa 类的指示代词为：huyu，yule，hawa，wale.

斯语中指示代词一般位于名词之后，如：

单数：	那个人	mtu yule
	这个人	mtu huyu
复数：	那些人	watu wale
	这些人	watu hawa

在一般泛指人的时候，mtu 或 watu 可省去。

1) mtu huyu ni mwalimu.
   Huyu ni mwalimu.

2) Watu hawa ni wafanyakazi.
   Hawa ni wafanyakazi.

II. wa 类名词的形容词：

在斯瓦希里语中形容词分为规则和不规则两种。规则形容词有前缀变化，即随名词的类别及单复数而变化，不规则形容词则无前缀变化，无论修饰任何名词都固定不变。形容词一般位于名词之后（个别不规则形容词除外）wa 类名词的形容词前缀与其名词前缀相同，单数为 m mw 复数为 wa 或 w 。

mfanyakazi mpya	mwanafunzi mzuri
mwalimu mwingine	msichana mwembamba
mtoto mdogo	mpishi mnene
wafanyakazi wapya	wanafunzi wazuri
walimu wengine	wasichana wembamba
watoto wadogo	wapishi wanene
mchezaji hodari	wachezaji hodari
kijana shujaa	vijana shujaa
mwimbaji maarufu	waimbaji maarufu

MAZOEZI

I. Ufahamu:

1) Wanafunzi wapya wa idara yetu wote ni vijana wazuri?
2) Miongoni mwao wasichana ni wengi au wavulana ni wengi?
3) Wao ni warefu au ni wafupi?
4) Ndugu Li Ming ni msichana au mvulana?
5) Yeye ni mwanafunzi wa lugha gani?
   Yule mvulana mnene ni mwanafunzi wa Kihausa?
6) Je, wale Waafrika ni nani?

II. Jibu maswali haya:

1) Wewe ni msichana au ni mvulana?
2) Wewe ni mrefu au mfupi?
3) Ndugu Liu ni mnene au mwembamba?
4) Mtoto wa mwalimu Sun ni mkubwa au mdogo?
5) Mkurugenzi wa idara yetu ni mzee au ni kijana?
6) Ninyi ni wachezaji hodari wa mpira?
7) Wewe na Ndugu Li ni marafiki wazuri?

III. Andika wingi au umoja wa maneno haya:

rafiki mzuri ....
.... wanafunzi watulivu
fundi hodari ....
.... kondoo wanene
mtoto mdogo ....
.... wasichana wembamba

daktari mpya ....

................vioongozi wakubwa

mtu mzuri ....

................vijana warefu

mzee mfupi................

.... watoto watundu

mkulima mwingine ....

.... walimu wengine

mkurugenzi mpya ....

.... wachoraji hodari

mwimbaji maarufu ....

IV. Geuza sentensi hizi ziwe katika wingi:

1) Mwanafunzi huyu ni mtoto wa mkulima.
2) Kijana yule ni mchezaji hodari wa sarakasi.
3) Mtoto huyu mdogo ni mtundu sana.
4) Mtoto yule mwingine ni mtundu vilevile?
5) Msichana yule mwembamba si mchoraji, yeye ni mwimbaji maarufu sana.
6) Mtu yule ni mzuri au mbaya?
7) Mkurugenzi mpya wa idara yetu si mzee.
8) Mvulana huyu mtulivu ni fundi wa Reli ya TAZARA.
9) Mwanajeshi huyu ni mrefu sana.
10) Mwanamke yule ni mwuguzi hodari wa hospitali.

V. Sahihisha makosa katika sentensi hizi:

1) Mfanyakazi hawa ni nzuri sana.
2) Juma na Ali ni mtaalamu mpya wa idara yetu.

3) Kaka *dogo* wa ndugu *Wang* ni *refu* sana.

4) Mtoto wa mwalimu Shen ni kubwa, bali si dogo.

5) Vijana huyu wembamba si mchoraji, bali ni waimbaji.

6) Wasichana yule ni mwanafunzi wapya wa Kiswahili.

7) Kuku huyu ni wanene au ni mwembamba?

8) Wanafunzi mwingine wa Tanzania ni mchezaji hodari wa mpira vilevile?

9) Kiboko ni wanyama kubwa sana.

10) Mariam ni msichana watulivu, yeye ni makarani wa benki.

VI. Kamilisha sentensi zifuatazo:

1) Marx ni kiongozi ...... (伟大的) wa wafanyakazi ...... (全体) wa ulimwengu (世界).

2) Mtoto huyu si ...... (顽皮) bali ni (老实).

3) Miongoni mwa wazee ...... (这些) wengi ni ... (胖), ... (少数人) ni ...... (瘦).

4) Kijana ...... (那个矮个子) ni mwimbaji ...... (著名的) sana wa China.

5) Watu wa China ...... (和) watu wa Tanzania ni ...... (好朋友).

6) Mkurugenzi wa idara yetu ...... (不高) wala si ...... (矮).

7) watu ...... (好的) ni ...... (多数), na watu wabaya (坏的) ni ...... (少数).

8) Mwanafunzi ...... (这个) ni mchezaji ...... (出色的).

9) ...... (一些) ng'ombe ni ...... (肥) sana.

10) Viboko na ...... (犀牛) wote ni ......
(动物) wakubwa.

VII. Soma mazungumzo yafuatayo kwanza, kisha yatafsiri kwa Kichina:

Mazungumzo Baina ya Wanafunzi Wawili

— — — Je, msichana huyu mrefu ni nani?
— — — Msichana huyu mrefu ni mwanafunzi wa Kiswahili.
— — — Yeye ni mchezaji hodari wa mpira?
— — — Ndiyo, yeye ni mchezaji hodari sana.
— — — Na yule mvulana mnene je? Yeye vilevile ni mwanafunzi wa Kiswahili?
— — — Hapana, yeye si mwanafunzi wa Kiswahili, bali ni mwanafunzi wa Kihausa.
— — — Yeye ni mchezaji wa mpira vilevile?
— — — Hapana, yeye si mchezaji wa mpira, lakini yeye ni mwimbaji hodari.

VIII. Eleza kwa Kiswahili kuhusu habari za wanafunzi wapya wa idara yetu.

IX. Tafsiri vifungu hivi vya maneno kwa Kiswahili:

1) 那个小女孩
2) 这个高个子警察
3) 这些调皮的中学生
4) 那些能干的中国专家
5) 这位伟大的领袖
6) 其它著名歌唱家
7) 少数非洲妇女
8) 这些国民服务队青年
9) 另一名坦桑尼亚画家
10) 许多坦赞铁路技术人员
11) 这些肥羊
12) 那位文静的英语翻译

X. Tafsiri sentensi hizi kwa Kiswahili:

1) 这些小孩是那位坦桑尼亚专家的孩子。

2) 那个高个子青年是斯语班班长。

3) 中国人民和非洲人民是好朋友。

4) 这位年长者是我们系新上任的系主任。

5) 尼雷尔是坦桑尼亚人民的伟大导师。

6) 王同志的小弟弟一点也不调皮。

7) 这些母鸡一点也不肥。

8) 王林是歌唱家还是画家？他是著名画家。

9) 马克思是世界无产者的伟大领袖。

10) 许多国民服务队的青年都是球类运动员。

XI. Tafsiri aya hii fupi kwa Kiswahili:

老刘是我们系新来的系主任。他不胖也不瘦，是一位十分稳重的人。他是土耳其语教师，也是一位出色的翻译。他一点也不老，很能干。他是一位好领导，也是全体师生的好朋友

第 十 课

SOMO LA KUMI

Somo: Ukoo Wetu
Sarufi: wa 类物主代词

MAZUNGUMZO

(1)

Je, huyu ni nani?
Huyu ni mwalimu wangu.
Yule ni nani?
Yule ni mwalimu wako.
Hawa ni nani?
Hawa ni wageni wetu.
Wale ni nani?
Wale ni wageni wenu.

* * *

Je, mwanamke huyu ni mwalimu wako?
Hapana, mwanamke huyu si mwalimu wangu, bali ni mwalimu wake.
Wanaume wale ni walimu wa nani?
Wanaume wale ni walimu wao.
Na mzee yule mnene je? Yeye ni nani?
Yeye ni mkurugenzi wetu mpya.

MAZUNGUMZO

(2)

Fen Tao : Shikamoo mzee!

Mwalimu : Marahaba. Habari gani kijana?

Fen Tao : Salama tu. Je, wewe ni mwalimu wa lugha gani?

Mwalimu : Mimi ni mwalimu wa Kiswahili.

Fen Tao : Mimi ni mwanafunzi wa Kiswahili, basi wewe ni mwalimu wangu.

Mwalimu : Ohoo ndiyo, mimi ni mwalimu wako, na wewe ni mwanafunzi wangu.

Fen Tao : Vijana wale wawili pia ni wanafunzi wako. Sote ni wanafunzi wapya.

Mwalimu : Vizuri sana. Karibuni ofisini!

Fen Tao : Asante mwalimu.

MAZUNGUMZO
(3)

A : Hujambo bibi?

B : Sijambo. Habari za siku nyingi?

A : Safi sana. Nyumbani hawajambo?

B : Hawajambo. Na nyote ni wazima?

A : Ndiyo, sote ni wazima. Ohoo hawa kuku wenu ni wanene sana!

B : Kweli, wao ni wakubwa tena ni wanene.

A : Na wale ng'ombe watatu ni wenu pia?

B : Hapana, ng'ombe wale si wetu, ni wa majirani, ni ng'ombe wao.

MAZUNGUMZO
(4)

Je, mtoto huyu wa kike ni nani?

Yeye ni dada yangu mdogo.
Na wewe ni kaka yake mkubwa?
Ndiyo, mimi ni kaka yake mkubwa.
Na mtoto yule wa kiume ni ndugu yako pia?
Ndiyo, yeye ni binamu yangu. Yeye ni mtoto wa ami yangu.

Je, ndugu yako ni mkubwa au mdogo?
Ndugu yangu bado ni mdogo. Yeye ni mwanafunzi wa shule ya msingi.
Na baba yenu ni mzee au ni mtu wa makamo?
Baba yetu ni mzee.
Mama yenu je?
Mama yetu bado si mzee, yeye ni mtu wa makamo.

MAZUNGUMZO

(5)

Je, watoto hawa wadogo ni nani?
Watoto hawa ni ndugu zangu.
Vijana wale je?
Vijana wale ni marafiki zangu.
Na wazee wale ni marafiki zako pia?
Hapana, wazee wale ni majirani zetu.
Ohoo kumbe wao ni majirani zenu!

Je, ndugu zako ni watundu au watulivu?
Ndugu zangu wawili ni watulivu. Na ndugu yangu mmoja ni mtundu sana, tena ni mkali.
Je, marafiki zake ni wengi au wachache?
Marafiki zake ni wengi sana.
Na majirani zenu ni wema au wabaya?

Baadhi ya majirani zetu ni wema sana, na wengine wachache ni wabaya.

SOMO

UKOO WETU

Jina langu ni Wang Lin. Mimi ni mwanafunzi wa chuo kikuu. Mimi ni mwanachama wa Chama cha Vijana. Huyu ni baba yangu. Baba yangu ni mzee. Yeye ni daktari hodari. Yule ni mama yangu. Mama yangu si mzee, bali ni mtu wa makamo. Yeye ni mgawa dawa wa hospitali. Hawa ni ndugu zangu wawili. Kijana huyu mrefu ni kaka yangu mkubwa. Yeye ni askari shujaa wa jeshi la baharini, pia ni mwanachama wa Chama cha Kikomunisti cha China. Msichana yule mfupi na mwembamba ni dada yangu mdogo. Yeye ni msichana mtulivu sana. Yeye si askari, bali ni mhasibu wa kampuni. Babu yangu ni mnene. Yeye ni mpishi wa hoteli. Bibi yangu ni muuzaji dukani. Hawa ndio watu wote wa ukoo wetu.

MSAMIATI

-angu	我的
-ako	你的
-ake	他的
-etu	我们的
-enu	你们的
-ao	他们的
mgeni (wa)	客人，外宾
ohoo	噢！
ofisi (n)	办公室
babu (wa)	爷爷，长辈

-ngapi (kv)	多少
kwa jumla	总共，总和
jirani (wa)	邻居，邻里
pia (kl)	也
-a kike (kv)	女性的
-a kiume (kv)	男性的
binamu (wa)	堂兄弟，堂兄妹
ami (wa)	叔叔，伯父
shule (n)	学校
shule ya msingi	小学
makamo	中年人
kumbe (kl)	原来
-ema (kv)	好的，善良的
-baya (kv)	坏的，丑恶的
-kali (kv)	厉害的，锋利的
ukoo (u)	家庭
mwanachama (wa)	成员，会员
Chama cha Vijana	共青团
Chama cha Kikoministi	共产党
mgawa dawa (wa)	司药
shujaa (kv)	勇敢的
jeshi (ma)	军队
jeshi la baharini	海军
mhasibu (wa)	会计
kampuni (n)	公司
mpishi (wa)	炊事员
hoteli (n)	宾馆，饭店
muuzaji dukani (wa)	售货员
shangazi (wa)	姑姑
mjomba (wa)	舅舅
mjukuu (wa)	孙子

DARASANI
Ndugu Wang Lin! Naam mwalimu. (labeka) Tafadhali soma Somo la Kumi! Haya!

MAELEZO

I. 斯语物主代词的单复数形式：

单数	(umoja)	复数	(wingi)
我的	-angu	我们的	-etu
你的	-ako	你们的	-enu
他的	-ake	他们的	-ao

斯语中名词分为八类，物主代词在用于不同类名词时，需加不同的前缀。

II. wa 类名词的物主代词前缀，不论其单复数一般都加 w

k.m. 单数 复数

mwalimu wangu	walimu wangu
mwalimu wako	walimu wako
mwalimu wake	walimu wake
mwalimu wetu	walimu wetu
mwalimu wenu	walimu wenu
mwalimu wao	walimu wao

但在 wa 类名词中凡属亲属关系的名词其物主代词用法特殊 单数前缀为 y，复数前缀则为 z。

k.m. baba yangu　　kaka zangu

mama yako　　dada zako

babu yake　　ndugu zake

bibi yetu	shangazi zetu
rafiki yenu	marafiki zenu
ndugu yao	ndugu zao

III.数字作为形容词用时，6、7、9、10没有前缀变化。1、2、3、4、5、8同其他规则形容词一样有前缀变化。凡10以上数词又无前缀变化。

k.m. mtoto mmoja
watoto wawili
wasichana wanne
wanafunzi sita
walimu wanane
vijana tisa
madaktari kumi na moja

MAZOEZI

I. Ufahamu:

1) Wang Lin ni nani?
2) Yeye ni mwanachama wa Chama cha Vijana?
3) Baba yake ni daktari? Na mama yake je?
4) Kaka yake mkubwa ni mfanyakazi?
5) Dada yake mdogo ni askari?
6) Babu yake ni mnene au mwembamba?
7) Bibi yake ni mpishi wa hoteli?
8) Wao wote ni watu wangapi?

II. Jibu maswali haya:

1) Nani ni mwalimu wako wa Kiingereza?

2) Nani ni walimu wenu wa Kiswahili?
3) Je, wewe ni mwanachama wa Chama cha Vijana?
4) Mkurugenzi wenu ni mwanamke au mwanamume?
5) Baba yako ni mzee au ni mtu wa makamo?
6) Ndugu zako ni wakubwa au wadogo?
7) Marafiki zenu ni wengi au wachache?
8) Wazee wako ni wanachama wa Chama cha Kikomi-
nisti?

III. Geuza sentensi hizi ziwe katika wingi:

1) Mwalimu wetu si mkali.
2) Rafiki yake ni mtu mwema sana.
3) Ndugu yangu bado ni mdogo.
4) Je, mgeni wako ni Mtanzania?
5) Mjukuu wake si mtundu hata kidogo.
6) Binamu yetu ni kijana mwembamba.
7) Msichana yule mrefu ni dada yako mkubwa?
8) Kaka yake mkubwa ni mwimbaji maarufu.
9) Jirani yao ni mkali sana.
10) Je, Ndugu yenu ni kijana wa J.K.T.?

IV. Badala ya -angu, tumia -ako, -ake, -etu, -enu,
-ao katika sentensi hizi:

1) Mwalimu wangu ni mtu mkali sana.
2) Rafiki yangu ni kijana mchangamfu(活跃的).
3) Yule msichana mwembamba ni dada yangu mdogo.
4) Vijana wale watulivu ni binamu zangu.
5) Wageni wangu wa leo ni marafiki zangu wa
Tanzania.

6) Mzee huyu mnene ni jirani yangu.
7) Kaka yangu mkubwa ni askari polisi.
8) Mjomba wangu ni mtu wa Shanghai.
9) Shangazi yangu si mnene wala si mwembamba.
10) Ndugu zangu wawili wa kiume wote ni wanajeshi.

V. Kamilisha sentensi zifuatazo:

1) Kaka ...... (他的) ni mwalimu ......(他们的).
2) Wasichana ...... (这两个) ni dada ...... (她的).
3) Ndugu ...... (你们的) ni marafiki ...... (我们的).
4) Kaka ...... (我的弟弟) ni mwanafunzi ...... (你的).
5) Dada ...... (我的两个) ni wafanyakazi. Je, ... (你的哥哥) ni mfanyakazi vilevile?
6) Wazee ...... (你们的) ni marafiki wa ...... (我的父亲).
7) Jirani ...... (我们的) ni mkurugenzi ...... (你们的).
8) Mwalimu mkuu ...... (我们的) ni ami ...... (他的).
9) Babu ......(你们的) si mkuu ......(我的).
10) Mkurugenzi ...... (我姐姐) ni mtoto wa shangazi ...... (你的).

VI. Sahihisha makosa katika sentensi hizi:

1) Baba wangu ni walimu mkuu wa shule ya msingi.

2) Je, mtoto hawa wa kiume ni kaka wako mdogo?
3) Wazee yao ni rafiki wa mwalimu zetu.
4) Kijana wale mbili si ndugu wangu, bali ni binamu wake.
5) Watu huyu si majirani wake, wao ni majirani yangu.
6) Wanafunzi zake watisa ni mchezaji hodari wa mpira.
7) Mchoraji hawa maarufu ni marafiki wao.
8) Je, mafundi wale mpya ni mwanafunzi yenu?
9) Mpishi wale mnene ni babu wao.
10) Hawa mhasibu ni ndugu wa marafiki yake.

VII. Tumia maneno haya katika sentensi:

1) bali ni	2) wala si
3) au	4) hata kidogo
5) baadhi ya ...... wengine......	
6) -ingi ...... -chache......	

VIII. Chagua maneno kutoka fungu B yanayoweza kupatana kisarufi na yale ya fungu A :

Mfano: mpishi mnene

A	B
mpishi	mnene
mtoto	wawili
kiongozi	wachache
vijana	mkuu
wazee	hodari
daktari	wanene
mwalimu	mtundu

marafiki	maarufu
mwimbaji	mkubwa

IX. Andika makala kwa Kiswahili kuhusu "Ukoo Wetu".

X. Tafsiri vifungu hivi vya maneno kwa Kiswahili:

1) 我的两位老师
2) 你的五位朋友
3) 你们的非洲客人
4) 他的三个兄弟姐妹
5) 十名共青团员
6) 你们的邻居
7) 他的六个学生
8) 我们的许多堂兄妹
9) 我的大哥
10) 他们的祖父
11) 勇敢的海军战士
12) 四位医院的司药

XI. Tafsiri sentensi hizi kwa Kiswahili:

1) 你的爸爸、妈妈都是医生吗？
2) 我爸爸是医生，妈妈是司药。
3) 他的三个堂兄妹都是我的学生
4) 我们的舅舅是你的邻居。
5) 他们的姑姑是小学校长。
6) 我的朋友们都是好青年。
7) 他们的八名学生都是共青团员。
8) 你们的叔叔是共产党员吗？
9) 他们不是我的朋友，而是我姐姐的朋友。
10) 他的哥哥是海军战士，弟弟是银行的会计。

第十一课

SOMO LA KUMI NA MOJA

Somo: Marafiki wa Chanda na Pete
Sarufi: wa 类名词主语前缀
kuwa na 动词"有"
(现在时的用法)

MAZUNGUMZO

(1)

A : Je, wewe una ndugu wangapi?
B : Mimi nina ndugu mmoja tu.
A : Ali ana ndugu wangapi?
B : Yeye ana ndugu wawili.
A : Na Juma je, ana ndugu wawili vilevile?
B : Hapana, Juma ana ndugu wanne.
A : Lo, Juma ana ndugu wengi!

A : Je, ninyi mna walimu wangapi?
B : Sisi tuna walimu sita.
A : Wanafunzi wa Kihausa wana walimu wangapi?
B : Wanafunzi wa Kihausa wana walimu watatu.
A : Na wanafunzi wa Kituruki je?
B : Wao wana walimu watano.

MAZUNGUMZO

(2)

Je, una ndugu wa kiume?
Hapana, sina ndugu wa kiume. Nina ndugu wa kike tu.
Ala, kumbe huna ndugu wa kiume! Na Ali je? Yeye vilevile ana ndugu wa kike tu?
Hapana, Ali hana ndugu wa kike, ana ndugu wa kiume tu.

Samahani, je ninyi wawili mna kamusi ya Kiswahili?
Hapana, sisi hatuna kamusi ya Kiswahili. Tuna kamusi ya Kiingereza.
Na wanafunzi wengine je? Wao wana kamusi ya Kiswahili?
Wao pia hawana. Walimu wetu wana kamusi ya Kiswahili.

Je, wazee wako ni wakulima?
Ndiyo, wazee wangu ni wakulima.
Wana ng'ombe wengi?
Hapana, hawana ng'ombe hata mmoja, lakini wana kuku wengi.
Na ninyi hamna farasi?
Ndiyo, hatuna farasi, lakini tuna nguruwe.

MAZUNGUMZO
(3)

Mwalimu : Hamjambo wanafunzi wangu!
Wanafunzi: Hatujambo mwalimu. Habari za mchana?
Mwalimu : Salama tu. Je, leo mchana mna nafasi?
Wanafunzi: Hapana, mwalimu. Leo mchana hatuna nafasi.
Mwalimu : Na wanafunzi wengine je, wana nafasi leo mchana?

Wanafunzi: Hapana, wanafunzi wengine pia hawana nafasi, kwa sababu leo mchana tuna mkutano.

Mwalimu : Ala, kumbe nyote hamna nafasi.

Wanafunzi: Je, mwalimu, wewe huna mkutano leo?

Mwalimu : Leo mimi sina mkutano, nina nafasi.

MAZUNGUMZO

(4)

Mwalimu : Je, mna kalamu na karatasi?

Wanafunzi: Ndiyo, tuna kalamu na karatasi.

Mwalimu : Sasa tunafanya imla. Nyote tayari?

Wanafunzi: Ndiyo, sote tayari.

Hadija : Samahani mwalimu, ngoja kidogo.

Mwalimu : Ndugu Hadija, una shida gani?

Hadija : Mimi sina kalamu, nina penseli tu.

Mwalimu : Si kitu. Nani hana karatasi?

Wanafunzi: Sote tuna karatasi.

Mwalimu : Haya, sasa nyamazeni na sikilizeni vizuri!

SOMO

MARAFIKI WA CHANDA NA PETE

Ali Bakari ni kijana wa Tanzania. Yeye ni fundi wa mashine wa Kiwanda cha Nguo cha Urafiki mjini Dar es Salaam. Mke wake ni mwalimu mkuu wa shule ya msingi. Jina lake ni Fatuma. Ali Bakari ana ndugu wawili wa kiume. Mmoja ni nahodha wa meli, na mwingine ni mhandisi wa kampuni. Lakini hana ndugu wa kike.

Wazee wao si wafanyakazi, wao ni wakulima.

Ali Bakari ni kijana mchangamfu. Ana marafiki wengi. Baadhi yao ni Watanzania, na wengine ni Wachina. Wataalamu wote wa China katika Kiwanda cha Nguo cha Urafiki ni marafiki zake wema. Ndugu Li Lu Mi mtaalamu kijana wa China. Yeye ni fundi hodari sana wa mashine, tena ni mwalimu wa Bakari. Na Ali Bakari ni msaidizi wake mzuri. Vijana hawa wawili ni marafiki wakubwa sana, ni marafiki wa chanda na pete. Kila siku wako pamoja.

MSAMIATI

kuwa na (kt)	有
kamusi (n)	字典，辞典
Kamusi ya Kiswahili	斯语字典
Kamusi ya Kiingereza	英语字典
farasi (wa)	马
nguruwe (wa)	猪
nafasi (n)	空闲
mkutano (mi)	会议
kwa sababu (ku)	因为
kalamu (n)	钢笔
karatasi (n)	纸
samahani (kii)	请原谅
shida (n)	困难
penseli (n)	铅笔
kitu (ki)	东西
si kitu	没什么
chanda (ki)	手指
pete (n)	戒指
mashine (n)	机器

kiwanda (ki)	工厂
nguo (n)	衣服，服装
urafiki (u)	友谊
Kiwanda cha Nguo cha Urafiki	友谊纺织厂
mji (mi)	城市
Dar es Salaam	达累斯萨拉姆
mke (wa)	妻子
mume (wa)	丈夫
mwalimu mkuu	校长
nahodha (wa)	船长，领队
meli (n)	轮船
mhandisi (wa)	工程师，工程技术人员
mchangamfu (wa)	活跃的人
pamoja (kl)	一起
kila (kv)	每个，任何
kila siku	每天
msaidizi (wa)	助手
katika (kl)	在

DARASANI

Je, leo ni zamu ya nani?

Leo ni zamu yangu, mwalimu.

Tafadhali futa ubao!

Haya.

MAELEZO

I. wa 类名词主语前缀：

在斯语中，当名词和动词组成句子时，动词一般不能直接使用，须加上表示时态的中缀以及代表主语名词的前缀，才能构成完整的句子。这种特定的在动词中代表主语名词的前缀则称之为名词主语前缀。八类名词的主语前缀各不相同。

现将人称代词的主语前缀列表如下：

人称代词		主语前缀
单数	mimi	ni
	wewe	u
	yeye	a
复数	sisi	tu
	ninyi	m
	wao	wa

wa 类名词单数主语前缀为 a，复数主语前缀为 wa 。

II. 动词 kuwa na（有）的现在时肯定式的构成公式为：

主语前缀 + na

k.m. Mimi nina kaka mmoja.

Wewe una dada wawili.

Yeye ana ndugu watatu.

Sisi tuna walimu sita.

Ninyi mna wanafunzi wanane.

Wao wana marafiki wengi.

Mtoto huyu ana penseli.

Vijana wale wana kalamu.

III. 动词 kuwa na（有）的现在时否定式：

1）单数的构成公式为：si（hu、ha）+ 动词 " na "

a) si 用于第一人称

Mimi sina kalamu.

b) hu 用于第二人称

Wewe huna kitabu.

c) ha 用于第三人称

Yeye hana penseli.

2) 复数的构成公式为：

Ha + 主语前缀 + 动词 " na "

Sisi hatuna maswali.

Ninyi hamna shida.

Wao havana mkutano.

3) 人称代词与 kuwa na 现在时的用法可列表归纳如下：

人称代词	kuwa na（现在时）	
	肯定	否定
mimi	nina	sina
wewe	una	huna
yeye	ana	hana
sisi	tuna	hatuna
ninyi	mna	hamna
wao	wana	hawana

MAZOEZI

I. Ufahamu:

1) Ali Bakari ni nani?
2) Ana ndugu wangapi? wao ni nani?
3) Je, ana ndugu wa kike?
4) Mke wake ni nani?
5) Wazee wake ni wafanyakazi?
6) Bakari ana marafiki wengi au wachache?

7) Ndugu Li Lu ni nani?

8) Ali Bakari na nani mwingine ni marafiki wa chanda na pete?

9) Nini maana ya " marafiki wa chanda na pete"?

II. Jibu maswali haya:

1) Je, una ndugu wangapi?
2) Ninyi mna walimu wangapi wa Kiswahili?
3) Una kaka mkubwa au dada mkubwa?
4) Una marafiki wengi au wachache?
5) Wazee wako wana marafiki wengi au wachache?
6) Mwalimu wako ana watoto wangapi?
7) Leo mchana mna masomo?
8) Leo mchana walimu wenu wana mkutano?

III. Maliza sentensi hizi:

1) Mimi nina ...... , sina ....
2) Wewe una ......, huna ....
3) Yeye ana ......, hana ....
4) Sisi tuna ......, hatuna ....
5) Ninyi mna ......, hamna ....
6) Wao wana ......, hawana.......
7) Binamu yangu ana ......, hana.......
8) Walimu wetu wana ......, hawana.......

IV. Geuza sentensi hizi ziwe katika kauli ya kukanusha:

1) Mimi nina ndugu wengi.
2) Juma ana dada mkubwa.

3) Je, una kaka mkubwa?
4) Je, mna maswali juu ya Somo la Kumi?
5) Leo walimu wetu wana mkutano.
6 Sasa tuna nafasi.
7) Vijana hawa wana marafiki wengi.
8) Shangazi yangu ana watoto wengi.
9) Mimi nina kamusi ya Kiswahili.
10) Sote tuna kalamu na karatasi.

V. Badala ya mimi tumia wewe, yeye, sisi, ninyi, wao katika sentensi:

Mfano:	Mimi nina kaka, lakini sina dada.
	Wewe una kaka, lakini huna dada.
	Yeye ana kaka, lakini hana dada.

1) Mimi nina ndugu wa kike, lakini sina ndugu wa kiume.
2) Nina penseli, lakini sina kalamu.
3) Nina kamusi ya Kiingereza, lakini sina kamusi ya Kiswahili.
4) Sasa nina mkutano, sina nafasi.
5) Nina redio, lakini sina T.V.
6) Mimi nina shangazi wawili, lakini sina mjomba.

VI. Kwanza geuza sentensi hizi ziwe katika kauli ya kuuliza, kisha yajibu maswali haya kwa njia mbili --- ya kukubali na ya kukanusha:

Mfano:	Mimi nina maswali.
	Je, wewe una maswali?
	Ndiyo, mimi nina maswali.
	Hapana, mimi sina maswali.

1) Mtoto huyu mdogo ana marafiki wengi.
2) Mimi nina mkutano sasa.
3) Wao wana somo la Kiingereza kila siku.
4) Mwalimu yule mzee ana wanafunzi wengi.
5) Mimi nina kamusi ya Kiswahili.
6) Ninyi mna maswali juu ya Somo la Kumi.
7) Wewe una ndugu mmoja tu.
8) Sisi tuna nguruwe wanene.
9) Wazee wetu wana kondoo wengi.
10) Binamu yangu ana kalamu na karatasi.

VII. Kamilisha sentensi hizi:

1) Mimi ...... (没有) ndugu wa kike, ... (我有) ndugu wa kiume tu.
2) Ali na Musa ...... (没有) nafasi sasa, ... (他们有) kazi.
3) Wewe ...... (有) penseli, lakini ......(没有) kalamu.
4) Leo mchana sisi ...... (没有) mkutano.
5) Ndugu Wang ......(没有) shangazi, lakini ...... (有) mjomba.
6) Je, ninyi ...... (没有) maswali tena?
7) Ami yangu ...... (有) marafiki wengi.
8) Je, wewe ...... (有) kamusi ya Kiswahili?
9) Hapana, mimi ...... (没有) kamusi ya Kiswahi-li, ... (我有) kamusi ya Kiingereza tu.
10) Wazee wangu ...... (有) nguruwe, lakini ..... (没有) ng'ombe.

VIII. Sahihisha makosa katika sentensi hizi:

1) Hadija ni wasichana wa Tanzania, wana marafiki wengi.
2) Mimi tuna ndugu mbili, wote ni wa kike. Hatuna ndugu wa kiume.
3) Wao ni mtaalamu wa China, ana rafiki wengi wa Tanzania.
4) Wewe hamna maswali tena juu ya Somo la Kumi.
5) Ami wako una wanafunzi wengi, lakini hawana watoto wengi.
6) Walimu yenu ana mkutano, sasa hana nafasi.
7) Huyu ni wanafunzi wa Kituruki, yeye una kamusi ya Kituruki.
8) Je, wewe mna ndugu ngapi?
9) Mimi ana ndugu tatu, moja wa kike, wabili wa kiume.
10) Shangazi wangu huna kuku wengi.

IX. Andika makala fupi kwa Kiswahili kuhusu "Rafiki Yangu".

X. Tafsiri vifungu hivi vya maneno kwa Kiswahili.

1) 亲密的朋友
2) 两位坦桑尼亚朋友
3) 友谊纺织厂
4) 工厂的七位工程师
5) 四名活跃的青年
6) 全体中国专家
7) 她的丈夫
8) 您的孩子
9) 你的一名助手
10) 斯语字典
11) 十匹非洲马
12) 五头肥猪

XI. Tafsiri sentensi hizi kwa Kiswahili:

1) ——— 你有几个兄弟姐妹？

——— 我有六个兄弟姐妹。

2) ——— 你有哥哥还是姐姐？

——— 我有两个姐姐但没有弟弟。

3) ——— 你的朋友阿里有弟弟吗？

——— 他没有弟弟，只有妹妹。

4) ——— 你们没有问题吗？

——— 我们大家都没有问题。

5) ——— 你们的父母有牛和羊吗？

——— 他们有许多羊，但没有牛。

6) ——— 你们的系主任今天有空吗？

——— 他今天没空，他有会。

7) ——— 那位高个子船长有几名助手？

——— 他有两名助手。

8) ——— 你们有非洲朋友吗？

——— 我们有许多非洲朋友。

XII. Tafsiri aya hii fupi kwa Kisvahili:

阿霞是一位坦桑尼亚专家。她有三个孩子，都是女孩，没有男孩。她的丈夫是一位船长。阿霞老师有许多中国学生。他们都是十分活跃的年青人。阿霞还有许多朋友，有的是非洲人，另外一些是中国人。

第 十 二 课

SOMO LA KUMI NA MBILI

Somo: Darasa Letu
Sarufi: 动词现在时肯定式

MAZUNGUMZO
(1)

A : Wewe unatoka wapi?
B : Mimi ninatoka Wuhan.
A : Ndugu Wang anatoka wapi?
B : Yeye anatoka Shanghai.
A : Ali anatoka wapi? Tanzania au Kenya?
B : Ali anatoka Tanzania.

MAZUNGUMZO
(2)

A : Ndugu Li, unakwenda wapi?
B : Ninakwenda darasani.
A : Unataka kufanya nini?
B : Ninataka kusoma vitabu.
A : Ndugu Lu sasa anafanya nini huko bwenini?
B : Anafua nguo.
A : Anafua nguo kila siku?
B : Siyo kila siku, lakini anapenda sana usafi.

MAZUNGUMZO
(3)

A : Ninyi mnakwenda wapi?

B : Sisi tunakwenda bwenini.

A : Mnakwenda kufanya nini huko?

B : Tunakwenda kusoma gazeti.

A : Na wao wanakwenda wapi?

B : Wao wanakwenda darasani.

A : Wanakwenda kufanya nini?

B : Wanakwenda kufanya mkutano.

MAZUNGUMZO

(4)

A : Ndugu zangu mnatoka wapi?

B : Sisi tunatoka Shanghai, Harbin na Taiyuan.

A : Hapa Beijing mnafanya kazi gani?

B : Sisi bado ni wanafunzi. Tunajifunza Kiswahili.

A : Mnajifunza wapi?

B : Tunajifunza katika Chuo Kikuu cha Lugha za kigeni, Beijing.

A : Nani anafundisha Kiswahili, ni Mchina au Mswahili?

B : Ni Mchina. Tuna walimu sita, wote wanafahamu sana.

A : Mnapenda kujifunza Kiswahili?

B : Oh, tunapenda sana.

MAZUNGUMZO

(5)

Li Hai : Mwalimu, unatoka Dar es Salaam?

Sultan : Ndiyo, ninatoka Dar es Salaam. Mimi ni mwenyeji wa huko.

Li Hai : Hapa Beijing unakaa katika Hoteli ya Urafiki?

Sultan : Hapana, ninakaa hapa chuoni.

Li Hai : Unafundisha Kiswahili na Kiingereza?

Sultan : Aaa, mimi si mtaalamu wa Kiingereza. Ninafundisha Kiswahili tu.

Li Hai : Unafundisha walimu au wanafunzi?

Sultan : Bila shaka ni wanafunzi. Walimu wenu si wageni wa Kiswahili. Kama wana shida ninawasaidia lakini siyo kufundisha.

Li Hai : Mwalimu, una watoto wangapi?

Sultan : Watatu; mmoja ni wa kiume na wawili ni wa kike.

Li Hai : Wote wanasoma shuleni?

Sultan : Wakubwa wawili wanasoma na yule mdogo bado. anakaa nyumbani pamoja na mama yake.

Li Hai : Asante sana. Sasa ninakwenda uwanjani kucheza mpira. Kwa heri!

Sultan : Kwa heri ya kuonana!

SOMO

DARASA LETU

Jina langu ni Ali. Mimi ninatoka Tanzania. Sasa mimi ni mwanafunzi wa Chuo Kikuu cha Beijing. Ninajifunza Kichina.

Katika darasa letu wako wanafunzi kumi. Wanafunzi sita ni wanaume na wanne ni wanawake. Sote ni wanafunzi wageni. Baadhi yetu tunatoka Afrika, wengine wanatoka Ulaya. Ndugu Maria ni kiongozi wa darasa letu. Yeye anatoka Kenya. Mwalimu wetu ni Mchina, yeye ni mwanamke wa makamo. Yeye ni mtu mwema sana.

Sote tunajifunza kwa bidii. Tunajaribu kuzungum-

za Kichina kila wakati, kwa sababu tunafahamu umuhimu wa kujifunza lugha.

Sisi sote tunakaa katika chuo kikuu, tunasoma pamoja na tunacheza mpira pamoja. Tunaishi kama ndugu wa toka nitoke.

MSAMIATI

-toka (kt)	来自，出来
wapi (kl)	哪里，何方
-enda (kt)	去，走
darasa (ma)	教室，班
-taka (kt)	想要
-fanya (kt)	做
-soma (kt)	读，学习
huko (kl)	那里
bweni (ma)	宿舍
-fua (kt)	洗涤
siyo (kl)	不是
-penda (kt)	喜欢，爱好
usafi (u)	干净，清洁
gazeti (ma)	报纸
-jifunza (kt)	学习
-geni (kv)	外国的，陌生的
Chuo Kikuu cha Lugha za Kigeni	外语学院
-fundisha (kt)	教授，讲授
Ulaya	欧洲
-fahamu (kt)	明白，懂得
mwenyeji (wa)	当地人，主人
-kaa (kt)	坐，居住
bila (ku)	无，没有
shaka (ma)	疑问，怀疑

kama (kl) 好像，如果
-saidia (kt) 帮助，援助
uwanja (u) 广场，操场
-cheza (kt) 玩，游戏
Kichina (ki) 汉语，中文
ndugu wa toka nitoke 亲兄弟
-jaribu (kt) 尝试，试验
-sungumza (kt) 谈话，聊天
kwa (kl) 用，以
wakati (u) 时间
bidii (n) 努力
umuhimu (u) 重要性
-ishi (kt) 生活

DARASANI

A: Unafanya nini hapa darasani?
B: Ninafanya mazoezi ya sarufi.
A: Yote unaweza kufanya?
B: Hapana. Naona nyakati za Kiswahili ni ngumu sana.

MAELEZO

动词现在时的用法：

如前课所述，斯语动词在句中一般不能直接使用，必须加上时态及相应的名词主语前缀。斯语的时态可分为现在时、过去时、将来时、完成时等多种。本课只讲现在时肯定式的用法

其构成公式为：名词主语前缀＋时态（na）＋动词词根

k.m. Mwalimu a + na + soma.
Watoto wa + na + cheza.

人称代词与动词现在时肯定式的用法请见下表：

人称代词	主语前缀	时态	动词词根
Mimi	ni	– na –	soma cheza fua nguo
Wewe	u		
Yeye	a		
Sisi	tu		
Ninyi	m		
Wao	wa		

Mifano: 1) Mimi ninakaa Beijing.
2) Wewe unatoka Harbin.
3) Yeye anasoma kitabu.
4) Sisi tunapenda usafi.
5) Ninyi mnajifunza lugha gani?
6) Wao wanafahamu Kichina.

MAZOEZI

I. Ufahamu:

A

1) Mtaalamu Sultan anatoka wapi?
2) Yeye ni mgeni wa Dar es Salaam?
3) Hapa Beijing Sultan anakaa wapi?
4) Mtaalamu Sultan anafundisha lugha gani?
5) Kwa nini anafundisha Kiswahili tu?
6) Sultan anafundisha watu gani?
7) Mtaalamu huyu ana watoto wangapi?
8) Watoto wake wote wanasoma shuleni?

B

1) Ali anatoka wapi?
2) Ali ni mwanafunzi wa Chuo Kikuu cha Dar es Salaam?
3) Ali anajifunza nini hapa Beijing?
4) Katika darasa lao wako wanafunzi wangapi?
5) Miongoni mwao wanafunzi wanaume ni wangapi na wanawake ni wangapi?
6) Nani ni kiongozi wa darasa? Anatoka wapi?
7) Mwalimu wao ni mwanamume?
8) Wanafunzi wanampenda mwalimu wao?
9) Wanafunzi hawa wageni wanapenda kuzungumza Kichina?
10) Wanafunzi hawa wanakaa katika hoteli?

II. Maliza sentensi ukitumia kionyeshi cha karibu au cha mbali:

Mfano:	Mtoto ......
	Mtoto huyu (yule) anacheza mpira.

1) Mwalimu ......
2) Wasichana ......
3) Mwanafunzi ......
4) Wageni ......
5) Mtaalamu ......
6) Watanzania ......
7) Mfanyakazi ......
8) Vijana ......
9) Marafiki ......
10) Wazee ......

III. Tumia maneno haya katika sentensi:

1) -toka	2) -jaribu
3) kwa sababu	4) kama
5) -zungumza	6) -taka
7) -saidia	8) -penda
9) bila shaka	10) mwenyeji

IV. Sahihisha makosa katika sentensi hizi:

1) Mimi tuna ndugu wawili.
2) Vijana yule ana kalamu.
3) Ndugu zetu tuna mkutano leo jioni.
4) Baba wake na mama wake wote ana wakati leo.
5) Je, wewe mna penseli?
6) Mwanafunzi huyu wanatoka Beijing.
7) Kiongozi wa darasa letu unasaidia watu.
8) Ndugu Li na Ndugu Wang sote mnapenda kujifunza Kiswahili.
9) Mtaalamu yule wanakaa pamoja na mama watoto.
10) Haji na Ibrahim tunafahamu kucheza sarakasi.

V. Tumia wewe, mimi, yeye, ninyi, sisi na wao pamoja na maneno haya:

> Mfano: kusoma gazeti
> Mimi ninasoma gazeti kila siku.

1) kujifunza Kiswahili
2) kusoma kitabu
3) kwenda darasani
4) kufanya imla

5) kutoka Kenya
6) kuzungumza darasani
7) kusoma pamoja
8) kufahamu umuhimu
9) kucheza mpira
10) kufundisha Kiingereza

VI. Maliza sentensi hizi:

1) Mimi ni Mtanzania.
   Ninatoka ......
   Ninazungumza ......

2) Yeye ni mwanafunzi.
   Anasoma kitabu ......
   Anakaa ......

3) Wao ni wachezaji.
   Wanacheza ......
   Wanapenda ......

4) Yeye ni mtaalamu wa Kiswahili.
   Anatoka ......
   Anafundisha ......

5) Hawa ni wanafunzi wageni.
   Wanajifunza ......
   Wanajaribu ......

VII. Geuza sentensi hizi ziwe katika wingi:

Mfano: Mzee huyu anaishi vizuri. Wazee hawa wanaishi vizuri.

1) Mwanafunzi yule anatoka darasani.
2) Mwalimu huyu anafundisha Kichina.
3) Mchezaji yule hodari anacheza mpira uwanjani.
4) Mwalimu yule anakwenda mjini.
5) Mtoto huyu mzuri anapenda kusoma kitabu.
6) Mwanafunzi huyu anapenda kuzungumza Kihausa.
7) Mtaalamu huyu anafundisha Kiswahili vizuri.
8) Mgeni yule anakaa katika Hoteli ya Urafiki.
9) Kijana yule anafanya nini darasani?
10) Msichana yule mrefu anafahamu lugha gani?

VIII. Kamilisha sentensi hizi ukitumia wakati unaofaa:

1) Nani ...... (-penda) kufanya mazoezi ya sarufi?
2) Wanafunzi hawa ...... (-cheza) mpira mara kwa mara.
3) Sisi sote ...... (-jifunza) Kichina kwa bidii.
4) Je, wewe ...... (-enda) wapi?
5) Je, ninyi ...... (-toka) wapi?
6) Mimi ...... (-jifunza) Kiswahili, Kichina, Kiingereza n.k.
7) Kila mmoja ...... (-fahamu) kufua nguo?
8) Wao ...... (-enda) kufanya mkutano.
9) Vijana wale ...... (-fua nguo) kila siku?
10) Walimu wetu ...... (-fanya) mkutano ofisini.

IX. Andika makala kwa Kiswahili kuhusu " Darasa Letu".

X. Tafsiri vifungu hivi vya maneno kwa Kiswahili:

1) 想学斯语 2) 喜欢读诗

3) 每天读报 4) 在宿舍洗衣服

5) 友谊宾馆 6) 外语学院

7) 在教室里开会 8) 和朋友一起进城

9) 亲兄弟 10) 毫无疑问

XI. Tafsiri sentensi hizi kwa Kiswahili:

1) 这些非洲学生学习都很努力。

2) 我在北京外语学院学习斯语。

3) 那些年青人在操场上打球。

4) 我们大家都懂得读报的重要。

5) 李丹很爱清洁，她每天洗衣服。

6) 我们系的全体师生正在开会。

7) 我们的学生都喜欢讲斯语。

8) 我姑姑是一位教师，她在中学教英语。

9) 王林是我们的班长，他喜欢帮助同学。

10) 这些女学生来自欧洲，她们在这里学习中文。

第 十 三 课

SOMO LA KUMI NA TATU

Somo: Kiongozi wa Darasa
Sarufi: 动词现在时否定式
wa类名词宾语中缀

MAZUNGUMZO

(1)

Hu : Haloo Ndugu Li unapenda kucheza mpira?

Li : Hapana, mimi sipendi kucheza mpira.

Hu : Unapenda kufanya nini?

Li : Ninapenda kusikiliza redio na kutazama T.V.

Hu : Kwa nini hupendi kucheza mpira?

Li : Kwa sababu siwezi kucheza vizuri.

Hu : Nani anaweza kucheza vizuri?

Li : Ndugu Liu ni mchezaji hodari wa mpira lakini hapendi kuimba.

MAZUNGUMZO

(2)

A : Ndugu Ali anakwenda kutazama filamu?

B : Hapana, yeye haendi kutazama filamu.

A : Anakwenda wapi?

B : Anakwenda kwa mwalimu Faru kuuliza maswali.

A : Anakwenda mara kwa mara?

B : Hapana, haendi mara kwa mara, kama ana maswali

anakwenda.

A : Na wanafunzi wengine wanakwenda kwa mwalimu vilevile?

B : Hapana, hawaendi kwa mwalimu, wanakwenda kutazama filamu.

MAZUNGUMZO

(3)

A : Ninyi wanafunzi mnafahamu Kihausa?

B : Hapana, sisi hatufahamu Kihausa.

A : Kwani hamjifunzi Kihausa?

B : Hapana, hatujifunzi Kihausa.

A : Basi mnajifunza lugha gani?

B : Tunajifunza Kiswahili na Kiingereza.

A : Na vijana wale wanafahamu Kihausa?

B : Hapana, wao pia hawafahamu Kihausa. Wanafahamu Kituruki.

MAZUNGUMZO

(4)

A : Je, nani anakufundisheni Kiswahili?

B : Yule mtaalamu kutoka Tanzania anatufundisha.

A : Mtaalamu huyu anafahamu Kichina?

B : Hapana, yeye hafahamu Kichina. Darasani anazungumza Kiswahili tu.

A : Nyote mnaweza kumfahamu?

B : Ndiyo, kwa jumla tunaweza kumfahamu. Kama baadhi ya maneno hatufahamu, walimu wetu wa China wanatusaidia.

A : Mtaalamu huyu anawasaidia walimu wenu wa China pia?

B : Ndiyo. Kama walimu wetu wana shida anaweza kuwasaidia.

MAZUNGUMZO

(5)

Liu Jia : Mwalimu, baada ya somo tunaweza kuuliza maswali na kufanya mazungumzo kidogo na wewe?

Mwalimu : Kwa nini hamwezi? Kama mna maswali mnaweza kuniuliza, mimi ninapenda kukusaidieni kila wakati.

Liu Jia : Mama mtoto anafanya kazi hapahapa chuoni?

Mwalimu : Hapana, yeye hafanyi kazi hapa, anafanya kazi katika kiwanda karibu na Chuo Kikuu cha Beijing.

Liu Jia : Anakwenda kazini kwa basi?

Mwalimu : Hapana, haendi kwa basi, anapanda baiskeli.

Liu Jia : Mtoto wako anasoma shuleni?

Mwalimu : Ndiyo. Anasoma katika shule ya msingi.

Liu Jia : Mtoto wako ni mtulivu au mtundu?

Mwalimu : Oh, yeye ni mtoto mtundu sana, kwa hivyo mwalimu wake hampendi.

Liu Jia : Anajifunza vizuri shuleni?

Mwalimu : Ni hivi hivi tu, kwa sababu hana bidii.

SOMO

KIONGOZI WA DARASA

Athumani anatoka Zanzibar. Yeye ni mwanafunzi wa Chuo Kikuu cha Udaktari, Beijing. Yeye ni kiongozi wa darasa la wanafunzi wageni. Kila siku anaamka mapema, na kila asubuhi anakimbia mbio ndefu uwanjani halafu anapumzika kidogo na kwenda kunywa chai.

Athumani, kama wanafunzi wa Chuo Kikuu cha Dar es

Salaam, anajifunza kwa bidii sana.

Darasani, anamsikiliza mwalimu kwa makini na anapenda kujibu maswali. Kama yeye ana maswali, hapendi kukaa kimya, ananyosha mkono na kumwuliza mwalimu. Mwalimu wake anapenda sana kumjibu na kumweleza.

Baada ya masomo, Athumani anajifunza mwenyewe au kusoma pamoja na wanafunzi wengine.

Adhuhuri, Athumani hasomi, anapumzika.

Mchana, anafanya kazi za nyumbani na kusoma gazeti, halafu anakwenda uwanjani kufanya mazoezi au kucheza mpira.

Baada ya kula chakula cha jioni, anatoka nje kupunga upepo na kujaribu kuzungumza Kichina pamoja na wenyeji. Baada ya hapo anakwenda darasani kujifunza au kuwasaidia wengine. Kila siku analala kwa wakati. Anasema kuwa anaishi vizuri sana hapa China.

MSAMIATI

haloo (kii)	喂
-sikiliza (kt)	听，听从
redio (n)	收音机
-tazama (kt)	看，观察
televisheni (T.V.)	电视
-imba (kt)	唱，唱歌
-weza (kt)	能，会
kwa nini (kl)	为什么
mara (n)	次，回
mara kwa mara	经常
filamu (n)	电影，胶卷

maneno (ma)	字，词，话语
baada ya	在……之后
-uliza (kt)	问，询问
swali (ma)	问题
karibu na (kl)	在……附近
basi (ma)	公共汽车
-panda (kt)	乘，骑
baiskeli (n)	自行车
kwa hivyo (kl)	所以
hivi hivi (kl)	一般
udaktari (u)	医学
-amka (kt)	醒来，起床
mapema (kl)	及早，早
-kimbia (kt)	跑步，逃跑
mbio ndefu (n)	长跑
-pumzika (kt)	休息
-nywa (kt)	喝
chai (n)	茶
makini (n)	细心，认真
-jibu (kt)	回答
kimya (kl)	沉默，安静
-nyosha (kt)	伸直
mkono (mi)	手，手臂
-eleza (kt)	讲述，讲解
-enyewe (kv)	自己，本身
adhuhuri (n)	正午
-la (kt)	吃，吃饭
chakula (ki)	食物，饭
-punga upepo	吹风，乘凉
upepo (u)	风

-lala (kt) 睡觉，躺着

Zanzibar (n) 桑给巴尔

UWANJANI	
Mwanafunzi:	Mwalimu, leo unaweza kucheza mpira pamoja na sisi?
Mwalimu :	Hapana, kwa leo sina wakati, labda siku nyingine.
Mwanafunzi:	Mwalimu, kila siku unafanya mazoezi gani?
Mwalimu :	Kila asubuhi ninakimbia mbio ndefu uwanjani.

MAELEZO

I. 动词现在时否定式：

动词变为现在时否定式时应注意以下几点：

1、去掉动词原形中的前缀ku；

2、加上动词否定前缀ha，以及相应的名词的主语前缀。

3、动词词尾为a时，变为i；动词词尾为i，u，e时，则不变。

公式：否定前缀＋主语前缀＋动词词根（词尾a改i）

k.m. Sisi hatuendi darasani.

Vijana hawachezi mpira sasa.

但是，人称代词单数在动词现在时否定式中的用法比较特殊，前缀用si，hu，ha；而不是按照上述公式变。

人称代词与动词现在时否定式的用法请见下表：

人称代词	否定前缀	主语前缀	动词词根（词尾 a 改 i）
Mimi	si		pendi kuimba pandi baiskeli fahamu Kiarabu
Wewe	hu		
Yeye	ha		
Sisi	ha	tu	
Ninyi	ha	m	
Wao	ha	wa	

Mifano: Mimi si + tazami T.V.
Wewe hu + imbi.
Yeye ha + chezi mpira sasa.
Sisi hatu + wezi kuzungumza Kiarabu.
Ninyi ham + fahamu Kiindonesia.
Wao hawa + amki mapema。

II。wa 类名词的宾语中缀：

在斯语动词中加入的代表宾语名词的词缀，称之为宾语中缀。宾语中缀一般位于动词词根之前，时态之后。不同类别的名词的宾语中缀亦不相同。wa 类名词单数宾语中缀为 m（或 mw），复数为 wa。人称代词宾语中缀的用法见下表：

人称代词		宾语中缀
我	mimi	ni
你	wewe	ku
他	yeye	m （或 mw）
我们	sisi	tu
你们	ninyi	wa wa ... eni ku ... eni
他们	wao	wa

Mifano: 1) Ndugu Wang ananisaidia kusoma Kiingereza.

2) Mkuu wa darasa letu anakungoja darasani.

3) Kwa nini humpendi mtoto huyu?

4) Wageni wanapenda kutuuliza maswali.

5) a. Nani anakufundisheni Kichina?

b) Nani anawafundisha ninyi Kichina?

c. Nani anawa anawafundisheni Kichina?

6) Mwalimu Juma anawaeleza sarufi ya Kiswahili.

MAZOEZI

I. Ufahamu:

1) Athumani anajifunza wapi?
2) Athumani ni mwanafunzi wa kawaida katika darasa?
3) Kila asubuhi Athumani anafanya nini?
4) Katika masomo Athumani anajifunza vipi?
5) Darasani Athumani anapenda kufanya nini? Hapendi kufanya nini?
6) Mwalimu anapenda kumjibu maswali?
7) Baada ya masomo Athumani anafanya nini?
8) Adhuhuri Athumani anasoma bila kupumzika?
9) Mchana Athumani anacheza mpira tu?
10) Baada ya chakula cha jioni Athumani anakwenda kutazama filamu?

II. Jibu maswali haya:

1) Je, unajifunza Kiingereza kutoka kwa nani?
2) Wakati gani mwalimu anatoka darasani?
3) Kila asubuhi baba yako anaamka mapema?
4) Je, kila siku unakwenda kuwatazama wazee wako?
5) Je, kila siku mnafanya mkutano?
6) Je, ninyi wanafunzi mnapenda kunyosha mkono darasani?
7) Je, baada ya masomo mnapumzika tu?
8) Je, walimu wenu wote wanakufundisheni kila siku?
9) Wakati wa masomo wanafunzi wanaweza kutoka darasani?
10) Je, ninyi wanafunzi mnapenda kupunga upepo baada ya chakula cha jioni?

III. Kanusha sentensi hizi ukitumia ' kuwa na ':

1) Mimi ...... (kuwa na) kaka mkubwa, lakini nina dada mkubwa.
2) Wewe unakwenda mjini kwa basi kwa sababu ...... (kuwa na) baiskeli, siyo?
3) Mimi siwezi kwenda kutazama filamu kwa sababu ...... (kuwa na) wakati.
4) Wao wanaweza kwenda kucheza mpira kwa sababu ...... (kuwa na) kazi sasa.
5) Je, ninyi ...... (kuwa na) maswali?
6) Mama yule kijana ...... (kuwa na) mtoto hata mmoja.
7) Kwa sasa sisi wawili ...... (kuwa na) wakati wa kucheza mpira.

8) Wanafunzi wale ...... (kuwa na) vitabu, wana gazeti.
9) Je, leo asubuhi sisi ...... (kuwa na) mkutano?
10) Ninyi wanafunzi ...... (kuwa na) masomo leo?

IV. Kamilisha sentensi hizi ukitumia kauli ya kukanusha:

1) Mtoto huyu ...... (-weza) kujibu maswali haya.
2) Ndugu Ling ...... (-penda) kucheza mpira.
3) Sisi wanafunzi wa lugha ya Kiswahili ...... (-jifunza) Kijapani.
4) Mimi ...... (-fahamu) kwa nini yeye anakwenda mjini kila siku.
5) Wazee wake na ndugu zake ...... (-ishi) pamoja.
6) Ninyi ...... (-enda) kazini kwa basi,siyo?
7) Je, wewe ...... (-fahamu) kuwa yeye ...... (-weza) kukusikiliza?
8) Ninafahamu kuwa mwalimu Bai ...... (-weza) kukimbia mbio ndefu kwa sababu yeye ni mgonjwa.
9) Mtaalamu anawafundisha wanafunzi lakini...... (-fundisha) walimu.
10) Walimu wetu wanaeleza msamiati kwa Kiswahili, ... (-penda) kueleza kwa Kichina.

V. Sahihisha makosa katika sentensi hizi:

1) Mwalimu Wang anakufundisha sisi Kiswahili.

2) Mwalimu anakufundisha wanafunzi kwa bidii na wanafunzi wanawasikiliza kwa makini.
3) Wao wanawasaidia mara kwa mara, kwa hivyo tunawapenda sana.
4) Unaweza kwenda kwa Mwalimu Li na kuniuliza maswali, kwa sababu yeye ni mtu nzuri, anapenda kumsaidia watu.
5) Wazee wake wanatupenda yeye na yeye anampenda wao vilevile.
6) Daktari huyu anakufundisha ninyi wauguzi?
7) Wageni wale wanapenda kuwauliza maswali sisi wenyeji.
8) Mzee yule anatupenda watoto wale mdogo.
9) Nataka kumsaidia, lakini yeye hataki kutusikiliza.
10) Kijana wale anawasaidia mzee yule kila siku?

VI. Tumia maneno haya katika sentensi:

1) lakini
2) kwa hivyo
3) kwa nini
4) hivi hivi
5) kueleza
6) kukaa kimya
7) baada ya
8) mara kwa mara
9) kupunga upepo
10) mapema

VII. Jibu maswali haya katika kauli ya kukanusha na ya kukubali:

Mfano: Je, daktari huyu anafundisha chuoni?
Hapana, daktari huyu hafundishi chuoni.
Anafanya kazi katika hospitali tu.

1) Mwalimu wenu anafahamu Kifaransa?
2) Je, wewe unatoka Shanghai?
3) Je, wewe unakaa katika chuo kikuu?
4) Je, mnaweza kunisaidia kidogo?
5) Nani anakufundisheni Kiingereza? Ni mwalimu Hu?
6) Je, unapenda kucheza mpira?
7) Je, unawafahamu walimu hawa?
8) Je, kila siku walimu wenu wanakuja kukusaidieni?
9) Ndugu yangu, unalala mapema kila siku?
10) Kijana yule anakusaidia kufua nguo mara kwa mara?

VIII. Geuza sentensi hizi ziwe katika kauli ya kukanusha:

1) Wasichana wale wanakunywa chai kila asubuhi.
2) Wanafunzi wale wanafanya mkutano darasani.
3) Ndugu unapenda baiskeli wakati wa kwenda kazini?
4) Mtaalamu yule anaeleza msamiati kwa Kiswahili?
5) Mtoto yule anafahamu kucheza sarakasi.
6) Kila mwanafunzi anataka kujibu maswali.
7) Darasani wanafunzi wote wanamsikiliza mwalimu wao kwa makini?
8) Wasichana wale wanasungumza Kiingereza vizuri.
9) Mama yule anampenda mtoto wake.
10) Wasichana hawa wanapenda kuimba.

IX. Geuza sentensi hizi ziwe katika wingi:

1) Mtoto yule mdogo haimbi kila siku.
2) Mwalimu huyu hafundishi Kichina.
3) Mzee yule hatazami televisheni sasa.
4) Mwanafunzi huyu hafui nguo leo?
5) Mfanyakazi yule hafanyi kazi kwa bidii?
6) Mwanajeshi huyu anafanya mazoezi kila siku.
7) Kijana huyu hapendi kucheza mpira pamoja na sisi?
8) Sitaki kupumzika kwa sasa.
9) Sisomi gazeti kila siku.
10) Leo una mkutano, hufahamu?

X. Tafsiri vifungu hivi vya maneno kwa Kiswahili:

1) 刻苦学习
2) 酷爱唱歌
3) 骑车上班
4) 工厂附近
5) 自学
6) 学医
7) 同老师谈谈
8) 去户外活动
9) 认真听讲
10) 吃完早饭
11) 很早起床
12) 锻炼身体
13) 在操场跑步
14) 做家庭作业
15) 每天听收音机

XI. Tafsiri sentensi hizi kwa Kiswahili:

1) ——— 穆萨有兄弟吗？
——— 没有，他只有一个姐姐。
2) ——— 老师，你每天早晨都跑步吗？
——— 是的。我每天早晨跑步。
3) ——— 你懂斯语吗？
——— 不懂，只懂英语。

4) ———阿里来自肯尼亚，他懂中文吗？

———只懂一点。

5) ———你们都会骑自行车吗？

———是的，我们都会。

6) ———那个女学生常洗衣服，是吗？

———是的，她很爱干净。

7) ———他学习上有困难，你能帮助他吗？

———当然可以。

8) ———你们想去看电影吗？

———很想，但没时间。

9) ———你们为什么不去户外活动？

———我们现在就去。

10) ———那位个子高高的客人从哪里来？

———他从坦桑尼亚来。

11) ———老师，我现在可以问问题吗？

———当然可以。

12) ———你和王海去哪儿？

———我们去教室读书。

13) ———你父母在哪儿工作？

———父亲在银行工作，母亲在中学教书。

14) ———操场上谁在学骑车？

———是王老师的孩子。

15) ———那些外国学生都懂得学中文的重要性吗？

———是的，他们都懂。

XII. Andika makala fupi kwa Kiswahili kuhusu " Kiongozi wa Darasa Letu ".

第 十 四 课

SOMO LA KUMI NA NNE

Somo : Kutembelea Maonyesho
Sarufi: 动词命令式

MAZUNGUMZO

(1)

(Mwalimu anakuja darasani)

Mkuu wa darasa : Simameni!

Mwalimu : Kaeni kitako! Hamjambo wanafunzi?

Wanafunzi : Hatujambo mwalimu.

Mwalimu : Leo tunaanza kusoma Somo la 14. Sasa fungueni vitabu!

Mwanafunzi : Mwalimu, tafadhali washa taa! Ni giza.

Mwalimu : Sawa. Hebu Ndugu Wang soma mazungumzo ya kwanza!

Wang : Haya. (Anasoma kwa sauti)

Mwalimu : Vizuri sana.

MAZUNGUMZO

(2)

- - - Ndugu Du njoo hapa!

- - - Naam. (Anakwenda mbele)

- - - Andika neno ' Kiswahili ' juu ya ubao.

- - - Haya. (Anaandika)

--- Tayari?

--- Ndiyo, mwalimu.

--- Haya soma!

--- Ki-swa-hi-li.

--- Soma kwa sauti! (Anasoma kwa sauti)

--- Sawa.

--- Basi vizuri, rudi, kaa kitako.

MAZUNGUMZO

(3)

A : Haloo Ndugu Li, unakwenda wapi?

B : Ninakwenda dukani. Wewe hutaki kwenda?

A : Nataka kwenda lakini sina wakati sasa. Unaweza kunisaidia kidogo?

B : Hamna shida, sema tu, unataka nini?

A : Nisaidie kununua taulo moja na sabuni moja.

B : Haya nakwenda. Tafadhali mwambie Ndugu Du leo siwezi kukimbia uwanjani pamoja na yeye.

A : Haya.

MAZUNGUMZO

(4)

A : Ninyi wasichana mnakwenda wapi?

B : Tunakwenda kupiga picha. Je, wewe hupendi kupiga picha?

A : Ninapenda, lakini sina kamera.

B : Sisi tuna kamera, unaweza kwenda pamoja na sisi.

A : Lakini sasa nataka kwenda kwa mwalimu.

B : Si kitu. Kwanza tusaidie kupiga picha, halafu unaweza kwenda kwa mwalimu.

A : Haya, lakini nieleze kwanza namna ya kutumia kamera, maana sifahamu.

S : Mimi pia sifahamu sana. Mwulize Ndugu Liu yeye ni mtaalamu wa kupiga picha.

L : Kupiga picha ni kazi rahisi sana, naweza kuwafundisheni.

MAZUNGUMZO

(5)

Mariam : Kaka, nipe shilingi tano.

Nasoro : Unataka kufanya nini?

Mariam : Nataka kwenda kutazama filamu.

Nasoro : Unakwenda sasa?

Mariam : Ndiyo, sasa nina wakati.

Nasoro : Usiende sasa!

Mariam : Kwa nini?

Nasoro : Tafadhali fua nguo!

Mariam : Nini tena? Ninafua nguo kila siku? Wewe unapumzika tu? Mvivu sana!

Nasoro : Leo nina mkutano shuleni. Nataka kwenda mapema kidogo. Sasa naweza kwenda?

Mariam : Nenda basi! Lakini kesho ......

Nasoro : Leo ni leo, mambo ya kesho sijui.

Mariam : Haya nenda! Baada ya mkutano rudi upesi!

SOMO

KUTEMBELEA MAONYESHO

Mhando : Babu shikamoo?

Meneja : Marahaba. M hali gani?

Mhando : Tuwazima, asante.

Meneja : Mnataka kutembelea maonyesho ya sanaa na vinyago?

Mhando : Ndiyo, mzee.

Meneja : Basi tunakukaribisheni kwa mikono miwili.

Mhando : Kiingilio ni kiasi gani?

Meneja : Kiingilio ni shilingi kumi kwa mtu mzima na shilingi tano kwa mtoto. Na kama ninyi ni wanafunzi mnaweza kutembelea bure.

Mhando : Sisi ni wanafunzi wa Shule ya Msingi Na. 3, Morogoro. Hebu tazama barua.

Meneja : Ni sawa. Mko watu wangapi?

Mhando : Tuko watu thelathini.

Meneja : Vizuri, mnaweza kuanza kutembelea maonyesho.

Mhando : Mzee, tunaweza kuona vitu gani?

Meneja : Mnaweza kuona mapambo, mikeka, vinyago, sanamu za wanyama mbalimbali n.k.

Mhando : Tunaweza kupiga picha?

Meneja : Sawa. Kama mnapenda, mnaweza kupiga picha.

Mhando : Haya sasa tunaanza kutembelea maonyesho.

Meneja : Lakini msipige kelele!

Mhando : Asante sana mzee.

Meneja : Bila ya asante.

MSAMIATI

-ja (kt)	来，来到
-simama (kt)	站立，停住
-anza (kt)	开始
-fungua (kt)	打开，松开
-washa (kt)	点燃
taa (n)	灯
giza (ma)	黑暗
hebu (kii)	喂！
sauti (n)	声音
-andika (kt)	写，写字

mbele	(kl)	前面
ubao	(u)	木板，黑板
-rudi	(kt)	返回，回来
duka	(ma)	商店
-sema	(kt)	说话
-nunua	(kt)	购买
taulo	(n)	毛巾
sabuni	(n)	肥皂
-ambia	(kt)	告诉
-piga	(kt)	打，敲，拍
picha	(n)	照片，画
kamera	(n)	照相机
kwanza	(kl)	首先
halafu	(kl)	而后，然后
namna	(n)	种类，方法
-tumia	(kt)	使用，利用
rahisi	(kl)	简单，容易
-pa	(kt)	给，赠予
shilingi	(n)	先令
mvivu	(wa)	懒惰者，懒汉
mambo	(ma)	事情
-jua	(kt)	知道
upesi	(kl)	快，迅速
meneja	(wa)	经理
-tembelea	(kt)	参观，访问
maonyesho	(ma)	展览
hali	(n)	状况，形势
sanaa	(n)	艺术
vinyago	(ki)	雕塑，假面具
-karibisha	(kt)	欢迎
kiingilio	(ki)	入场券，入会费

kiasi (ki)	数量
bure (kv,kl)	免费的，无用的
barua (n)	书信，函件
thelathini	三十
-ona (kt)	看到，认为
mapambo (ma)	装饰品
mikeka (mi)	席子
sanamu (n)	塑像
mbalimbali (kv)	各种各样的
kelele (n)	喧嚷，嘈杂声
Morogoro	莫洛戈罗

Katika Ofisi ya Walimu

Yang : Hodi!
Mwalimu : Karibu!
Yang : Mwalimu, habari za tangu mwaka jana?
Mwalimu : Njema, wewe je?
Yang : Mimi ni mzima kama chuma.
Mwalimu : Huyu ni mtaalamu wetu mpya wa Kiswahili, jina lake Haji Hamadi.
Yang : Nafurahi sana kukuona.
Mtaalamu: Hata mimi nafurahi pia, karibu kiti.
Yang : Asante sana.

MAELEZO

动词命令式：

命令式经常用于口语对话，标语，口号中，表示命令或吩咐对方做某件事。

1. 命令式的构成形式：

单数：去掉动词前缀 ku 用动词词根本身即可。

复数：动词词根后加ni。如词尾为 a 则改为 e ，再加 ni，词尾为 i ，u 时直接加 ni 。

k.m.	Soma!	Someni!
	Sikiliza !	Sikilizeni!
	Fikiri!	Fikirini!
	Karibu!	Karibuni!
	Jaribu!	Jaribuni!

2. 有少数动词的命令式变化特殊：

k.m.	kuja	njoo	njooni!
	kwenda	nenda	nendeni!
	kula	kula	kuleni!
	kuleta	lete	leteni!

3. 在斯语中动词命令式有时还可以加宾语中缀，其构成形式如下：

单数：宾语中缀＋动词词根（词尾为 a 时改为 e ）

复数：宾语中缀＋动词词根＋ n i

k.m. Hebu tusaidie kidogo!

Tusaidieni kidogo!

Tafadhali mpe Ali kalamu hii!

Niambie nani ni mwalimu wenu!

Kama mna maswali niulizeni!

Waambie wageni wetu chakula tayari!

4. 动词命令式的否定形式：

当命令对方不要做某件事时，需用命令式的否定形式。

构成公式：主语前缀＋否定词素 s i ＋动词词根（词尾 a 变 e ）

试比较：Amkeni mapema!
Msiamke mapema!
Tafadhali washa taa!
Usiwashe taa, bado si giza.

MAZOEZI

I. Ufahamu:

1) Wanafunzi wanataka kutembelea maonyesho gani?
2) Meneja wa maonyesho anawakaribisha?
3) Kiingilio cha maonyesho ni kiasi gani?
4) Kwa nini wanafunzi wanatembelea maonyesho bure?
5) Wanafunzi wanatoka wapi?
6) Wanafunzi wangapi wanatembelea maonyesho?
7) Wanaweza kuona vitu gani kwenye maonyesho?
8) Wanafunzi wanaweza kupiga picha wakati wa kutembelea maonyesho?
9) Wanafunzi wanaweza kupiga kelele wakati wa kutembelea maonyesho?
10) Wewe unapenda kutembelea maonyesho gani?

II. Jibu maswali haya:

1) Je unarudi nyumbani mara ngapi kwa mwaka?
2) Wakati wa kutazama filamu watu wanaweza kupiga kelele?
3) Ninyi mnasema Kiswahili darasani?
4) Mama yako anapenda mapambo?
5) Je, unajua ndugu Hu anafanya nini huko bwenini?
6) Je, kila baada ya kula chakula cha jioni

mnakwenda kupunga upepo?

7) Mnapiga picha mara kwa mara?
8) Mtu mvivu anapenda kufanya kazi?
9) Wanafunzi wanaweza kupiga kelele darasani?
10) Je, sasa mnaanza kupenda kujifunza Kiswahili?
11) Je, unapenda kuwatembelea marafiki zako?
12) Unaandika barua mara kwa mara?

III. Geuza sentensi hizi ziwe katika wingi:

1) Soma gazeti kwa makini!
2) Fanya kazi upesi!
3) Amka mapema kesho asubuhi!
4) Eleza sentensi hii kwa Kiswahili!
5) Niambie sasa!
6) Msaidie mwanafunzi huyu!
7) Mkaribishe mgeni yule!
8) Jaribu kuzungumza Kiswahili darasani!
9) Usicheze mpira sasa!
10) Usipige kelele hapa!

IV. Tumia mimi, wewe, yeye, sisi, ninyi na wao pamoja na maneno haya:

Mfano: -jifunza Kiswahili Mimi ninajifunza Kiswahili vizuri.

1) -karibisha wageni
2) -punga upepo baada ya chakula cha jioni
3) -fanya mkutano mara kwa mara
4) -rudi nyumbani mara mbili kwa mwaka

5) -tembelea maonyesho
6) -andika barua
7) -piga picha
8) -sikiliza redio kila jioni
9) -tazama televisheni
10) -panda baiskeli

V. Tumia maneno haya katika sentensi:

1)	-piga kelele	2)	kwa sauti
3)	tafadhali	4)	mbalimbali
5)	-nunua	6)	-tembelea
7)	kwanza ... halafu	8)	-tumia

VI. Geuza sentensi hizi katika kauli ya kukanusha:

1) Andika upesi!
2) Someni upesi!
3) Washa taa!
4) Pigeni kelele!
5) Nenda darasani!
6) Fungueni vitabu!
7) Panda baiskeli!
8) Mtazame mtu yule!
9) Wasaidieni watu hawa!
10) Imba kwa sauti!

VII. Soma habari hii kwanza kisha jibu maswali yanayofuata chini:

Watu wa Nyumbani

Jina langu ni Su Hai. Mimi ni mfanyakazi. Ninafa

nya kazi katika kiwanda. Baba yangu ni mvuvi hodari. Kila siku anakwenda pwani (沿海地带) kuvua samaki (捕鱼). Na kila siku anaweza kuvua samaki wengi, halafu anawapeleka sokoni(送到集市). Mama yangu kila siku anafanya kazi za nyumbani kama vile kufua nguo na kupika chakula (做饭). Mimi nina kaka wawili, lakini sina dada. Kaka yangu mkubwa ni dereva. Anaendesha (驾驶) gari katika kampuni moja. Hana mke bado. Kaka yangu mdogo ni mwanafunzi. Anasoma katika shule ya msingi. Anajifunza vizuri sana.

Kila asubuhi tunaondoka (离开) nyumbani baada ya kunywa chai. Tunarudi nyumbani jioni. Baada ya kurudi nyumbani ninamsaidia mama kupika chakula. Tunakula pamoja na kuzungumza habari mbalimbali. Wazee wangu wanapenda kula samaki. Kaka zangu wote hawapendi kula samaki, wanapenda kula nyama (肉). Mimi sipendi kula samaki wala nyama, ninapenda kula mboga (蔬菜) na mayai (鸡蛋). Baada ya kula chakula wazee wanakaa nyumbani kutazama T.V. na sisi tunatoka nje kupunga upepo.

Tunalala saa nne hivi kila siku.

Jibu maswali yafuatayo:

1) Su Hai anafanya kazi wapi?
2) Baba yake Su Hai anafanya kazi gani?
3) Baada ya kuvua samaki baba yake anafanya nini?
4) Su Hai ana kaka wangapi, kila mmoja anafanya kazi gani?
5) Wakati gani wanaondoka na kurudi nyumbani?
6) Wazee wake wanapenda kula nini?
7) Kaka zake wawili wanapenda kula nini?

8) Yeye mwenyewe anapenda kula nini?
9) Baada ya kula chakula wanafanya nini?
10) Kila siku wanalala saa ngapi?

VIII. Zungumzeni wawili wawili kwa Kiswahili kuhusu "Kutembelea Maonyesho".

IX. Tafsiri vifungu hivi vya maneno kwa Kiswahili:

1) 打开书本
2) 放声歌唱
3) 热烈欢迎
4) 开始访问
5) 按时回家
6) 经常照相
7) 免费参观
8) 各种动物
9) 雕塑展览
10) 写在黑板上

X. Tafsiri sentensi hizi kwa Kiswahili:

1) 我们热烈欢迎你们来参观。
2) 每天他回到家里就开始做家庭作业。
3) 谁不知道他懂五种外语!
4) 请用斯语回答问题!
5) 天还不黑，不要把电灯打开!
6) 先注意听，不要写!
7) 放学后早点回家!
8) 请你们不要喧哗，我们老师正在开会!
9) 赶快把这消息告诉王老师!
10) 我今天下午有会，请你们别到办公室来!

第 十 五 课

SOMO LA KUMI NA TANO

Somo la Marudio: Kumtembelea Rafiki

KUMTEMBELEA RAFIKI

Huang: Haloo Ndugu Chang, unakwenda wapi?

Chang: Ninakwenda kumtazama Ndugu Li, siku hizi haonekani.

Huang: Kweli, hata mimi ninataka kumwona.

Chang: Kama ni hivyo tunaweza kwenda nyumbani kwake pamoja. Sasa una nafasi?

Huang: Ndiyo. Leo sina shughuli nyingi.

* * * *

Chang: Hodi?

Li : Karibu!

Huang: Hujambo Ndugu Li! Habari za siku nyingi?

Li : Ohoo mimi sijambo. Karibuni ndugu zangu! Ninafurahi sana kuwaoneni. Kaeni kitako!

Chang: Kwa nini huji kututembelea siku hizi? Wewe ni mgonjwa?

Li : Hapana, mimi ni mzima. Unajua siku hizi nina kazi nyingi, hata sina nafasi ya kuwatembelea marafiki zangu.

Huang: Si kitu. Ila tuna wasiwasi juu yako, hata tunafikiri labda wewe unaumwa. Je, nyumbani wote hawajambo?

Li : Hawajambo asante. Na mnapenda kunywa nini?

Chang: Hatunywi chochote, usihangaike! Hatuwezi kukaa sana.

Li : Kwa nini? Leo ni Jumapili. Mnajua mke wangu ni mpishi hodari. Kuleni chakula cha mchana hapa! Mna haraka gani?

Huang: Hapana, bado tunataka kwenda dukani kununua vitu.

Li : Si kitu. Mnaweza kwenda dukani baada ya kula chakula.

Chang: Asante sana kwa ukarimu wako.

MSAMIATI

-onekana (kt)	出现，显露
shughuli (n)	事情，事务
-furahi (kt)	高兴
mgonjwa (wa)	病人
si kitu	没什么
ila (ku)	只是，除了……
wasiwasi (u)	不安，担心
-fikiri (kt)	想，思考
-umwa (kt)	生病
soda (n)	汽水
chochote	任何东西
-hangaika (kt)	忙乱，慌张
Jumapili (n)	星期日
haraka (n)	匆忙
ukarimu (u)	盛情，好客

Nyumbani kwa Mwalimu

Mwanafunzi: Mwalimu, habari za saa hizi?
Mwalimu : Nzuri tu. Karibu ndani!
Mwanafunzi: Mama na watoto wote hawajambo?
Mwalimu : Hawajambo, asante. Asubuhi hamna vipindi tena?
Mwanafunzi: Ndiyo, hatuna vipindi tena.
Mwalimu : Unataka soda au kahawa?
Mwanafunzi: Aaa, usihangaike, sina kiu.

Marudio ya Sarufi

wa类名词及一致关系前缀一览表

		单数		复数	
例词		mtu mwalimu kijana daktari		watu walimu vijana madaktari	
名词前缀		m- mw- 元音前		wa- w- 元音前	
形容词前缀		m- mw- 元音前		wa- w- 元音前	
物主代词		wangu wako wake wetu wenu wao	yangu yako yake yetu yenu yao 亲属关系	wangu wako wake wetu wenu wao	zangu zako zake zetu zenu zao 亲属关系
指示代词	指近	huyu		hawa	
	指远	yule		wale	

	单数	复数
例词	mtu mwalimu kijana daktari	watu walimu vijana madaktari
物主小词 -a	wa	wa
总括代词 (-ote)		wote
主语前缀	ni- 我 u- 你 a- 他	tu- 我们 m- 你们 wa- 他们
宾语中缀	-ni- 我 -ku- 你 -m- 他	-tu- 我们 -ku...eni 你们 (-wa...eni) -wa- 他们

MAZOEZI

I. Ufahamu:

1) Ndugu Chang na Ndugu Huang wanataka kwenda wapi?
2) Kwa nini wanataka kwenda nyumbani kwa Ndugu Li?
3) Ndugu Li anafurahi kuwaona wenzake?
4) Kwa nini Ndugu Li hawatembelei marafiki zake?
5) Kweli Ndugu Li ni mgonjwa?
6) Mke na watoto wa Ndugu Li wote hawajambo?
7) Kwa nini Ndugu Chang na Huang hawawezi kukaa sana?
8) Na Ndugu Li anasema nini?

II. Tumia mimi, wewe, yeye, sisi, ninyi, wao pamoja na maneno haya:

1) kufurahi sana
2) kuwa na wasiwasi
3) kuwa na haraka
4) kuwa na shughuli
5) kutazama mgonjwa
6) kutembelea rafiki
7) kuzungumza Kiswahili
8) kupiga kelele
9) kulala mapema
10) kufanya kazi kwa bidii
11) kupenda usafi
12) kusaidia wengine

III. Tumia -angu, -ako, -ake, -etu, -enu, -ao pamoja na maneno yafuatayo:

1) mwalimu wa Kichina
2) rafiki mkubwa
3) majirani wema
4) wanafunzi hawa
5) ndugu wa kike
6) kuku wanene
7) mkurugenzi mzee
8) dada wawili
9) wazee
10) babu

IV. Kamilisha sentensi hizi ukifuata sarufi ya Kiswahili:

1) Watoto ...... (-le) ......(-tundu) ...... (-cheza) mpira kila siku?
2) Msichana huyu ...... (-andika) barua mara kwa mara.
3) Leo asubuhi mwalimu Hu ...... (-ja) darasani kutufundisha?
4) Kila siku wachezaji wale ...... (-refu) ...... (-kimbia) mbio ndefu baada ya kuamka.
5) Karani ...... (-le) ...... (-nywa) chai ...... (-taka) kunywa soda.
6) Kwa nini ...... (-jibu) barua yangu?

7) Je, nani ...... (-penda) kunisaidia?

8) Leo ana shughuli nyingi ...... (-weza) kucheza mpira.

9) Kwa nini wauguzi wale ...... (-pa) wagonjwa wao chakula?

10) Nani ...... (-sema) sisi ...... (-imba) vizuri?

11) Mkurugenzi ...... (-le) ...... (-fupi) ...... (-kaa) karibu na Dar es Salaam?

12) Je, nani bado ...... (-na) swali? Tafadhali ...... (-nyosha) mkono!
Mwalimu, sisi ...... (-ote) ...... (-na) maswali tena.

13) Mwalimu Wang ana watoto ...... (-wili), mmoja ni wa kike na ...... (-ingine) ni wa kiume. Wote ...... (-soma) shuleni.

14) Baadhi ya wanafunzi ...... (-etu) ...... (-toka) Afrika, ... (-ingine) ...... (-toka) Ulaya.

15) Daktari yule ...... (-fundisha) chuoni ...... (-fanya) kazi hospitali.

V. Tunga sentensi nyingi kadiri unavyoweza, ukitumia maneno uliyopewa:

Mfano: Mimi ninaandika barua darasani.

wewe mimi ninyi nyote	kwenda wapi kwenda mkutanoni kuandika barua	darasani bwenini

Ndugu Li	kufanya nini	ofisini
kijana yule	kufua nguo	nyumbani
wavulana wale	kupanda baiskeli	uwanjani
wazee wako	kusoma gazeti	dukani
wanajeshi	kununua vitu	

VI. Geuza vifungu hivi vya maneno viwe katika wingi:

1) mfanyakazi yule mrefu
2) mkulima huyu mfupi
3) mkalimani huyu mwembamba wa Kiingereza
4) daktari yule hodari
5) kijana wetu mchangamfu
6) mwandishi wa habari mkali
7) ndugu yangu mdogo wa kike
8) dada yake mkubwa
9) mpishi yule mnene wa hoteli
10) fundi hodari wa Reli ya TAZARA
11) karani huyu wa benki
12) mchezaji maarufu wa sarakasi
13) binamu yake mtundu
14) mnyama huyu mkali
15) kiongozi maarufu wa Afrika ya Mashariki
16) mkurugenzi wetu mpya
17) jirani yetu mwema
18) shangazi yao mzuri
19) muuzaji dukani yule mbaya
20) askari polisi shujaa

VII. Geuza sentensi hizi ziwe katika kauli ya kukanusha:

1) Ndugu Seif ana dada wawili wakubwa.
2) Madaktari wale hodari wana wasaidizi wengi.
3) Baada ya kuja hapa chuoni unafua nguo mwenyewe?
4) Mwalimu Tang na Li wanafanya kazi katika sekondari?
5) Ninyi wanafunzi mnapenda kulala mapema?
6) Leo nani anafanya kazi vizuri?
7) Leo mtaalamu anakuja kutufundisha?
8) Wasichana wale wanapiga picha mara kwa mara.
9) Sisi tuna shughuli nyingi leo.
10) Kijana huyu ana wasiwasi juu ya masomo yake?

VIII. Jibu maswali haya katika kauli ya kukanusha na ya kukubali:

1) Je, walimu wenu wanacheza mpira pamoja na ninyi?
2) Je, mtaalamu kutoka Afrika ya Mashariki anakufundisheni Kiswahili?
3) Ninyi wanafunzi mnasikiliza redio kila siku?
4) Mzee yule anakwenda mjini kila Jumapili?
5) Kijana yule anarudi nyumbani mara kwa mara?
6) Je, ninyi mnapenda kufanya urafiki pamoja na watu wavivu?
7) Je, kila asubuhi mnakimbia mbio ndefu uwanjani?
8) Darasani wanafunzi wote wanapenda kunyosha mikono?
9) Wazee wako wanatazama T.V. kila baada ya chakula cha jioni?

10) Je, mnazungumza Kiswahili mara kwa mara nje ya darasa?

IX. Zungumzeni wawili wawili kwa Kiswahili kuhusu " kupiga picha " au " kumtembelea rafiki ".

X. Tafsiri vifungu hivi vya maneno kwa Kiswahili:

1) 四名小学生
2) 七名高个子运动员
3) 六位胖胖的炊事员
4) 一对亲密的朋友
5) 三名共青团员
6) 这些顽皮的孩子
7) 两位文静的女青年
8) 八头犀牛
9) 那位瘦瘦的病人
10) 这位能干的机械师
11) 那些政府工作人员
12) 他们的好邻居
13) 我们系新上任的主任
14) 坦桑尼亚著名画家
15) 各种动物雕像
16) 来北京以后
17) 经常参观展览会
18) 中非人民之间的友谊
19) 如同亲兄弟一般
20) 工作非常努力

XI. Tafsiri sentensi hizi kwa Kiswahili:

1) ——— 你们有几位斯语教师？
——— 六位，四位男教师、两位女教师。

2) ——— 那位能干的医生有几名助手？
——— 两名，都是医学院的学生。

3) ——— 这些护士工作都很努力吗？
——— 他们多数人工作很努力，但少数人不行。

4) ——— 你每天下午都打球吗？
——— 几乎每天都打。

5) ——— 你们都愿意学习斯语吗？
——— 是的。我们都愿意学习斯语。

6) — — — 阿里专家每天都来辅导你们吗？

— — — 不是每天，一周两次。

7) — — — 请你帮他洗洗衣服！

— — — 你别帮他洗衣服！

8) — — — 请你用斯语回答问题！

— — — 别用中文回答问题！

9) — — — 请大家打开书！

— — — 大家不要打开书！

10) — — — 请大家现在到操场上去！

— — — 大家现在不要回教室！

11) — — — 请大声朗读！

— — — 不要在这里喧哗！

12) — — — 现在请大家休息一下！

— — — 大家现在先别休息！

第十六课

SOMO LA KUMI NA SITA

Somo A:	Mazungumzo Juu ya Zanzibar
Somo B:	Mazungumzo Baina ya Wanafunzi Wawili
Sarufi:	ki 类名词
	动词过去时 -li-

MAZUNGUMZO

(1)

A : Hiki ni kitu gani?
B : Hiki ni kitabu.
A : Hiki ni kitabu gani?
B : Hiki ni kitabu cha hadithi.
A : Kile ni kitu gani?
B : Kile ni kikombe.
A : Kile ni kikombe gani?
B : Kile ni kikombe cha chai.
A : Hiki ni kisu cha nani?
B : Hiki ni kisu changu.
A : Kile ni kisu chako vilevile?
B : Hapana, kile ni kisu chake.
A : Je, kitabu kile cha hadithi ni kizuri?
B : Ndiyo, ni kitabu kizuri sana.

MAZUNGUMZO

(2)

A : Hivi ni vitu gani?
B : Hivi ni vitanda.
A : Hivi ni vitanda gani?
B : Hivi ni vitanda vya chuma.
A : Vile ni vitu gani?
B : Vile ni viti.
A : Vile ni viti gani?
B : Vile ni viti vya mbao.
A : Hivi ni viatu vya nani?
B : Hivi ni viatu vyetu.
A : Vile ni viatu vyenu vilevile?
B : Hapana, vile ni viatu vyao.
A : Je, viatu hivi ni vizuri?
B : Ndiyo, ni vizuri sana, tena ni vipya kabisa.
A : Na vyumba vile vidogo ni vya kulale?
B : Hapana, vyumba vile vidogo si vya kulala bali ni ofisi.

MAZUNGUMZO

(3)

Wang : Ndugu Yuan, jana usiku ulikuja hapa darasani?
Yuan : Ndiyo, nilikuja hapa.
Wang : Ulijifunza Kiingereza?
Yuan : Hapana, sikujifunza Kiingereza.
Wang : Ulifanya nini?
Yuan : Nilijifunza Kiswahili.
Wang : Ndugu Du alijifunza Kiswahili vilevile?
Yuan : Hapana, yeye hakujifunza Kiswahili.
Wang : Alifanya nini?
Yuan : Aliandika barua hapa darasani.
Wang : Baada ya kujifunza Kiswahili uliondoka dara-

sani?

Yuan : Hapana, sikuondoka darasani.

Weng : Na kama hukuondoka darasani ulifanya nini?

Yuan : Nilimsaidia Ndugu Yang kujifunza sarufi ya Kiswahili.

MAZUNGUMZO

(4)

A : Je, juzi ninyi wanafunzi mlikwenda kutembelea Chuo Kikuu cha Chuma na Chuma cha Pua cha Beijing?

B : Hapana, hatukwenda kutembelea chuo kile.

A : Mlikwenda wapi?

B : Tulikwenda kutembelea kiwanda cha kutengeneza vipuri vya magari.

A : Walimu wenu walikwenda pamoja na ninyi?

B : Hapana, hawakwenda.

A : Walifanya nini juzi?

B : Walifanya mkutano hapa shuleni.

A : Baada ya kutembelea kiwanda kile hamkurudi shuleni moja kwa moja?

B : La, hatukurudi moja kwa moja.

A : Mlifanya nini?

B : Tulikwenda kupunga upepo katika bustani moja. Baada ya kupumzika kidogo tulirudi shuleni kwa basi.

MAZUNGUMZO

(5)

A : Nani alikwenda kwa mtaalamu Masoud Hemed jana?

B : Mimi na Mwalimu Shen tulikwenda.

A : Mlikwenda kuuliza maswali?

B : Hapana, hatukuuliza maswali.

A : Mlifanya nini huko?

B : Tulizungumza habari mbalimbali juu ya Tanzania na China pamoja na mtaalamu.

A : Mlikula chakula cha jioni huko?

B : Ndiyo, tulikula huko.

A : Nani alipika chakula?

B : Bila shaka ni mtaalamu Masoud Hemed. Alitukaribisha kwa chakula cha Kiafrika.

A : Mnaonaje chakula cha Kiafrika?

B : Ni chakula kizuri tena kinanukia sana.

SOMO A

MAZUNGUMZO JUU YA ZANZIBAR

Hu Dong : Mwalimu, wakati gani ulifanya kazi katika Kisiwa cha Unguja au Zanzibar?

Mwalimu : Toka mwaka 1984 hadi mwaka 1985 nilifanya kazi huko.

Hu Dong : Ulifanya kazi katika mradi gani?

Mwalimu : Kiwanda cha kutengeneza sukari, Mahonda.

Hu Dong : Kiwanda kile kinaweza kuzalisha kiasi gani cha sukari kwa mwaka?

Mwalimu : Tani elfu sita.

Hu Dong : Nilisikia kuwa Kiswahili cha Unguja ni safi sana, unaonaje?

Mwalimu : Ndiyo, Kiswahili cha huko ni Kiswahili sanifu.

Hu Dong : Unaonaje Kisiwa cha Zanzibar?

Mwalimu : Oh, ni kikubwa tena ni kizuri, kina mandhari safi. Hakina joto kali wala bari-

di ya mzizimo. Kila mahali unaweza kuona minazi. Si mandhari tu nzuri, bali pia watu wa huko ni wakarimu sana, kila mahali unaweza kusikia maamkio ' Nihau '. Mzanzibari mmoja aliniambia," Wachina ni marafiki zetu wakubwa sana."

Hu Dong : Rafiki yangu mmoja aliniambia kuwa Zanzibar ni nchi ya karafuu, je ni kweli?

Mwalimu : Hakutia chumvi. Karafuu ni zao muhimu katika Tanzania Visiwani. Kama unasafiri kwa gari kutoka Malindi hadi Mkokotoni unaweza kuona vichaka vya mikarafuu hapa na pale, lakini kama unataka kujua karafuu ni nini, basi nenda Kisiwa cha Pemba.

Hu Dong : Kisiwa cha Pemba?

Mwalimu : Ni kisiwa kingine kikubwa huko Tanzania Visiwani. Waswahili wa huko walipanda mikarafuu kila mahali. Siku za kuchuma karafuu ni sikukuu kwa Waswahili, kisiwa kizima kinanukia.

Hu Dong : Asante sana kwa kunifungua masikio.

Mwalimu : Bila ya asante.

MSAMIATI

hadithi (n)	故事
kikombe (ki)	杯子
kisu (ki)	刀
kitanda (ki)	床
chuma (ki)	铁
chuma cha pua	钢
kiti (ki)	椅子

mbao (u)	木材
kiatu (ki)	鞋
chumba (ki)	房间
-ondoka (kt)	离开
juzi (n)	前天
kipuri (ki)	零件
gari (ma)	车
moja kwa moja	直接；一直
la	不
bustani (n)	公园
-pika (kt)	做饭
-nukia (kt)	散发出香味
kisiwa (ki)	岛屿
hadi	直至，一直到
elfu (n)	千
mia (n)	百
themanini	八十
mradi (mi)	项目
-tengeneza (kt)	制造，修理
sukari (n)	食糖
-zalisha (kt)	生产
tani (n)	吨
-sikia (kt)	听说
sanifu (kv)	标准的
mandhari (n)	风景，风光
joto (ma)	热
baridi (n)	冷，凉
mzizimo (mi)	寒冷
mahali (pa)	地方
mnazi (mi)	椰树

mkarimu (wa)	热情好客的人
nchi (n)	国家，陆地
karafuu (n)	丁香
mikarafuu (mi)	丁香树
chumvi (n)	盐
-tia chumvi	夸张，添油加醋
zao (ma)	作物，产品
muhimu (kv)	重要的
-safiri (kt)	旅行
kichaka	树丛，草丛
hapa na pale	各处
-panda (kt)	种植
-chuma (kt)	采摘
sikukuu (n)	节日
Mswahili (wa)	斯瓦希里人
masikio (ma)	耳朵
Unguja	桑给巴尔
Pemba	奔巴
Mahonda	马宏达
Mkokotoni	姆科考托尼

MAELEZO

1. ki类名词：表示无生命的东西，如工具、用品等一般都属这类名词。

1) 名词前缀：

在辅音前：单数为 ki ，复数为 vi

k.m.	kitu	vitu
	kiatu	viatu
	kitanda	vitanda

在元音前：单数为 ch ，复数为 vy

chama	vyama
chumba	vyumba
chakula	vyakula
chombo	vyombo

注：但有些外来词或从动词词根演变过来的名词，虽以元音开头，但前缀仍用ki，vi

kiatu	viatu
kiingilio	viingilio

2) ki类名词的物主代词，单数加前缀ch，复数加前缀ch，复数加前缀vy，具体用法见下表：

物主代词	单数		复数		
我的	单	changu	我们的		chetu
	复	vyangu			vyetu
你的	单	chako	你们的		chenu
	复	vyako			vyenu
他的	单	chake	他们的		chao
	复	vyake			vyao

3) ki类名词的指示代词按其构成规律为：

这个 ： hiki　　这些 ： hivi

那个 ： kile　　那些 ： vile

k.m. chumba hiki　　chumba kile

vitabu hivi　　vitabu vile

4) ki类名词的形容词：规则形容词变化规律与名词相同，以辅音开头的形容词加前缀ki（单数）vi（复数）；以元音开头的形容词前加前缀ch（单数）vy（复数）

k.m. kiti kikubwa, viti vikubwa

kitabu kizuri, vitabu vizuri

kikombe cheupe, vikombe vyeupe

但以 i 开头的形容词前缀仍用ki,vi

k.m. ki-ingi　　vi-ingi

5) ki 类名词的物主小词－a 结构：

单数为 cha　　复数为 vya

k.m. chama cha kikoministi

vyama vya wafanyakazi

6) ki类名词的主语前缀与宾语中缀相同，单数为ki复数为vi

k.m. Kisiwa cha Unguja kina mandhari nzuri sana.

Vitabu hivi vinatusaidia sana.

Je, unataka kuvisoma?

XI. 动词一般过去时－li－

1) －li－时态表示过去曾经发生的行为或动作，不强调其结果或状态。

k.m. Jana tulifanya mkutano.

Jumapili niliandika barua nyingi.

Leo asubuhi ndugu Wang alikuja ofisini.

2) －li－时态的否定式：表示过去没有发生或没有做某件事，构成公式：ha＋主语前缀＋ku＋动词词根（无词尾变化）

k.m. Jumapili hatukwenda mjini.

Hamkutazama filamu jana usiku?

Kikundi chao hakikumaliza kazi kwa wakati.

3) 否定式中人称代词单数的变化仍特殊：

(mimi)　si

(wewe)　hu　＋ku＋动词词根（无词尾变化）

(yeye)　ha

k.m. Sikusoma kitabu hiki.

Kwa nini hukuja jana?

Hakunipa kitabu kile.

人称代词与动词过去时的用法见下表：

	肯定式	否定式
Mimi	nilicheza mpira jana	sikucheza mpira jana
Wewe	ulicheza mpira jana	hukucheza mpira jana
Yeye	alicheza mpira jana	hakucheza mpira jana
Sisi	tulicheza mpira jana	hatukucheza mpira jana
Ninyi	mlicheza mpira jana	hamkucheza mpira jana
Wao	walicheza mpira jana	hawakucheza mpira jana

SOMO B

MAZUNGUMZO BAINA YA WANAFUNZI WAWILI

A : Haloo Ndugu B, habari za jioni?

B : Salama tu. Unakwenda wapi?

A : Nakwenda uwanjani kupunga upepo. Na wewe je?

B : Mimi ninakwenda kwa mwalimu wetu, nataka kuzungumza naye kidogo.

A : Je, kabla ya kuja hapa chuo kikuu, ulifanya kazi wapi?

B : Nilifanya kazi katika kiwanda cha kutengeneza vitu vya sanaa na mapambo, mjini Shenyang.

A : Kiwanda kile ni kikubwa?

B : Si kikubwa wala si kidogo.

A : Kina wafanyakazi wangapi?

B : Mia nne hivi.

A : Kila mwaka kiwanda chenu kinaweza kuzalisha kiasi gani cha vitu vya sanaa na mapambo?

B : Zaidi ya elfu tatu.

A : Nilisikia kuwa kila mwezi ulichuma pesa nyingi, ni kweli?

B : Ni kweli.

A : Kwa nini uliacha kazi hiyo nzuri?

B : Mimi nafikiri kwa mtu, pesa si muhimu, maana ninapenda elimu zaidi ya pesa. Mtu anaweza kuchuma pesa, je wapi anaweza kuchuma elimu? Labda sasa unaanza kunifahamu.

A : Asante sana kwa jibu lako. Kwa heri!

B : Kwa heri ya kuonana!

MSAMIATI

kabla ya	在…之前
zaidi ya	要知
mwezi (mi)	月，月亮
pesa (n)	钱
-chuma pesa	赚钱
-acha (kt)	放弃
elimu (n)	知识，学问

Mazungumzo Juu ya Sinema

A: Je, jana usiku ulikwenda kutazama filamu?

B: Hapana, sikwenda.

A: Kwa nini hukuenda?

B: Kwa bahati mbaya sikupata tiketi. Sinema ile ni nzuri?

A: Ndiyo, ni nzuri sana.

MAZOEZI

I. Ufahamu:

A

1) Wakati gani mwalimu huyu alifanya kazi katika Kisiwa cha Unguja?
2) Alifanya kazi katika mradi gani?
3) Kiwanda cha sukari cha Mahonda kinaweza kuzalisha kiasi gani cha sukari kwa mwaka?
4) Mwalimu alisemaje juu ya Kiswahili cha Unguja?
5) Licha ya Kisiwa cha Unguja kuwa kikubwa, kina nini tena?
6) Katika kisiwa hicho mtu anaweza kuona kitu gani kila mahali?
7) Mwalimu alisema nini juu ya wenyeji wa huko?
8) Kama mtu anasema Zanzibar ni nchi ya karafuu, anatia chumvi?
9) Kama mtu anasafiri kutoka Malindi hadi Mkokotoni anaweza kuona nini?
10) Kwa nini mwalimu alisema,"kama unataka kujua karafuu ni nini, basi nenda Kisiwa cha Pemba."?
11) Nini maana ya sentensi hii:' Asante sana kwa kunifungua masikio.'?

B

1) Katika "Mazungumzo Baina ya Wanafunzi Wawili" Ndugu A anakwenda wapi? Na ndugu B je?
2) Kabla ya kuja katika chuo kikuu Ndugu B alifanya kazi wapi?
3) Je, kiwanda chao ni kikubwa? Kina wafanyakazi wangapi?

4) Ndugu B aliweza kuchuma pesa nyingi huko kiwandani?

5) Kwa nini aliacha kazi na kuja kusoma hapa chuoni?

6) Je, wewe unafikiri elimu ni muhimu zaidi ya pesa?

II. Kamilisha sentensi hizi kwa kufuata sarufi:

1) Mwalimu ...... (-angu) ana kitabu ...... (-moja) ...... (-a) hadithi.

2) Chumba ...... (-ao) ni ...... (-embamba) sana.

3) Vibanda vile ...... (-ao) vya maonyesho ni ...... (-kubwa) na ...... (-refu) sana.

4) Kiwanda hiki ...... (-na) wafanyakazi ..... (-ingi).

5) Visu hivi ni ...... (-pya) na .....(-kali).

6) Viatu ...... (-ake) ni ...... (-eupe).

7) Jana mtoto yule ...... (-nunua) kikombe ...... (-moja) dukani.

8) Kiwanda kile ...... (-zalisha) vipuri ..... (-ingi) vya magari mwaka jana.

9) Jana walimu ...... (-tembelea) chumba ..... (-etu).

10) Kabla ya kuja hapa chuo kikuu yeye ...... (-fanya) kazi katika kiwanda .....(-kubwa).

III. Tumia maneno haya katika sentensi:

1) kabla ya
2) kila mahali
3) kuondoka
4) kutia chumvi

5) kutengeneza
6) kufungua masikio
7) moja kwa moja
8) zaidi ya
9) kunukia
10) si... tu, bali pia

IV. Geuza sentensi hizi ziwe katika wingi:

1) Jana kijana yule alisoma kitabu cha hadithi?
2) Jana mwanafunzi huyu alijifunza Kiswahili katika chumba kikubwa.
3) Ndugu Wang jana alinipa kitabu cha Kiswahili.
4) Mzee yule anaishi katika chumba safi.
5) Kiwanda hiki kilizalisha vipuri vingi vya magari mwaka jana?
6) Juzi nilitembelea kibanda cha maonyesho.
7) Kisiwa hiki kina mandhari nzuri?
8) Mfanyakazi huyu alitengeneza kitanda chake cha chuma jana usiku?
9) Chakula hiki kilitoka Shanghai?
10) Mwalimu huyu alikwenda kufundisha Kichina nchini Ufaransa mwaka jana.

V. Geuza sentensi zifuatazo ziwe katika kauli ya kukanusha:

1) Ndugu Ali alikunywa chai jana asubuhi.
2) Kiwanda hiki kilitengeneza vitanda vingi vya chuma mwaka jana.
3) Juzi wageni walikwenda kutembelea Chuo Kikuu cha Chuma na Chuma cha Pua cha Beijing.
4) Kabla ya kuja hapa Beijing nilifanya kazi katika kiwanda cha kutengeneza viatu mjini Wuhan.

5) Zaidi ya viatu, wafanyakazi wa kiwanda hiki wanatengeneza vitu vingine?
6) Wazanzibari walichuma karafuu nyingi mwaka jana.
7) Mwanafunzi yule mgonjwa aliacha masomo katika chuo kikuu?
8) Mswahili yule alitia chumvi katika kueleza habari za Tanzania Visiwani.
9) Wanafunzi wako wanakuambia shida zao katika masomo yao?
10) Mtaalamu yule anapenda kunywa chai ya Kichina?

VI. Sahihisha makosa katika sentensi hizi:

1) Kitabu hivi vipya ni cha Ndugu Ali.
2) Chumba vyake ni kubwa sana.
3) Hivi vitabu kipya ni cha nani?
4) Jana usiku ninasoma vitabu hiki darasani.
5) Waandishi hao wanaandika kitabu kingi vya hadithi mwaka jana?
6) Watu wale wakarimu wananikaribisha katika chumba chake kisafi.
7) Chuo yetu haikai karibu na mji.
8) Kiongozi cha darasa letu kilikwenda kujifunza Kiswahili katika Chuo Kikuu cha Dar es Salaam.
9) Mwaka jana kiwanda hivi kinaanza kutengeneza vipuri cha magari.
10) Leo asubuhi Ali ananiambia kuwa ananunua nguo kipya jana.

VII. Jibu maswali haya katika kauli ya kukanusha na ya kukubali:

Mfano: Je, kijana yule alikwenda mjini jana? Hapana, kijana yule hakwenda mjini jana. Alikwenda kwa Mwalimu Li.

1) Ibrahim alitembelea maonyesho jana usiku?
2) Mwaka jana kiwanda hiki cha sukari kilizalisha tani elfu mbili za sukari?
3) Baada ya mkutano wanafunzi wale waliondoka darasani mara moja?
4) Jana mwalimu alitengeneza kitanda chake mwenyewe?
5) Waswahili wa Pemba walipanda minazi kila mahali?
6) Kabla ya kuja katika Chuo Kikuu cha Lugha za Kigeni, ulitaka kujifunza lugha za Kiafrika?
7) Mwalimu yule alikimbia mbio ndefu uwanjani leo asubuhi?
8) Viwanda hivi vinatengeneza vipuri vya magari?
9) Je, tunaweza kuona vichaka vya mikarafuu kila mahali hapa Beijing?
10) Kisiwa cha Unguja kina viwanda vingi vikubwa?

VIII. Eleza habari za Kisiwa cha Unguja kwa maneno yako mwenyewe.

IX. Tafsiri vifungu hivi vya maneno kwa Kiswahili:

1) 三所新大学
2) 五张铁床
3) 两把木椅
4) 四间干净的房间
5) 六本新小说
6) 十个大茶杯
7) 七把锋利的刀
8) 一座大型钢铁厂

9) 采摘丁香　　　　10) 许多海岛

11) 很多汽车零件　　　　12) 做非洲饭

X. Tafsiri sentensi hizi kwa Kiswahili:

1) 这位青年喜欢知识胜过金钱。

2) 那个木材厂去年生产许多儿童床。

3) 客人们参观完汽车零件厂便直接回宾馆休息了。

4) 桑岛不冷不热，游客们都愿去哪里观光。

5) 在桑岛，你到处都能看到椰树。

6) 热情的主人以茶欢迎我们。

7) 这家服装厂去年赚了很多钱。

8) 1 9 8 5 年至 1 9 8 6 年他在武汉钢铁学院任教。

9) 来北京前，阿里专家在哪里工作？

10) 听说桑给巴尔的斯语是标准斯语，是吗？

第十七课

SOMO LA KUMI NA SABA

Somo A: Chuo Chetu
Somo B: Shule Yetu
Sarufi: N 类名词(I)
动词将来时-ta-

MAZUNGUMZO

(1)

A: Hii ni nini?
B: Hii ni nguo.
A: Hii ni nguo gani?
B: Hii ni nguo ya kazi.
A: Ile ni nini?
B: Ile ni picha.
A: Ile ni picha gani?
B: Ile ni picha ya rangi.
A: Hii ni kofia ya usalama, siyo?
B: Ndiyo, hii ni kofia ya usalama.
A: Na kofia hii ya usalama ni mpya?
B: Ndiyo, kofia hii ya usalama ni mpya kabisa.

MAZUNGUMZO

(2)

A: Hizi ni nini?
B: Hizi ni kalamu.
A: Hizi ni kalamu gani?

B : Hizi ni kalamu za wino.
A : Zile ni nini?
B : Zile ni penseli.
A : Zile ni penseli za rangi gani?
B : Zile ni penseli nyekundu.
A : Na hizi ni penseli nyekundu vilevile?
B : Hapana, hizi ni penseli nyeusi.

MAZUNGUMZO

(3)

A : Kamusi hii ya Kiswahili ni ya nani?
B : Kamusi hii ya Kiswahili ni yangu.
A : Kamusi ile ya Kiingereza ni yako vilevile?
B : Hapana, kamusi ile ya Kiingereza si yangu bali ni ya Ndugu Li.
A : Kalamu hii ni yake vilevile?
B : Hapana, kalamu hii si yake bali ni yetu.
A : Mashine ile ni yenu?
B : Hapana, mashine ile si yetu bali ni yao.

* * * *

A : Bahasha hizi ni za nani?
B : Bahasha hizi ni zangu.
A : Stempu zile ni za nani?
B : Stempu zile ni zake.
A : Barua hizi ni zako?
B : Hapana, barua hizi si zangu bali ni zao.
A : Suruali hizi ni zenu?
B : Ndiyo, suruali hizi ni zetu.

MAZUNGUMZO

(4)

A : Je, jana ulikwenda wapi?

B : Nilikwenda dukani kununua saa moja ya mkono na fulana mbili.

A : Loo, fulana hizi kweli ni nzuri sana.

B : Nenda dukani mara moja utazipata pia.

A : Hapana, mimi sitanunua, kwa sababu fulana za saizi hii ni ndefu sana kwangu, tena nina nyingi mpya nyumbani.

* * * *

A : Je, unajua Mzee Ali anakaa wapi?

B : Zamani alikaa katika nyumba hii mbovu, lakini siku hizi anakaa katika nyumba ile kubwa mpya.

A : Asante sana kwa kuniambia.

B : Bila ya asante.

MAZUNGUMZO

(5)

A : Je, kesho Jumapili utafanya nini?

B : Asubuhi nitakwenda dukani kununua dawa ya meno, penseli, karatasi na bahasha; alasiri nitaandika barua tatu kwa marafiki zangu na jioni nitakwenda kuoga na kusikiliza taarifa ya habari. Na wewe je?

A : Baada ya kunywa chai nitarudia masomo yangu, mchana nitafua nguo zangu na kusafisha chumba chetu.

B : Na jioni utarudi nyumbani?

A : Hapana, sitarudi nyumbani kwa sababu siku hizi nina shughuli nyingi.

B : Je, jana alasiri mlifanya mkutano?

A : Hapana. Tutafanya mkutano kesho.

B : Walimu wenu watahudhuria kwenye mkutano?

A : Nafikiri hawatahudhuria. Haya, sasa nakuaga, tutaonana baadaye.

B : Haya, tutaonana.

SOMO A

CHUO CHETU

Chuo chetu ni Chuo Kikuu cha Lugha za Kigeni cha Beijing. Chuo chetu kiko katika sehemu ya magharibi ya Beijing. Ni chuo chenye historia zaidi ya miaka 40. Chuo chetu ni kimojawapo katika vyuo vikuu vya lugha za kigeni nchini China. Kina wanafunzi na walimu kiasi cha elfu tano. Pia kina wataalamu wa lugha za kigeni. Wanatoka nchi mbalimbali na wanakuja kutusaidia katika kazi zetu za kufundisha lugha zao.

Chuo chetu kinasomesha lugha 28 za kigeni. Kina idara tisa. Idara hizi ni: Idara ya Kiingereza, ya Kifaransa, ya Kirusi, ya Kijapani, ya Kiarabu, ya Lugha za Asia - Afrika na kadhalika. Katika idara yetu ya lugha za Asia - Afrika, tunasomesha lugha 11, kama vile, Kitailand, Kihausa, Kiswahili n.k.

Chuo chetu kina maabara ya lugha. Humo ndani, tunaweza kufanya mikutano, kutazama filamu na televisheni, kusomesha lugha za kigeni kwa kutumia mashine za kisasa na kufanya shughuli nyingine nyingi.

Chuo chetu kina maktaba moja. Kila siku wanafunzi na walimu wengi wanakuja kuazima vitabu vya aina mbalimbali. Pia tunaweza kusoma magazeti na makala za elimu mbalimbali katika maktaba hii.

Kila mwaka mamia ya wanafunzi wanamaliza masomo yao na kuhitimu katika chuo chetu. Hali kadhalika kila mwaka wanafunzi wengi wapya wanaingia chuoni na kuanza kujifunza lugha mbalimbali za kigeni hapa. Hivi sasa wanafunzi na walimu wa chuo kizima wanajitahidi sanakatika masomo yao na kazi zao, kwa sabatu wanafahamu umuhimu wa kujifunza na kufundisha lugha za kigeni. Wote wanatumai kupata maendeleo makubwa zaidi siku za mbele.

MSAMIATI

rangi (n)	颜色
kofia (n)	帽子
usalama (u)	安全
wino (n)	钢笔水
-ekundu (kv)	红色的
-eusi (kv)	黑色的
bahasha (n)	信封
stempu (n)	邮票
suruali (n)	裤子
saa (n)	钟表，小时
fulana (n)	背心
-pata (kt)	得到，获得
saizi (n)	号码，尺寸
-bovu (kv)	坏的，破旧的
dawa ya meno (n)	牙膏
alasiri (n)	下午
-oga (kt)	洗澡
taarifa (n)	报告 声明
-rudia (kt)	重复 复习
-safisha (kt)	打扫

-hudhuria (kt)	参加，出席，出勤
-aga (kt)	告别，辞别
baadaye (kl)	以后，然后
sehemu (n)	部分，地区
magharibi (n)	西方
historia (n)	历史
-enye (kv)	具有…的
-mojawapo	之一
-somesha (kt)	教授
Kifaransa (ki)	法语
Kijapani (ki)	日语
Kirusi (ki)	俄语
Kiarabu (ki)	阿拉伯语
Asia (n)	亚洲
Kitailand (ki)	泰语
maabara (n)	实验室
humo (kl)	在这里
ndani (kl)	里面
kisasa (kv)	现代的
maktaba (n)	图书馆
-azima (kt)	借，借用
aina (n)	种类
makala (n)	文章
-maliza (kt)	完成，结束
-hitimu (kt)	毕业
hali kadhalika	同样
-ingia (kt)	进入
-jitahidi (kt)	努力
-tumai (kt)	希望
maendeleo (ma)	进步，进展

MAELEZO

I。N类名词：

1) 斯语中N类名词较为复杂，因其无单复数前缀变化，必须根据句子前后的一致关系来确定该名词为单数还是复数。

单数：Hii ni nguo yangu.
Ile ni suruali ya Ndugu Wang.
Kalamu yake ni nzuri sana.

复数：Hizi ni kamusi za Kiswahili.
Zile si kamusi za Kiingereza.
Je, unazipenda picha hizi?

2) N类名词的指示代词：

单数为：hii （这个）
ile （那个）

复数为：hizi （这些）
zile （那些）

k.m. Hii ni bendera ya taifa.
Ile ni bendera ya chama.
Hizi ni nguo za kazi.
Zile ni picha za watoto.

3) N类名词的物主代词见下表：

物主代词	单数		物主代词	复数	
我的	单	yangu	我们的	单	yetu
	复	zangu		复	zetu
你的	单	yako	你们的	单	yenu
	复	zako		复	zenu
他的	单	yake	他们的	单	yao
	复	zake		复	zao

4) N类物主小词 a 结构：

单数为 ya　　　　复数为 za

k.m. nguo ya mtoto

surualí za vatoto

5) N类形容词的前缀变化较复杂．主要规则是：

(a) 词干以 -d, -g, -j, -z 开头的形容词其前缀为 n

k.m.	nyumba	n - dogo
	kazi	n - gumu
	hali	n - jema
	kamusi	n - zuri

(b) 以 b 开头的形容词，前缀为 m

k.m.	hali	m - baya
	nyumba	m - bovu

(c) 在元音前其前缀为 ny

k.m.	taa	ny - ekundu
	mvua	ny - ingi

(d) 在辅音 ch, f, m, n, p, s, t 之前,形容词没有前缀。

k.m.	nyumba	kubwa
	meza	chache
	njia	pana
	suruali	fupi

(e) 单音节形容词 - p y a 的前缀为 m

k.m.	nguo	m - pya

(f) 形容词 - r e f u 在修饰 n 类名词时变为 n d e f u

k.m.	njia	ndefu

(g) 数词 - w i l i 在与 n 类名词连用时变为 m b i l i

k.m.	barua	mbili

II. 一般将来时 - t a -

一般将来时表示将要发生的事情.

1）其肯定式由主语十将来时态 ta 十动词词根构成

k.m. Nitanunua kamusi ya Kiswahili kesho.

Watafanya mkutano leo jioni.

2）一般将来时的否定式构成公式为：否定词素 ha 十主语前缀十将来时态－ta 十动词词根（无词尾变化）

k.m. Mzee huyu hatakwenda hospitali leo.

Vijana wale hawatafanya mkutano leo jioni.

Kiwanda hiki hakitatengeneza vitu vya mapambo.

Sisi hatutakwenda kutembelea maonyesho kesho.

3）在否定式中，人称代词单数的变化仍特殊：

k.m. Mimi sitaandika barua leo usiku.

Je, wewe hutatazama filamu kesho usiku?

Yeye hatarudi nyumbani Jumapili hii.

人称代词与动词将来时的用法见下表：

	肯　定　式	否　定　式
Mimi	nitakuja hapa kesho	sitakuja hapa kesho
Wewe	utakuja hapa kesho	hutakuja hapa kesho
Yeye	atakuja hapa kesho	hatakuja hapa kesho
Sisi	tutakuja hapa kesho	hatutakuja hapa kesho
Ninyi	mtakuja hapa kesho	hamtakuja hapa kesho
Wao	watakuja hapa kesho	hawatakuja hapa kesho

SOMO B

SHULE YETU

Katika kijiji chetu kila mtoto anasoma shuleni. Shule yetu ina wavulana na wasichana wengi, lakini wavulana ni wengi zaidi ya wasichana. Ina walimu wengi pia, wa kike na wa kiume. Dada yangu ni mwalimu katika shule yetu. Mwaka jana alikuwa mwalimu mkuu. Sasa yeye si mwalimu mkuu tena, anasema ni kazi kubwa. Siku hizi mwalimu wetu mkuu ni Ali. Yeye ni hodari sana. Watoto na walimu wote wanampenda. Licha ya kuwafundisha watoto, kila siku anawakagua nywele, mikono, miguu na nguo zao kuona kama ni safi.

Watoto wachache wanaweza kwenda shule ya sekondari kila mwaka kutoka shule yetu. Watoto watatu tu wa kijiji chetu wanasoma katika Chuo Kikuu cha Dar es Salaam, na watano katika Chuo cha Elimu ya Taifa cha Morogoro. Walimu wetu wanafanya bidii katika kazi yao ngumu ya kufundisha.

Shule yetu ina shamba kubwa. Walimu na wanafunzi wote wanalima huko baada ya masomo. Kila mwaka tunapata mazao mengi. Watoto wote wanapenda kazi ya kulima.

MSAMIATI

kijiji	(ki)	农村，村庄
-kagua	(kt)	检查
taifa	(ma)	国家，民族
licha ya	(ku)	除了…，不仅…
nywele	(n)	头发
-gumu	(kv)	艰巨的，坚硬的

shamba (ma) 农田，农场
-lima (kt) 耕种，种地
mazao (ma) 农产品

DARASANI	
Mwanafunzi:	Mwalimu, leo tutajifunza sarufi mpya?
Mwalimu :	Hapana, leo hatutajifunza sarufi mpya, tutafanya mazoezi ya ufahamu.
Mwanafunzi:	Kengele imekwisha lia.
Mwalimu :	Haya nyamazeni na sikilizeni kwa makini.

MAZOEZI

I. Ufahamu:

A

1) Je, chuo chetu kiko wapi?
2) Chuo chetu kina walimu na wanafunzi wangapi?
3) Wataalamu wa nchi mbalimbali wanafanya nini katika chuo chetu?
4) Je, chuo chetu kinasomesha lugha ngapi za kigeni?
5) Chuo chetu kina idara ngapi za lugha za kigeni?
6) Katika idara yetu tunasomesha lugha ngapi za kigeni? Taja majina ya lugha hizi.
7) Eleza juu ya kazi ya maabara ya lugha.
8) Eleza juu ya kazi za maktaba.
9) Je, kila mwaka wanafunzi wengi wanahitimu Ka-

tika chuo chetu?

10) Kwa nini walimu na wanafunzi wanafanya kazi na kusoma kwa bidii?

B

1) Je, katika kijiji chetu kila mtoto anasoma shuleni?
2) Nani alikuwa mwalimu mkuu mwaka jana?
3) Kwa nini dada yako si mwalimu mkuu sasa?
4) Ali ni nani na yeye ni mtu wa namna gani?
5) Ali anafanya nini licha ya kuwafundisha watoto?
6) Je, watoto wengi wanakwenda shule ya sekondari kila mwaka?
7) Wanafunzi wangapi wa kijiji chetu wanasoma Chuo Kikuu cha Dar es Salaam?
8) Wanafunzi wengine watano wanasoma wapi?

II. Geuza maneno ya ngeli ya N yawe katika wingi au umoja, kisha kamilisha sentensi hizi kwa kufuata sarufi:

1) Tulijenga nyumba hii mpya ya wanafunzi mwaka jana.
2) Jana nilipata barua ya wazee wangu.
3) Je, kalamu hii mpya ni ya nani?
4) Je, suruali zile ni ndefu au ni fupi?
5) Nguo yako hii bado si mbovu.
6) Fulana hizi chafu si zangu bali ni zake.
7) Nunua kofia zile nyekundu.
8) Kofia za saizi hii kwako si kubwa wala si ndogo.

9) Penseli zile nyeusi ni za nani?
10) Bahasha hii si yangu bali ni yako.

III. Kamilisha sentensi hizi kwa kufuata sarufi:

1) Nguo ...... (-ao) bado ni ...... (-pya).
2) Ndugu Chang anapenda kutumia kalamu ...... (-ake) ...... (-ekundu).
3) Je, suruali ...... (-ako) ni ...... (-refu) au ni ...... (-fupi)?
4) Nguo zile ...... (-bovu) tena ...... (-chafu) ni za nani?
5) Je, kazi ...... (-enu) ni ...... (-gumu)?
6) Mimi sitanunua kofia hii...... (-kubwa) bali nitanunua ile ...... (-dogo).
7) Je, viko vyuo ...... (-kuu) ...... (-ingi)?
8) Jana nilinunua kamusi...... (-moja) ya Kiingereza na vitabu ...... (nne) vya Kiswahili.
9) Filamu ile ni ...... (-zuri), tutakwenda kutazama tena kesho kutwa.
10) Nywele ya mtoto yule ni ...... (-fupi) wala si ...... (-refu).

IV. Tumia maneno haya katika sentensi:

1) -rudia masomo
2) mojawapo
3) hali kadhalika
4) -hitimu
5) -pata maendeleo
6) -tumai
7) licha ya
8) kama vile
9) -jitahidi
10) -aga

V. Kamilisha habari hii ukitumia wakati unaofaa

Jana Jumapili Suleiman ha.....amka mapema. Baada ya kuamka a.....kaa kitandani, halafu a.....sema, "Leo ni Jumapili. Jumapili ni siku ya kupumzika.Kwa hivyo ni.....taka kupumzika tu. Si.....toka kitandani. Si.....taka kunywa chai. Ni.....taka kulala tu. Kesho ni.....amka mapema. Ni.....kwenda shuleni mapema." Baadaye a.....lala tena. Mama yake Suleiman a......mwona Suleiman kitandani. A.....sema,"Amka mvivu! Kazi yako leo ni kumsaidia baba yako. Vaa nguo zako upesi. Baba a.....fanya kazi shambani."

Suleiman a.....vaa nguo zake. A.....toka nyumbani na kuanza kukimbia kwenda shambani.

VI. Sahihisha makosa yaliyomo katika sentensi hizi:

1) Mtoto hawa anapenda kuvaa kofia chake chekundu.
2) Kazi hii ni gumu sana, hatukuweza kuifanya sisi watu mbili.
3) Kalamu zile vipya ni vizuri sana
4) Mwaka huu baridi ni mkali sana.
5) Ofisi chetu hiki ni mdogo sana.
6) Mtoto hii ni mgonjwa hawezi kwenda shule kesho, lakini watoto wale wanaweza kwenda shule kesho.
7) Mimi hatakula chakula hiki leo, lakini ninakula chakula hiki kesho.
8) Unakwenda darasani leo jioni?
   Hapana, ninakwenda darasani kesho asubuhi.
9) Wanafunzi wa darasa letu hawatazami filamu hii ya Kiingereza jana, hivyo wanatazama kesho kutwa.

10) Mtoto wangu haendi shuleni mwaka kesho kwa sababu bado ni dogo.

VII. Jibu maswali haya katika kauli ya kukanusha na ya kukubali.

1) Kesho utakwenda mjini?
2) Leo jioni utakwenda kuoga?
3) Jioni utasikiliza taarifa ya habari?
4) Ali atahudhuria kwenye mkutano?
5) Jana mwalimu wetu alikuja darasani?
6) Kesho mtakwenda maktaba kuazima vitabu?
7) Je, unaweza kunieleza habari ya chuo chenu?
8) Je, wewe una kamusi ya Kiswahili-Kirusi?
9) Nani atasafisha darasa letu leo jioni?
10) Jana Jumapili watumishi wa serikali walipumzika?

VIII. Eleza habari za chuo chetu kwa maneno yako mwenyewe.

IX. Tafsiri vifungu hivi vya maneno kwa Kiswahili:

1) 收听新闻
2) 两块手表
3) 语言实验室
4) 打扫教室
5) 两件儿童背心
6) 三顶安全帽
7) 五支红钢笔
8) 复习功课
9) 完成任务
10) 取得成就

X. Tafsiri sentensi hizi kwa Kiswahili:

1) 你们今天下午打球吗？不，我们今天下午不打球，有会。
2) 我有两支红铅笔和一支黑钢笔，
3) 昨天上午我们开了班会，老师没参加。

4) 我明天要去图书馆借一本斯汉词典。

5) 晚饭后到教室来，我告诉你两条新闻。

6) 除了学习英语，我们还将学斯语。

7) 这件衣服不长不短，你买了吧！

8) 这条裤子破烂不堪，明天上午我进城买一条新的。

9) 班长说他今天打扫教室，明天我们打扫宿舍。

10) 老师告诉我们说他今晚要到教室来辅导我们。

11) 明天下午谁来检查我们的工作？

12) 达累斯萨拉姆大学约有三千名学生，每年有数百名学生毕业。

第 十 八 课

SOMO LA KUMI NA NANE

Somo A: Mbuga za Wanyama wa Porini
Somo B: Chausiku Atembelea Serengeti
Sarufi: n 类名词（II）
po、ko、mo 现在时的用法

MAZUNGUMZO
(1)

A : Je, mtoto wa Ali yuko wapi?
B : Yuko mjini Tanga.
A : Anafanya nini huko?
B : Anasoma katika shule ya ufundi.
A : Baba yake yuko Tanga vilevile?
B : Hapana, baba yake hayuko Tanga, bali yuko hapa Unguja.
A : Anafanya kazi gani hapa Unguja?
B : Anafanya kazi ya kushona nguo. Yeye ni fundi cherehani.
A : Na ndugu zake wako wapi? Tanga au hapa Unguja?
B : Ndugu zake hawako Tanga, wote wako hapa Unguja.

MAZUNGUMZO
(2)

A : Je, unafanya nini hapa?
B : Sifanyi kitu, ila ninamtafuta mwalimu wetu.
A : Mwalimu wenu? Yuko wapi?

B : Sijui. Hayuko nyumbani. Hayuko ofisini. Simwoni hapa.

A : Labda yuko darasani. Je, wako walimu wangapi wa Kiswahili?

B : Wapo walimu sita.

A : Wako walimu wa kiume wangapi?

B : Wapo walimu wa kiume wanne na wa kike wawili.

MAZUNGUMZO

(3)

A : Je, dada yako yuko wapi?

B : Dada yangu yumo chumbani.

A : Humo chumbani anafanya nini?

B : Anamngoja rafiki yake.

A : Chakula chako kiko wapi?

B : Chakula changu kimo kabatini.

A : Je, vitu gani vimo ndani ya sanduku?

B : Vimo vitu vingi ndani yake, kama vile nguo, kofia, soksi, viatu na kadhalika.

A : Kamusi yako ya Kiingereza - Kiswahili imo ndani yake pia?

B : Hapana, kamusi yangu ya Kiingereza - Kiswahili haimo ndani ya sanduku, bali ipo juu ya rafu.

A : Je, kitu gani kiko chini ya meza ile?

B : Viatu vyangu vile vyeupe viko chini ya meza ile.

MAZUNGUMZO

(4)

A : Je, barua yangu iko wapi?

B : Barua yako iko juu ya meza, karibu na taa ya mezani. Je, barua hii inatoka wapi?

A : Inatoka Tanzania. Rafiki yangu mmoja anasoma katika Chuo Kikuu cha Dar es Salaam.

B : Dar es Salaam iko kando ya Bahari ya Hindi-siyo?

A : Ni sawa.

B : Je, Nairobi iko wapi?

A : Nairobi iko nchini Kenya.

B : Arusha iko Kenya vilevile?

A : La, Arusha haiko Kenya, bali iko katika sehemu ya kaskazini ya Tanzania Bara.

B : Je, una ramani ya Afrika? Ninaweza kuitazama sasa?

A : Samahani, ramani yangu ya Afrika haiko hapa, iko ofisini.

MAZUNGUMZO

(5)

A : Je, mnajua Tanzania iko sehemu gani ya Bara la Afrika?

B : Tanzania iko sehemu ya Mashariki ya Afrika.

A : Sawa kabisa. Nchi ya Ghana iko Mashariki ya Afrika vilevile?

B : Hapana, Ghana haiko Mashariki ya Afrika, bali iko Magharibi ya Afrika.

A : Na Algeria iko wapi?

B : Algeria iko Kaskazini ya Afrika.

A : Zimbabwe je? Iko Kaskazini ya Afrika pia?

B : La, Zimbabwe iko Kusini ya Afrika.

A : Na visiwa vya Unguja na Pemba viko wapi?

B : Visiwa vya Unguja na Pemba viko Mashariki ya Afrika, kwenye Bahari ya Hindi.

SOMO A

MBUGA ZA WANYAMA WA PORINI

A : Haloo ndugu B, habari za miaka? Lini ulirudi kutoka Tanzania?

B : Ohoo nzuri. Nilirudi juzi tu. Habari za afya yako?

A : Nzuri tu. Mwalimu wetu alituambia kuwa ziko mbuga nyingi za wanyama wa porini nchini Tanzania. Habari hii ni ya kweli?

B : Ni kweli kabisa. Kwa bahati nzuri niliwahi kuitembelea Serengeti.

A : Nini maana ya Serengeti?

B : Serengeti ni jina la mahali. Iko mbuga kubwa ya wanyama wa porini huko.

A : Je, mbuga hii iko wapi?

B : Iko katika Mkoa wa Mara, karibu na ziwa Viktoria.

A : Wako wanyama wa aina gani katika mbuga hiyo?

B : Wapo wanyama wa kila aina, wakubwa kwa wadogo. Kwa mfano, tembo, twiga, vifaru, simba, chui, pundamilia na wengine wengi.

A : Alaa, kumbe wanyama wa duniani wote wako huko! Bila ya shaka inapendeza sana.

B : Ndiyo, kila mwaka Serengeti inawavutia watalii wengi. Watalii hao wanatoka sehemu mbalimbali duniani, kama vile Ulaya, Amerika na Asia. Wanakwenda huko kuona wanyama.

A : Mimi pia nitakwenda Tanzania mwaka kesho. Natumai nitapata fursa ya kutembelea mbuga za wanyama. Je, licha ya Serengeti unaweza kutaja mbuga

nyingine za wanyama wa porini?

B : Hamna shida. Mbuga nyingine za wanyama wa porini ni kama vile Ngorongoro, Manyara, Mikumi n.k.

A : Na mbuga hizi ziko wapi?

B : Ngorongoro na Manyara ziko mkoani Arusha. Kwa bahati mbaya sikupata fursa ya kufika sehemu hizi. Mikumi iko karibu na mji wa Morogoro, si mbali kutoka Dar es Salaam.

A : Asante sana kwa kunieleza habari hizi.

B : Si kitu.

MSAMIATI

ufundi (u)	技术
-shona (kt)	缝纫
cherehani (n)	缝纫机
-tafuta (kt)	找，寻找
-ngoja (kt)	等候，等待
kabati (ma)	橱柜
ndani ya	在…里面
sanduku (ma)	箱子
soksi (n)	袜子
rafu (n)	架子
chini ya	在…下面
meza (n)	桌子
-eupe (kv)	白色的
kando ya	在…旁边
bahari (n)	海洋
Bahari ya Hindi	印度洋
kaskazini (n)	北方
bara (ma)	大陆
ramani (n)	地图

kusini (n)	南方
kwenye (kl)	在
lini (kl)	什么时候
afya (n)	健康
mbuga (n)	草原
pori (n)	森林
bahati (n)	运气，机遇
-wahi (kt)	曾经，及时
maana (n)	意思
mkoa (mi)	省
ziwa (ma)	湖泊
Ziwa Viktoria	维多利亚湖
kwa mfano	例如
tembo (wa)	大象
twiga (wa)	长颈鹿
simba (wa)	狮子
chui (wa)	豹子，老虎
pundamilia (wa)	斑马
alaa (kii)	感叹词
dunia (n)	世界 地球
-pendeza (kt)	使人喜欢
-vutia (kt)	吸引
Amerika (n)	美国
mtalii (wa)	游客
-taja (kt)	提及，提到
fursa (n)	机会
-fika (kt)	到达
mbali (kl)	远
Tanga	坦噶
Nairobi	内罗毕

Arusha 阿鲁沙
Ghana 加纳
Algeria 阿尔及利亚
Zimbabwe 津巴布韦
Serengeti 塞林盖提
Mkoa wa Mara 马拉省
Ngorongoro 恩戈罗恩戈罗
Manyara 马尼亚腊
Mikumi 米库米

MAELEZO

I. n 类名词的主语前缀及宾语中缀：

n 类名词无单复数的变化，但其单复数可以通过指示代词，名词主语前缀或宾语中缀来区分。主语前缀和宾语中缀在形式上相同。单数为 i，复数为 zi。

k.m. Mbuga ya wanyama ya Serengeti ilinivutia sana.

Mbuga za wanyama wa porini nchini Tanzania zilituvutia sana.

Nguo hii ni nzuri sana, ninaipenda.

Nguo hizi ni nzuri, ninazipenda sana.

II. 表示地点、方位的 po，ko，mo 现在时的用法：

1) 斯语中 po，ko，mo 都表示存在于某地点、方位，但在用法上又有一定的区别：

po 表示存在于比较确定的地点、位置。

ko 表示存在于不十分确定的地点、位置，或离说话人较远的地点。在问句中一般都用 ko。但有时人们也任意使用 ko。

mo 表示"在……里面"。

2) po，ko，mo 的现在时构成形式如下：

肯定式：

名词主语前缀 + po (ko, mo)

k.m. Kalamu yangu iko wapi?

Ipo juu ya meza.

Suruali yako iko wapi?

Suruali yangu iko ndani ya sanduku.

否定式：

Ha + 主语前缀 + po (ko, mo)

k.m. Je, kamusi yako ya Kiswahili iko chumbani?

Hapana, kamusi yangu ya Kiswahili haiko chumbani, bali iko darasani

3) wa类名词单数在po、ko、mo中主语前缀用 'yu' 而不用 'a'，这点应加以注意。

k.m. Mwalimu wetu yuko ofisini.

Ndugu Li hayuko darasani.

SOMO B

CHAUSIKU ATEMBELEA SERENGETI

Ziko mbuga nyingi kubwa za wanyama wa porini nchini Tanzania. Serengeti ni mojawapo. Iko karibu na mji wa Arusha. Katika mbuga ya Serengeti wako wanyama wa kila aina, kwa mfano, viboko, nyati, vifaru, mbuni na wengine wengi. Kila mwaka watu wengi wanakwenda Serengeti kuona wanyama.

Chausiku na watoto wake walisikia habari za Serengeti mara nyingi. Siku moja walikwenda kuona wanyama Serengeti. Chausiku alifurahi sana kupata nafasi hii kuwaonyesha watoto wake mbuga hii kubwa

ya wanyama.

Japo walikaa ndani ya Landrover, watoto waliogopa sana kwa kuona wanyama wakali kama chui na simba. Chausiku aliwaambia,"hakuna hatari." Hii ni mara yao ya kwanza kuona wanyama wengi namna hii. Watoto walifurahi, hata waliimba na kucheka sana njiani.

Jioni Chausiku na watoto wake walirudi Arusha mjini, walilala kwa shangazi yao. Watoto walieleza habari za Serengeti. Shangazi yao alifurahi kusikia hadithi zao, mwishowe alisema,"Mimi pia nitakwenda Serengeti mwakani, au mnasemaje?" Watoto walijibu wote pamoja, "Ndiyo, shangazi, tutakwenda pamoja na wewe. Serengeti ilituvutia sana. Ni moja ya maajabu ya dunia."

MSAMIATI

nyati (wa)	野牛，水牛
mbuni (wa)	鸵鸟
-onyesha (kt)	给人看
japo (ku)	尽管
Landrover	英吉普
-ogopa (kt)	害怕
hatari (n)	危险
-cheka (kt)	笑
njia (n)	道路，方法
mwishowe (kl)	最后
ajabu (ma)	奇怪，稀奇的事物

MSALANI

A : Je, naweza kutumia sabuni yako?
Sabuni yangu imekwisha.

B : Bila shaka unaweza, haya chukua!

A : Asante sana.

B : Si kitu.

MAZOEZI

I. Ufahamu:

A

1) Je, ziko mbuga nyingi za wanyama wa porini nchini Tanzania?
2) Je, Serengeti ni nini? Iko wapi?
3) Wako wanyama wa aina gani huko Serengeti?
4) Je, watalii wanakwenda Serengeti kufanya nini?
5) Watalii hao wanatoka nchi gani?
6) Tafadhali taja majina ya mbuga nyingine za wanyama wa porini.
7) Manyara iko wapi? Na Mikumi iko wapi?
8) Je, unatumai kupata fursa ya kujtembelea mbuga ya wanyama ya Serengeti?

B

1) Je, nani alikwenda Serengeti kuona wanyama?
2) Je, nani aliogopa chui na simba huko Serengeti?
3) Mama yao aliwaambia nini? Kwa nini alisema

hivyo?

4) Kwa nini watoto walifurahi sana, na hata waliimba na kucheka njiani?
5) Chausiku na watoto wake walilala wapi baada ya kuondoka Serengeti?
6) Je, watoto walimweleza nini shangazi yao?
7) Na shangazi yao alisema nini?
8) Je, nani alisema Serengeti ni moja ya maajabu ya dunia?

II. Sahihisha makosa katika sentensi hizi:

1) Nilizinunua kamusi hii jana, zitanisaidia katika masomo.
2) Kalamu hizi vizuri ulipata wapi?
3) Barua ya wazee wako zimo juu ya meza zako.
4) Mbuga hii za wanyama wa porini kina wanyama wengi.
5) Nguo zake hii vinapendeza sana
6) Kitabu changu imo juu ya rafu ile.
7) Mtoto wake ako chumbani hauko mwanafunzi
8) Filamu ya jana zilituvutia sana. Sote tunakipenda.
9) Soksi vyangu vimo chini ya kitanda yangu.
10) Viatu vyake cheupe kipo ndani ya sanduku?

III. Tumia maneno haya katika sentensi:

1) kutafuta | 2) kupendeza
3) kuvutia | 4) kuonyesha
5) kuogopa | 6) kufika
7) kwa bahati | 8) kwa mfano

IV. Kamilisha sentensi hizi ukitumia po, ko, mo:

1) Mgonjwa sasa ...... hospitali.
2) Barua zangu ...... ndani ya toto la meza.
3) Walimu wetu ...... uwanjani.
4) Babu yako ...... wapi?
5) Kamusi yangu ya Kiswahili ...... karibu na vitabu vyangu vya Kiswahili.
6) Chuo chetu ...... mbali na mji.
7) Taa ya mezani ...... juu ya meza.
8) Kikombe cha chai ...... kabatini.
9) Tanzania ...... Afrika ya Mashariki.
10) Viatu vyangu ...... chini ya kitanda.

V. Tunga sentensi nyingi kadiri unavyoweza kwa kutumia maneno uliyopewa:

Mfano: Kalamu yangu ipo juu ya meza.

	juu ya ......
-po	chini ya ......
-ko	ndani ya ......
-mo	kando ya ......
	karibu na ......
	mbali na

VI. Kwanza geuza sentensi hizi ziwe katika kauli ya kuuliza, kisha jibu maswali haya katika kauli ya kukanusha na ya kukubali:

Mfano: Kisiwa cha Pemba kiko karibu na Dar.
Je, kisiwa cha Pemba kiko karibu na Dar?
Hapana, kisiwa cha Pemba hakiko karibu na Dar, kiko karibu na Tanga.

1) Arusha iko kaskazini ya Kenya.
2) Viatu vile vyeupe viko juu ya kitanda.
3) Chakula kimo kabatini.
4) Rais wa Tanzania yuko Zanzibar.
5) Watalii wamo hotelini leo.
6) Nguo zake zimo ndani ya sanduku.
7) Wanafunzi wa darasa letu wako darasani.
8) Mtaalamu wa Kiswahili yuko ofisini.
9) Serengeti iko karibu na Dodoma.
10) Redio yako ipo juu ya rafu.

VII. Geuza sentensi hizi ziwe katika wingi:

1) Penseli yangu nyekundu ipo juu ya meza.
2) Kikombe cha chai hakimo kabatini.
3) Karani yule mrefu hayuko kwenye benki.
4) Soksi yake nyeupe haipo juu ya kitanda.
5) Kitabu cha hadithi kipo juu ya rafu.
6) Fundi wa mashine yuko kiwandani.
7) Kitu gani kiko chini ya meza?
8) Suruali yako nyeusi haimo ndani ya sanduku.
9) Bustani hii ina mandhari nzuri sana, kila siku inawavutia watu wengi.
10) Kiwanda hiki kina wafanyakazi wengi, kila mwaka kinaweza kutengeneza vitu vingi vya sanaa.

VIII. Zungumzeni wawili wawili kwa Kiswahili kuhusu "Mbuga za wanyama wa porini za Tanzania" au "Kutembelea Bustani ya Wanyama wa Beijing".

IX. Tafsiri vifungu hivi vya maneno kwa Kiswahili:

1) 等候朋友
2) 寻找钢笔
3) 东非地图
4) 印度洋畔
5) 按时到达
6) 非洲南部
7) 野生动物园
8) 世界奇迹之一
9) 各种野生动物
10) 吸引大批游客

X. Tafsiri sentensi hizi kwa Kiswahili:

1) 这部影片非常吸引人，我还想再看一次。
2) 这支笔有[illegible]种颜色，你知道怎么使用吗？
3) 我们都希望能有机会去游览一下柏林。
4) 你在找什么？我在找我的手表。
5) 我们昨天买了一台缝纫机，我们将学做衣服。
6) 穆萨专家是昨天上午到达北京的，他住在友谊宾馆。
7) 达累斯萨拉姆大学位于达市城北，我曾两次参观这所大学。
8) 我的斯语书都在木箱里，除了书，还有两本词典。
9) 昨天我们到阿里老师家，他给我们看了他的彩色照片。
10) 我们班共有十名同学，四女六男，我们来自祖国各地。

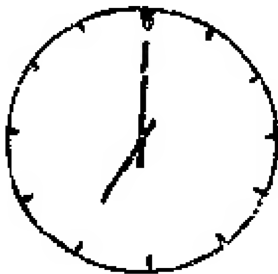
第 十 九 课

SOMO LA KUMI NA TISA

Somo A:	Hospitali
Somo B:	Kusafiri kwa ndege
Sarufi:	斯语时间的表达方法 虚拟语态

MAZUNGUMZO

(1)

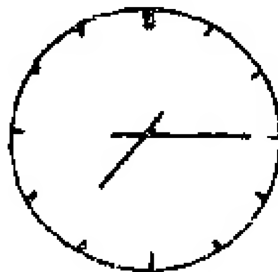
Sasa ni saa ngapi?

Sasa ni saa moja kamili(juu ya alama)

Saa ngapi unakunywa chai ya asubuhi?

Ninakunywa chai ya asubuhi saa moja.

* * * *

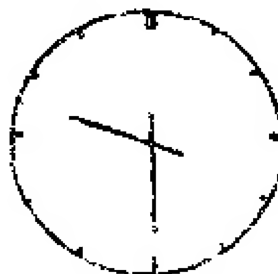
Sasa ni saa ngapi?

Sasa ni saa moja na robo. (dakika kumi na tano).

Saa ngapi unaondoka nyumbani?

Ninaondoka nyumbani saa moja na robo.

* * * *

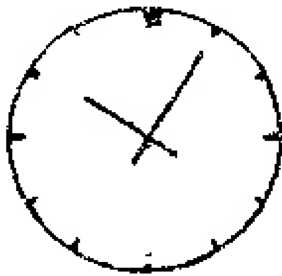
Sasa ni saa ngapi?

Sasa ni saa tatu u nusu (na nusu ; na dakika thelathini).

Kila siku saa tatu u nusu unarudi nyumbani?

Hapana, ninarudi nyumbani saa sita.

* * * *

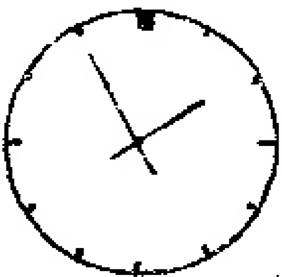
Sasa ni saa ngapi?

Sasa ni saa nne na dakika tano.

Saa nne na dakika tano mnaanza kipindi cha tatu?

Hapana, tunaanza kipindi cha tatu saa nne na dakika kumi.

* * * *

Sasa ni saa ngapi?

Sasa ni saa nane kasoro dakika tano.

(saa saba na dakika hamsini na tano)

Kila siku unatoka kazini saa nane kasoro dakika tano?

Hapana, kila siku ninatoka kazini saa kumi na moja.

MAZUNGUMZO

(2)

A : Je, unaamka saa ngapi kila siku?

B : Mimi ninaamka saa kumi na mbili na dakika ishirini.

A : Halafu unafanya nini?

B : Halafu ninapiga mswaki, ninaoga, ninavaa nguo, ninakunywa chai, ninasikiliza redio na baadaye ninakuja kazini.

A : Unakuja kazini saa ngapi?

B : Ninakuja kazini saa mbili kasoro dakika kumi.

A : Unaanza kazi saa mbili kasoro dakika kumi?

B : Hapana, sianzi kazi saa mbili kasoro dakika kumi, ninaanza kazi saa mbili kamili.

A : Unatoka kazini saa sita adhuhuri?

B : Hapana, sitoki kazini saa sita, bali natoka kazini saa nane na nusu mchana.

A : Wakati gani unakula chakula cha jioni?

B : Ninakula chakula cha jioni saa kumi na moja na nusu.

A : Kwa kawaida unalala saa ngapi?

B : Ninalala saa nne usiku.

MAZUNGUMZO

(3)

A : Ndugu Li, saa ngapi sasa?

B : Sasa ni saa moja na dakika mbili.

A : Haya, tuanze kusikiliza idhaa ya Kiswahili. Ndugu Hu, tafadhali fungua redio.

B : Na niwashe taa pia?

A : Hapana, usiwashe taa sasa, si giza bado. Lakini naona bora tufunge madirisha, maana watoto wanapiga kelele nje.

B : Baada ya kusikiliza taarifa ya habari tutafanya nini?

A : Naona bora tusafishe darasa letu, kwa sababu leo hatuna kazi za nyumbani.

B : Ni shauri zuri. Jana mwalimu wetu alitupa kalenda ya mwaka mpya, bora tuitundike kwenye ukuta.

A : Ni sawa kabisa.

MAZUNGUMZO

(4)

A : Ndugu wenzangu, mnaonaje Jumapili tuende kutazama maonyesho ya sanaa?

B : Mimi naona tusiende Jumapili, kwa sababu watu ni wengi sana. Bora tuende Jumamosi.

A : Haya, nakubali. Na tuondoke saa ngapi?

B : Tuondoke saa saba kasorobo, yaani baada ya chakula cha mchana, mnaonaje?

A : Sawa tu. Twende kwa basi au kwa baiskeli?

B : Nafikiri bora twende kwa basi, maana baadhi yetu hawana baiskeli.

A : Haya kumbukeni, Jumamosi mchana saa saba kasorobo tutaondoka. Natumai msichelewe.

SOMO A

HOSPITALI

A : Haloo, u hali gani? Naona kama huwezi kidogo.

B : Ndiyo, sijui kwa nini nilikohoa sana jana usiku, hata sikuweza kupata usingizi. Leo bado kichwa kinaniuma, na naona kizunguzungu sana.

A : Pole sana. Bora nikupeleke hospitali uonane na daktari.

B : Haya, asante sana.

*   *   *   *

A : Hujambo daktari! Tafadhali msaidie huyu mgonjwa. Haoni vizuri leo.

D : Unaumwa na nini?

B : Nafikiri nina homa, sihisi vizuri tangu jana jioni, kichwa kinaniuma sana.

D : Unakohoa?

B : Ndiyo, nilikohoa sana jana usiku.

D : Unaumwa na tumbo?

B : La, ila kichwa tu kinaniuma.

D : Haya, shika pimajoto (themomita) na uiweke chini ya kwapa kwa dakika kumi tuone kama una homa. Tayari sasa. Ohoo una homa kweli, digrii thelathini na nane na pointi tatu. Hebu fungua mdomo, tamka aaa. Una mafua. Una shida zaidi?

B : Hapana. Je, nitapata dawa ya kichwa na mafua?

D : Ndiyo, utapata dawa zote, utapata vidonge na dawa ya kunywa.

B : Nimeze vidonge vyote mara moja?

D : La, asubuhi meza viwili, na mchana viwili, na usiku viwili; na usisahau kunywa dawa ya kukohoa kijiko kimoja kila mara.

B : Asante. Hunipigi sindano?

D : Hapana haja. Vidonge hivi vinasaidia sana.

B : Lazima nipumzike kitandani, na nisiende darasani?

D : Ndiyo, bora ulale kitandani na utumie dawa kwa wakati ili upate nafuu upesi.

B : Asante sana.

MSAMIATI

kamili (kv)	完整的，完全的
alama (n)	标记，符号
robo (n)	四分之一
nusu (n)	一半
dakika (n)	时，分钟
kasoro (kv)	差
ishirini	二十
hamsini	五十

mswaki (mi)	牙刷
-vaa (kt)	穿，戴
kawaida (n)	通常，常规
usiku (u)	夜晚，晚上
idhaa (n)	广播
bora (ku, kv)	最好
-funga (kt)	关，闭，包好
dirisha (ma)	窗子
shauri (ma)	建议
kalenda (n)	日历，挂历
-tundika (kt)	挂起
ukuta (u)	墙
Jumamosi (n)	星期六
-kubali (kt)	同意，赞成
-kumbuka (kt)	记住，记起
-chelewa (kt)	迟到
-kohoa (kt)	咳嗽
-uma (kt)	疼痛
kichwa (ki)	头
-hisi (kt)	感觉，感到
kizunguzungu (ki)	头昏，眩晕
pole (n)	安慰
-peleka (kt)	送
homa (n)	发烧
tumbo (ma)	肚子，胃肠
-shika (kt)	拿，握
pimajoto (n)	温度计
-weka (kt)	放，安置
kwapa (ma)	腋下
digrii (n)	度

pointi (n)	点、小数点
mdomo (mi)	嘴唇
-tamka (kt)	发音
mafua (ma)	感冒
dawa (n)	药
kidonge (vi)	药丸、药片
meza (kt)	吞、咽
sahau (kt)	忘记
kijiko (ki)	勺子、茶匙
sindano (n)	针
haja (n)	需要、必要
lazima (kl)	必须、应该
ili (ku)	以便、为了
nafuu (n)	恢复、好转

MAELEZO

I. 斯语中时间的计算方法：

斯语中一天 24 个小时分为白天 mchana 和黑夜 usiku 两段，日出后的第一个小时称 saa moja asubuhi（上午七时），然后是 saa mbili, saa tatu 等，一直到 saa kumi na mbili jioni，（下午六时）在日落以后再从第一小时起算，saa moja usiku（晚上七时），一直到 saa kumi na mbili alfajir.（清晨六时）。因此斯瓦希里语时间和汉语的时间在计算上相差六小时，如我们说早上八点，斯语要说 saa mbili asubuhi，下午三点斯语要说 saa tisa mchana "…点半"用 u nusu 或 na nusu 来表示，时间中的"刻"用 robo 来表示，即 15 分钟，例：

7:00	saa moja (kamil ;juu ya alama)
8:20	saa mbili na dakika ishirini
9:15	saa tatu na robo
10:30	saa nne u nusu (na nusu)
3:05	saa tisa na dakika tano
5:10	saa kumi na moja na dakika kumi

凡超过半点钟后的时间，则可用'差几分' kasoro dakika ... 来表示。'差一刻'用 kasorobo 来表示

k.m. 8:45 saa tatu kasorobo

9:50 saa nne kasoro dakika kumi

12:53 saa saba kasoro dakika saba

1:35 saa nane kasoro dakika ishirini na tano

II. 虚拟语态：斯语中动词虚拟语态经常用来表示某种愿望、请求别人允许做某件事，或必须做某件事等

1）虚拟语态的构成形式：

主语前缀+宾语中缀(有时没有)+动词词根(词尾 a 改为 e)

k.m. Tuende sasa hivi?

Nikusaidie nini?

2）少数表示义务、责任、必须、应该的词之后也要求用虚拟语态。如：lazima, sharti, ili, -taka 等

k.m. Lazima tusome kwa bidii ili tuweze kupata maendeleo upesi.

3）斯语的标语、口号中常用虚拟语态。

k.m. Kiishi Chama cha Kikomunisti cha China! Iishi Jamhuri ya Watu wa China!

Udumu Urafiki Baina ya China na Tanzania!

4）斯语中动词命令式和虚拟语态有时在形式上很相似，要特别注意。

k.m. Nisaidie upesi!

Niende sasa hivi?

应注意区分其前缀是主语前缀还是宾语中缀，若是主语前缀则为虚拟语态，若是宾语中缀则是命令式。

5）虚拟语态的否定式：

斯语动词的命令式和虚拟语态在否定时其构成和用法基本相同，构成公式：主语前缀+否定词素 si+动词词根(词尾 a 变 e)

k.m. Usiandike ovyo!

Msichelewe tena!

Bora tusifanye hivyo.

在斯语中要区别是命令式还是虚拟语态的否定，常常必须通过说话人的口气、语调才能辨别。

k.m. Nisifungue dirisha?（虚拟语态否定）

Usifungue dirisha!（命令式否定）

SOMO B

KUSAFIRI KWA NDEGE

Msafiri: Je, iko ndege ya kwenda Zanzibar siku ya Jumamosi jioni?

Karani : Iko, lakini hakuna nafasi tena, labda Jumapili asubuhi.

Msafiri: Je, ndege hii ya Jumapili ni kubwa au ndogo?

Karani : Ni kubwa na inachukua abiria wengi. Wewe utapenda kusafiri kwa ndege hii?

Msafiri: Ndiyo, bora nisafiri kwa ndege hiyo, ili nisichelewe kazini.

Karani : Je, una tiketi?

Msafiri: Ndiyo, nina tiketi ya kwenda na kurudi. Je, ndege itaondoka saa ngapi?

Karani : Ndege hiyo itaondoka Dar es Salaam saa tatu na dakika ishirini, itafika kiwanja cha ndege cha Zanzibar saa nne kasoro dakika ishirini, na itarudi Dar saa tano juu ya alama.

Msafiri: Sisi tufike saa ngapi kiwanjani?

Karani : Abiria wote lazima wafike kiwanjani saa

mbili na nusu bila ya kuchelewa.

Msafiri: Kwa nini?

Karani : Kwa sababu ndege ni kubwa na abiria ni wengi na kama utachelewa, hutapata nafasi.

Msafiri: Je, wasindikizaji wanaweza kuingia katika sehemu ya wasafiri?

Karani : Hapana, hawana ruhusa ya kuingia, lakini iko sehemu ya wasindikizaji.

Msafiri: Asante, tutafika bila kuchelewa.

MSAMIATI

ndege (n)	飞机
-chukua (kt)	携带，容纳
tiketi (n)	票
msindikizaji (wa)	送行者
msafiri (wa)	旅行者
abiria (wa)	乘客
kiwanja (ki)	广场，操场
ruhusa (n)	允许，许可

DUKANI

Wang: Hebu tazama viatu hivi vya michezo, ni vizuri sana.

Tang: Ni kweli kabisa, tena bei yake ni nafuu.

Wang: Bahati mbaya leo sina pesa nyingi mfukoni.

Tang: Unataka kiasi gani? Sema tu.

Wang: Yuan saba.

Tang: Hizi hapa, chukua.

MAZOEZI

I. Ufahamu:

A

1) Je, ndugu B aliumwa na nini?
2) A alimwambia nini B baada ya kusikia kuwa ndugu B anaumwa?
3) Je, ndugu A alimpeleka wapi ndugu B?
4) Daktari alifanya nini na alimwambia nini ndugu B?
5) Daktari alimpiga mgonjwa sindano?
6) Tafadhali mwambie mgonjwa namna ya kutumia dawa zile.
7) Je, yule mgonjwa aliweza kwenda kusoma darasani?
8) Daktari alimwambia nini mgonjwa ili apate nafuu upesi?

B

1) Je, siku gani iko ndege ya kwenda Zanzibar?
2) Ndege hii ni kubwa au ndogo?
3) Msafiri alitaka kusafiri kwa ndege ya siku gani?
4) Ndege hii itaondoka Dar saa ngapi?
5) Abiria wote lazima wafike kiwanjani saa ngapi?
6) Kwa nini abiria lazima wafike kiwanjani mapema?
7) Na ndege itafika kiwanja cha ndege cha Zanzibar saa ngapi?
8) Wasindikizaji wana ruhusa ya kuingia katika sehemu ya wasafiri?

II. Sema nyakati hizi kwa Kiswahili:

7:10	8:15	9:30	10: 12	10:45
11:38	12:00	12:25	1:20	1:35
2:30	2:50	3:59	3:15	4:20
5:05	5:18	5:57	6:20	6:45

III. Tumia maneno haya katika sentensi:

1) kwa kawaida 2) bora
3) kuona kizungumzungu 4) kuchelewa
5) kupiga sindano 6) kupata nafuu
7) lazima 8) ili
9) kukohoa 10) kupeleka

IV. Kamilisha sentensi hizi:

1) Wewe ni mgonjwa, bora ...... (-pumzika) nyumbani, na ...... (-ja) ofisini.
2) Sisi wanafunzi lazima ...... (-soma) kwa bidii, na ...... (-ogopa) shida.
3) Mwalimu unataka sisi ...... (-jibu) maswali kwa Kichina au kwa Kiswahili?
4) "Sasa sisi ...... (-anza) kusikiliza taarifa ya habari na ninyi ...... (-nyamaza) na ...... (-zungumza) tena."
5) Ndugu Liu, unaonaje ...... (-enda) mjini kesho?
6) Tafadhali ...... (-saidia mimi) kujifunza Kiswahili.
7) Nguo yako hii ni chafu sana, bora ...... (-fua) mara moja.
8) Fulana hizi ni nzuri, zinapendeza sana, bora

sisi ...... (-nunua).

9) Mwalimu alisema lazima ...... (-safisha) darasa letu mara kwa mara.

10) Sasa ninyi ...... (-sikiliza) kwa makini, halafu nitawauliza maswali.

V. Geuza sentensi hizi ziwe katika kauli ya kuuliza:

1) Funga mlango!
2) Fungua madirisha!
3) Vaa suruali fupi!
4) Fungueni vitabu vyenu!
5) Nendeni uwanjani!
6) Tafadhali sema kwa Kichina!
7) Jibu swali hili kwa Kiswahili!
8) Njoo hapa leo usiku!
9) Amkeni upesi!
10) Nendeni kwa baiskeli!
11) Niambie habari ile sasa!
12) Chukueni vitabu hivi!

VI. Maliza sentensi hizi kwa maneno yako mwenyewe:

Mfano:	Mwalimu anataka ......
	Mwalimu anataka tujibu maswali kwa Kiswahili.

1) Baba yake alimwambia lazima ......
2) Kama kichwa kinakuuma, bora ......
3) Nje ni baridi sana, tafadhali ......
4) Kama unataka kupata maendeleo lazima ......

5) Tafadhali mwambie Ndugu Li ......

6) Wanafunzi kumbukeni, kesho ......

7) Leo nina shughuli nyingi, bora......

8) Bora tuondoke mapema ili ......

9) Daktari aliniambia ......

10) Sasa tunaanza kusikiliza taarifa ya habari, tafadhali ......

11) Kazi hii ni muhimu, lazima ......

12) Bado una homa, usisahau ......

VII. Fanyeni mazungumzo kwa kufuata muhtasari mliopewa:

6:00	(asubuhi)	- - - kuamka
6:30		- - - kukimbia uwanjani
7:15		- - - chakula cha asubuhi
8:00		- - - kuanza kusoma
11:50		- - - chakula cha adhuhuri
12:30-1:50	(mchana)	- - - kupumzika
2:00		- - - kusoma tena
4:20	(alasiri)	- - - kucheza mpira au kufanya mazoezi
6:00	(jioni)	- - - chakula cha jioni
7:15	(usiku)	- - - kusikiliza redio
7:30-10:00		- - - kurudia masomo
10:30		- - - kulala

VIII. Zungumzeni wawili wawili kwa Kiswahili kuhusu "Kwenda Hospitali."

IX. Tafsiri vifungu hivi vya maneno kwa Kiswahili:

1) 刷牙　　2) 穿衣

3) 上班　　　　　　4) 下班
5) 开灯　　　　　　6) 关窗
7) 打针　　　　　　8) 记住吃药
9) 感觉头昏　　　　10) 听新闻广播

X. Tafsiri sentensi hizi kwa Kiswahili:

1) 在课堂上大家应该专心听讲，不要大声喧哗。
2) 请不要打开窗户，外面很冷！
3) 老师病了，现住在校医院，我们下午去探望，好吗？
4) 现在八点差一刻了，咱们快点动身吧！
5) 你明天晚上最好七点半以前到教室来，别忘了。
6) 老师布置了许多家庭作业，今晚咱们不能去看电影了。
7) 明天上午八点正开会，希望大家不要迟到！
8) 请把这张世界地图挂在墙上！
9) 你昨晚咳嗽得挺厉害，最好去医院看看。
10) 我现在还有点头晕，医生说最好再休息两天。

第二十课

SOMO LA ISHIRINI

Somo A: Baada ya Kuamka
Somo B: Kabla ya Safari
Sarufi: mi 类名词及现在完成时

MAZUNGUMZO

(1)

A : Huu ni mmea gani?
B : Huu ni muhindi.
A : Ule ni muhindi vilevile?
B : Hapana, ule si muhindi, bali ni mpunga.
A : Je, wakulima wa Tanzania wanalima nini?
B : Wakulima wa Tanzania wanalima muhogo, mpunga, mahindi n.k.
A : Je, hii ni miti gani?
B : Hii ni minazi.
A : Ile ni minazi vilevile?
B : Hapana, ile si minazi, bali ni miembe.

MAZUNGUMZO

(2)

A : Je, mwembe huu ni wako?
B : La, mwembe huu si wangu, bali ni wa Mzee Musa.
A : Yeye ana miembe mingapi?
B : Yeye ana miembe minane.

A : Je, minazi ile ni yenu?

B : Hapana, minazi ile si yetu, bali ni yao.

A : Je, miwa hii ni ya nani?

B : Miwa hii ni ya kiwanda cha sukari.

A : Je, mti gani ni mrefu zaidi kuliko miti mingine?

B : Labda ni mnazi.

A : Je, miembe ni minene au ni myembamba?

B : Miembe si minene wala si myembamba.

MAZUNGUMZO

(3)

A : Haloo Ndugu B, tuendelee na mazungumzo yetu juu ya miti na mimea, unaonaje?

B : Haya, niko tayari kujibu swali lako.

A : Hebu kwa hisani yako nieleze matunda ya miti mbalimbali ya Afrika.

B : Vema. Miembe inazaa embe, minazi inazaa nazi, migomba inazaa ndizi......

A : Na mihindi je?

B : Mihindi inazaa mahindi.

A : Naona mwaka huu mihindi imestawi vizuri. Je, kila muhindi unaweza kuzaa kiasi gani cha mahindi?

B : Nafikiri kila muhindi utazaa zaidi ya moja kilo.

A : Asante sana kwa maelezo yako.

MAZUNGUMZO

(4)

A : Habari za saa hizi Ndugu B?

B : Njema asante.

A : Je, leo umepata barua kutoka kwa wazee wako?

B : La, mpaka sasa sijapata barua yoyote.

A : Usiwe na wasiwasi, labda utapata karibuni.

Je, umekuja hapa Tanzania miezi mingapi?

B : Ni miezi miwili tangu nifike hapa Dar es Salaam.

A : Umekuja Tanzania kufanya kazi gani?

B : Nimekuja kufanya kazi ya ukalimani.

A : Je, Kiswahili umejifunza wapi?

B : Nimejifunza huko China.

A : Umeshatembelea mbuga ya wanyama?

B : Bado sijapata nafasi. Lakini nafikiri iko siku nitaweza kutembelea mbuga ya Mikumi, maana Mikumi iko karibu na Dar.

SOMO A

BAADA YA KUAMKA

A : Amkeni! Amkeni! Kengele inalia!

B : Lo, bado ni giza. Tafadhali washa taa.

A : Haya, tuvae nguo upesi ama sivyo tutachelewa kwenda kucheza kwata.

B : Ala, soksi yangu iko wapi? Ndugu A, umeiona?

A : Hapana, tazama chini ya kitanda chako.

B : Kumbe iko ndani ya viatu vyangu.

A : Sasa nimeshamaliza kutandika kitanda.

B : Wewe nenda msalani kunawa uso, nami nitakuja sasa hivi.

Msalani

B : Ndugu A, umekwisha piga mswaki?

A : La, bado, dawa yangu ya meno imekwisha, nitanunua leo alasiri.

B : Tumia yangu, hii hapa.

A : Asante. Je, unapenda kunawa uso kwa sabuni?

B : Hapana, kwa kawaida natumia maji tu.

A : Haya, futa uso wako kwa taulo upesi.

B : Je, umekwishachana nywele?

A : Bado, kitana changu kiko chumbani, sasa narudi chumbani kuchana nywele zangu.

Baada ya kwata

A : Ala, wakati wa kifunguakinywa umefika, twende bwaloni.

B : Je, umekuja na bakuli, sahani na kijiko?

A : Mimi situmii kijiko wala kisu, natumia vijiti tu.

B : Leo naona njaa kidogo. Nitakula mikate miwili ya kichina, tena nitakunywa uji kidogo

A : Je, unajua Waswahili wanakula nini wakati wa chakula cha asubuhi?

B : Inategemea hali ya maisha ya kila mtu. Baadhi yao wanakunywa chai pamoja na mkate, wengine wanatumia maziwa, mayai n.k.

A : Nimeshiba kabisa. Leo mchana nitakula tambi, tena natumai kupata supu ya mayai.

B : Mimi ninapenda kula wali kwa samaki au mboga.

A : Lo, saa yangu imesimama, sasa ni saa ngapi?

B : Saa mbili kasoro dakika ishirini.

A : Haya sasa twende darasani.

MSAMIATI

mmea (mi)	作物,庄稼
mpunga (mi)	稻子,稻谷
muhindi (mi)	玉米(植物)
mahindi (ma)	玉米粒

muhogo (mi)	木薯
mti (mi)	树木
mwembe (mi)	芒果树
miwa (mi)	甘蔗
kuliko (ku)	比，比较
hisani (n)	好意
matunda (ma)	果实，水果
-endelea (kt)	继续
-zaa (kt)	生育，结果实
embe (ma)	芒果
mgomba (mi)	香蕉树
ndizi (n)	香蕉
-stawi (kt)	繁荣、茂盛
kilo (n)	公斤
mpaka (ku)	直至，直到
tangu (ku)	自从…
ukalimani (u)	翻译工作
kengele (n)	铃，铃声
-lia (kt)	哭，响
kama sivyo (ku)	如果不这样，否则
kwata (n)	操练
-tandika (kt)	铺床
msalani	洗漱间
-kwisha (kt)	完结，完了
-nawa (kt)	洗手，洗脸
uso (u)	脸
-futa (kt)	擦，揩净
-chana (kt)	梳头，梳理
kitana (ki)	梳子
kifunguakinywa (ki)	早餐
bwalo (ma)	食堂
bakuli (ma)	碗

sahani	(n)	碟子，盘子
kijiti	(ki)	小木棍，筷子
njaa	(n)	饥饿
mkate	(mi)	面包，馒头
uji	(u)	粥，稀饭
-tegemea	(kt)	依靠，依据
maisha	(ma)	生活
maziwa	(ma)	牛奶
yai	(ma)	蛋，鸡蛋
-shiba	(kt)	吃饱
tambi	(n)	面条，通心粉
supu	(n)	汤
wali	(u)	米饭
samaki	(wa)	鱼
mboga	(n)	蔬菜

MAELEZO

I. mi 类名词。表示除人和动物以外的有生命的东西，如树木及各种植物名称等均属此类

1) mi 类名词及形容词前缀相同，单数为 m（元音前为 mw）复数为 mi（元音前有时变为 my）

k.m.

单数	复数
mti mrefu	miti mirefu
mji mkubwa	miji mikubwa
mguu mfupi	miguu mifupi
mpira mweusi	mipira myeusi
mswaki mweupe	miswaki myeupe

2) mi 类名词的主语前缀和宾语前缀相同，单数为 u，复数为 i

k.m. a) Mkate umeisha

Mikate imeisha

b) Ni bora tuupange mpango huu sawa sawa.

Ni bora tuipange mipango hii sawa sawa.

3) mi 类名词的指示代词：单数为 huu（这个），ule（那个），复数为 hii（这些），ile（那些）。

k.m. mti huu — miti hii

mti ule — miti ile

4) mi 类名词的物主代词：单数加前缀 w，复数加前缀 y，具体形式见下表：

单数		复数	
mkono	wangu	mikono	yangu
	wako		yako
	wake		yake
	wetu		yetu
	wenu		yenu
	wao		yao

5) mi 类名词的物主小词 -a 结构 单数为 wa（u＋a 的音变）复数为 ya（i＋a 的音变）。

k.m. mpango wa miaka mitano

miji mikubwa ya China

II. 现在完成时 me，及其否定式：

1) 现在完成时 me 表示一个已经发生但对现在仍有影响的动作，或从过去某时到现在这段时间中发生的事情，或表示一个由过去某时继续到现在的动作或状态。

k.m. a) Amekwenda mjini.

b) Wamejenga nyumba nyingi katika miaka hii ya karibuni.

c) Mwalimu Li amesomesha kwa miaka 20 katika chuo chetu.

现在完成时与一般过去时的区别：

-me- 时态与过去时 -li- 时态虽同样表示过去发生的事情，但两者着重点不同 -li- 时态只表示过去发生的事情本身，不涉及与现在的关系，而 -me- 时态则强调过去某事对现在造成的影响，主要说明现在的情况。

k.m.. Alikuja jana. （现在是否在这儿不知道）

Amekuja. （现在仍在这里）

Walijifunza Kiingereza. （现在可能不在学习了）

Wamejifunza Kiswahili kwa miaka miwili.

（现在仍在继续学习）

2) -me- 时态有时又与 -sha- 连用，以更加强调动作已经完成。

k.m. Daktari ameshafika.

Kengele imeshalia.

-sha- 是动词 kwisha 的省略形式，也可以用作：

Kengele imekwisha lia.

Tumekwisha maliza kazi zetu

3) -ja- 时态为现在完成时 -me- 的否定形式，表示到目前为止动作尚未完成，但以后有可能完成。

k.m. Ali amefika?

Hajafika bado.

Umekuja?

Sijala bado.

Wageni wamekuja?

Hawajaja bado.

单音节动词与 -ja- 时态连用时一般去掉动词不定式的前缀 ku，如上面例句中的 sijala，hajaja，但也有少数人用 sijakula。

SOMO B

KABLA YA SAFARI

Hamadi： Ndugu Bakari, mbona umechelewa leo, ama umekwisha sahau ahadi yetu?

Bakari : Hapana, sijasahau wala sitasahau

Hamadi: Umekwisha maliza kufunga mizigo?

Bakari : La, bado sijamaliza.

Hamadi: Mpaka sasa umemaliza kufunga mizigo mingapi?

Bakari : Nimemaliza kufunga mizigo miwili tu.

Hamadi: Iko wapi ile orodha ya vitu vya mahitaji kwa safari yetu?

Bakari : Mbona una wasiwasi tu? Huwezi kuvikumbuka vitu hivi bila ya orodha?

Hamadi: Mimi sijapata kwenda safari ndefu. Naogopa kupata shida safarini. Tafadhali nipe orodha.

Bakari : Mimi sijaiona orodha hiyo, labda Ali ameichukua

Hamadi: Yuko wapi Ali?

Bakari : Ali bado hajafika, nafikiri yuko bwenini, bora niende kumwita

Hamadi: Unakwenda kumwita Ali wakati bado hatujamaliza kazi zetu?

Bakari : Ohoo, kwa bahati nzuri Ali anakuja

Hamadi: Vipi Bwana Ali, umesahau ahadi yetu?

Ali : Aaa, nilikwenda kutafuta orodha yetu ya vitu vya mahitaji, ndiyo maana nimechelewa

Bakari : Kumbe! Haya sasa tufunge mizigo yetu.

Ali : Haya tufanye haraka. Sasa ni saa moja na nusu, na tutafanya safari saa mbili juu ya alama.

Bakari : Ni sawa

MSAMIATI

safari(n)	旅行
ahadi(n)	诺言,许诺
vipi(kl)	怎么

orodha (n) 表格，清单
mbona (kl) 为什么
mzigo (mi) 行李
mahitaji (ma) 需要，需求
-ita (kt) 招呼，叫
ndiyo maana 所以

BWALONI

A: Mbona leo unakula wali na mboga tu? Ati unataka kununua Benz?

B: Usifanye utani. Mimi ni mwislamu, sili nyama ya nguruwe.

A: Si unaweza kula nyama ya ng'ombe?

B: Mpishi alisema nyama ya ng'ombe imekwisha, nifanyeje?

A: Pole sana! Kesho uje mapema kidogo, utapata.

MAZOEZI

I. Ufahamu:

A

1) Baada ya kuamka unafanya nini?
2) "kutandika kitanda" maana yake ni nini?
3) Nini maana ya "kucheza kwata"?
4) Licha ya kunawa uso, unafanya kazi gani ya mwili kila asubuhi?
5) Je, unapenda kunawa uso kwa sabuni?
6) Watu wanachana nywele kwa kitu gani?
7) Nini maana ya "kifunguakinywa"?

8) Waswahili wanakula chakula gani asubuhi?

9) Wachina wanakula chakula gani asubuhi?

10) Unapenda kula chakula gani mchana?

B

1) Je, Bakari alisahau ahadi yake?

2) Bakari alimaliza kufunga mizigo yote?

3) Kwa nini Hamadi alitaka ile orodha ya vitu vya mahitaji?

4) Nani alichukua orodha ile?

5) Ali alikuwa wapi?

6) Bakari alitaka kwenda kumwita nani? Je,Hamadi alikubali?

7) Kwa sababu gani Ali alichelewa?

8) Ali alisema watafunga safari saa ngapi?

II. Geuza maneno haya yawe katika wingi au umoja:

mmea	mpunga	mti
mkutano	mkate	mgomba
muhindi	mdomo	mnazi
mwembe	mikono	mizigo
michezo	miaka	miguu
miswaki	mihogo	miji

III. Geuza vifungu hivi vya maneno viwe katika wingi au umoja:

mti mrefu ....

mswaki mpya ....

.... miaka hii

.... michezo mizuri

mgomba ule ……………………………

mkono wangu ……………………………

…………………………… mikate mikubwa

…………………………… mikutano yetu

mji huu ……………………………

mdomo mwekundu ……………………………

IV. Sahihisha makosa yaliyomo katika sentensi hizi:

1) Upo miti nyingi ndani ya bustani huu.
2) Ninaipenda mti hii sana.
3) Tunautumia mikono wetu kwa kuwasaidia watu yetu.
4) Ulipata mzigo hii mdogo wapi?
5) Mipira wao mpya ziko hweninı.
6) Shanghai ni mojawapo katika miji kubwa ya China.
7) Mchezo ya jana usiku itaanza saa moja kamili.
8) Miwa wetu imestawi sana mwaka hii.
9) Mkutano yao imeanza saa mbili, na bado unaendelea.
10) Mwaka moja ina mwezi ngapi na siku ngapi?

V. Kamilisha sentensi hizi ukitumia wakati unaofaa:

1) Wageni wetu wa .....fika jana, sasa wa.....kaa katika Hoteli ya Urafiki na kesho wa.....tembelea Chuo Kikuu cha Beijing.
2) Jana usiku wanafunzi hawa.....sikiliza rekodi kwa sababu wa.....tazama filamu.
3) Vijana hawa wa.....furahi sana, kwa sababu

walikwisha maliza masomo yao na wa. . . . . hitimu karibuni.

4) Kesho hatu. . . . . fanya mkutano, bali tu. . . . . fanya leo alasiri, na sasa mkutano hau. . . . anza bado.

5) Je, walimu wa chuo cha redio wa. . . . . kuja? Mbona bado hawa. . . fika?

6) Ni . . . . . sikia kuwa mtaalamu wetu a . . . . kuja karibuni.

7) Mpaka sasa bado si . . . . . pata nafasi ya kutembelea mbuga ya wanyama wa porini, lakini nafikiri iko siku ni. . . . . pata fursa ya kwenda kutembelea.

8) Je, u . . . . maliza kufanya kazi ya nyumbani? La, bado si. . . . . maliza, labda m. . . . . maliza kesho.

9) Leo ni. . . . . shiba kweli kweli hata kutembea si. . . . . wezi.

10) Mwalimu wetu a. . . . . rudi nyumbani, kabla ya kuondoka a. . . . . tuambia kuwa lazima turudie masomo yetu.

VI. Tumia maneno haya katika sentensi:

1) zaidi kuliko   2) stawi vizuri

3) ndiyo maana   4) ama sivyo

5) kwisha   6) endelea

7) -ko tayari   8) iko siku

9) -futa   10) -shiba

VII Geuza sentensi hizi ziwe katika kauli ya kukanusha:

1) Sisi tumekwisha pika chakula.

2) Mti huu umestawi sana.

3) Mpaka sasa kila mmoja wetu amepata shida nyingi.

4) Musa amesahau ahadi yake.

5) Amerudia masomo yake ya jana.

6) Wakulima wamepanda miti mingi mwaka huu.

7) Kijana huyo amechelewa darasani.

8) Ali amekwisha kwenda kulima shambani.

9) Mwalimu wetu amerudi kutoka Tanzania.

10) Sote tumekwisha sikiliza taarifa ya habari.

VIII. Geuza sentensi hizi ziwe katika kauli ya kukubali:

1) Yeye bado hajapata fursa ya kutembelea Beijing.

2) Sijapata barua kutoka kwa wazee wangu tangu niondoke nyumbani.

3) Sentensi hii ni ngumu sana na mimi bado sijaifahamu.

4) Bado sijamaliza kazi yangu, hivyo siwezi kwenda mjini pamoja nawe.

5) Hajapata fursa ya kwenda safari ndefu.

6) Bado hajapiga mswaki, wala hajanawa uso.

7) Kengele haijalia bado

8) Wanafunzi hawa hawajapata maendeleo makubwa

9) Bado hatujasoma Somo la Kumi na Tano.

10) Mgonjwa bado hajanywa dawa.

IX Tafsiri vifungu hivi vya maneno kwa Kiswahili

1. 梳头　　2. 洗脸、刷牙

3. 这些粗壮的树木　　4. 他的一双手

5. 这个月　　6. 那些年

7. 白色的牙刷　　8. 大件行李

9. 精彩的节目　　10. 必需品

11. 从早到晚　　12. 我们昨天的会议

X. Tafsiri sentensi hizi kwa Kiswahili:

1. 坦桑尼亚有许多高大的椰子树。
2. 上海是中国最大的城市。
3. 老师，请你再重复一下这句话，我还没听懂。
4. 我还没做完家庭作业，所以现在不能去打球。
5. 你必须卧床休息，按时吃药，否则就不能很快恢复健康。
6. 这棵芒果树比那棵香蕉树粗壮。
7. 班长怎么还没来？最好你去宿舍叫他一声。
8. 你看过这部电影吗？看过，我是前天看的。
9. 今年我们种了很多甘蔗、明年还将种些香蕉。
10. 阿里先生在我院任教已经三年多了。来中国之前他曾在达累斯萨拉姆大学斯语系教书。

第 二 十 一 课

SOMO LA ISHIRINI NA MOJA

Somo A: Miezi na Majira Somo B: Majira ya Zanzibar Sarufi: ma 类名词 年月日的表达方法

MAZUNGUMZO

(1)

A : Hili ni nini?

B : Hili ni koti.

A : Hili ni koti gani?

B : Hili ni koti la mvua.

A : Lile ni koti la mvua vilevile?

B : Hapana, lile si koti la mvua, bali ni shati.

A : Shati lile jeupe ni la nani?

B : Shati lile ni langu. Ni shati zuri, sivyo?

A : Ndiyo. Shati lile linapendeza kweli. Je, ulili-nunua wapi?

B : Nililinunua katika duka la nguo.

MAZUNGUMZO

(2)

A : Haya ni nini?

B : Haya ni maua.

A : Haya ni maua mabichi au ni maua ya bandia?

A : Haya ni maua mabichi na yale ni maua ya bandia.

A : Maua haya ni yako?

B : Ndiyo, maua haya ni yangu.

A : Maua haya ni mazuri sana, je yanachanua wakati gani?

B : Maua haya yanachanua mwaka mzima. Kama unayapenda unaweza kuchagua.

A : Asante kwa ukarimu wako.

MAZUNGUMZO

(3)

A : Je, umesikia tangazo la chuo chetu?

B : La, sikusikia.

A : Kwani sikio lako halifanyi kazi?

B : Linafanya kazi, lakini ninasikiliza taarifa ya habari kutoka redioni hapa chumbani, ndiyo maana sikusikia tangazo la chuo chetu. Linasema nini?

A : Linasema kuwa kesho chuo chetu kitafungua maonyesho ya vitabu vya aina mbalimbali.

B : Lo, ni jambo la kufurahisha sana. Maonyesho haya yataendelea kwa siku ngapi?

A : Yatachukua wiki moja. Utakwenda kuyatembelea?

B : Bila shaka nitakwenda.

MAZUNGUMZO

(4)

A : Leo ni siku gani?

B : Leo ni Jumatatu.

A : Leo ni tarehe ngapi?

B : Leo ni tarehe mosi.

A : Huu ni mwezi gani?

B : Huu ni mwezi wa kwanza, au mwezi wa Januari.

*   *   *

A : Je, wiki moja ina siku ngapi?

B : Wiki moja ina siku saba yaani: Jumatatu, Jumanne, Jumatano, Alhamisi, Ijumaa, Jumamosi na Jumapili.

A : Mwezi huu una siku ngapi?

B : Mwezi huu una siku thelathini na moja.

A : Mwaka mmoja una miezi mingapi na siku ngapi?

B : Mwaka mmoja una miezi kumi na miwili, na una siku mia tatu na sitini na tano.

*   *   *

A : Wewe ulizaliwa tarehe ngapi, mwezi gani na mwaka gani?

B : Nilizaliwa Julai 2, 1960.

A : Jeshi la Ukombozi la Wananchi wa China lilizaliwa lini?

B : Jeshi la Ukombozi la Wananchi wa China lilizaliwa Agosti 1, 1927.

A : Jamhuri ya Watu wa China iliasisiwa lini?

B : Jamhuri ya Watu wa China iliasisiwa tarehe mosi Oktoba, mwaka 1949.

A : Je, Tanzania Bara ilipata uhuru wake lini?

B : Tanzania Bara ilipata uhuru wake tarehe tisa Desemba, mwaka 1961.

SOMO A

MIEZI NA MAJIRA

Mwalimu: Musa unaweza kuniambia iko miezi mingapi katika mwaka mzima?

Musa : Ndiyo mwalimu. Iko miezi kumi na miwili.

Mwalimu: Itaje kwa utaratibu.

Musa : Miezi yenyewe ni: Januari, Februari, Machi, Aprili, Mei, Juni, Julai, Agosti, Septemba, Oktoba, Novemba, na Desemba.

Mwalimu: Vizuri sana Musa, Sasa nani mwingine anaweza kuniambia ziko siku ngapi katika mwezi wa Januari?

Abdalla: Mimi naweza mwalimu. Ziko siku thelathini na moja.

Mwalimu: Sawa. Katika Februari je?

Abdalla: Ziko siku thelathini kamili, mwalimu.

Mwalimu: Hapana, umekosea. Mwezi wa Februari una siku ishirini na nane. Lakini katika kila mwaka wa nne una siku ishirini na tisa, yaani inaongezeka siku moja zaidi, mwaka wa nne huu tunauita mwaka mkubwa, au mwaka mrefu. Abdalla, umeelewa?

Abdalla: Ndiyo, mwalimu, nimeelewa sasa. Asante.

Mwalimu: Rashidi, niambie Machi una siku ngapi?

Rashidi: Machi una siku thelathini na moja mwalimu.

Mwalimu: Na miezi mingine je?

Rashidi: Aprili, Juni, Septemba, Novemba ina siku thelathini, na Mei, Julai, Agosti, Oktoba, Desemba ina siku thelathini na moja kila mmoja.

Mwalimu: Ohoo vizuri sana. Nafikiri sasa nyote mmeelewa.

Ali : Tafadhali mwalimu, naomba utueleze kidogo kuhusu majira ya mwaka.

Mwalimu: Haya, nitawaeleza sasa. Kwa kawaida katika Afrika ya Mashariki, Desemba, Januari na Februari ni miezi ya kiangazi. Wakati huu joto ni kali sana, na jua linachoma utosini. Machi na Aprili ni miezi ya masika. Katika miezi hii mvua inanyesha sana.

Ali : Na miezi mingine je, mwalimu?

Mwalimu: Usiwe na haraka Ali, sikiliza. Mei, Juni, Julai, Agosti, ni siku za baridi kidogo. Lakini katika Afrika ya Mashariki baridi yenyewe si kali hata kidogo. Watu wanavaa mashati mepesi tu mwaka mzima. Na mwezi wa Novemba ni siku za vuli. Katika vuli tunapata mvua kidogo, lakini mvua za vuli ni ndogo ndogo, si kama za masika.

Ali : Asante sana mwalimu. Sasa tumeelewa.

MSAMIATI

koti (ma)	外套，上衣
-bichi (kv)	新鲜的，生的
-chagua (kt)	选择，挑选
mvua (n)	雨
bandia	假的
tangazo (ma)	布告，通知
shati (ma)	衬衫
ua (ma)	花
-chanua (kt)	开花
sikio (ma)	耳朵
jambo (ma)	事情，事件
-furahisha (kt)	使…高兴

wiki (n)	星期
Jumatatu (n)	星期一
Jumanne (n)	星期二
Jumatano (n)	星期三
Alhamisi (n)	星期四
Ijumaa (n)	星期五
tarehe (n)	日，日期
mosi	一，第一
-zaliwa (kt)	出生，诞生
jamhuri (n)	共和国
-asisiwa (kt)	成立，建立
ukombozi (u)	解放
mwananchi (wa)	国民，人民
arobaini	四十
sitini	六十
uhuru (u)	独立，自由
utaratibu (u)	顺序，秩序
Januari	一月
Februari	二月
Machi	三月
Aprili	四月
Mei	五月
Juni	六月
Julai	七月
Agosti	八月
Septemba	九月
Oktoba	十月
Novemba	十一月
Desemba	十二月
-kosea (kt)	弄错，出差错

-ongezeka (kt)	增加，递增
yaani (ku)	即，也就是
-elewa (kt)	明白，懂得
-omba (kt)	请求，乞求
kuhusu (ku)	关于
majira (ma)	季节
kiangazi (ki)	热季，旱季
jua (ma)	太阳
-choma (kt)	刺痛
utosi (u)	头顶
masika (ma)	雨季
-nyesha (kt)	降雨
-epesi (kv)	轻的，薄的
vuli (ma)	小雨季

MAELEZO

ma 类名词：

I. 前缀形式较多：

1) 单数为 j i，复数去 j i 后加 m a。

jicho	macho
jiwe	mawe

单数为 j i，复数不去 j i，加 m a。

jibu	majibu
jina	majina

2) 单数为 j，复数去 j 后加 m a。

jino	meno (ma-ino 的音变)
jambo	mambo (ma-ambo 的音变)

单数为 j，复数不去 j，加 m a。

jengo	majengo
juma	majuma

3)某些ma类名词只用复数不用单数:

少数表示液体的名词	maziwa
	mafuta
	maji
一些动词派生的名词	mapinduzi
	maisha
	maandishi

4)以其他(除j、ji以外)字母开头的名词复数加前缀ma:

shati	mashati
neno	maneno
yai	mayai
sikio	masikio

II. ma类指示代词:

单数为 hili　lile　　复数为 haya　yale

tangazo hili	matangazo haya
tangazo lile	matangazo yale

III. ma类物主代词:

单数加前缀l,复数加前缀y

shauri	langu	mashauri	yangu
	lako		yako
	lake		yake
	letu		yetu
	lenu		yenu
	lao		yao

IV. ma类名词的物主小词-a结构:

单数为la,复数为ya

jambo la maana

jeshi la wananchi

maua ya bandia

V. ma 类形容词

1) 单数无前缀，复数加 ma

jambo zuri	mambo mazuri
shamba kubwa	mashamba makubwa
tunda bichi	matunda mabichi

2) 单数加 ji，或 j，复数加 ma

jambo jipya	mambo mapya
shauri jepesi	mashauri mepesi
	(ma-epesi 的音变)

VI. ma 类名词的主语前缀和宾语中缀相同

单数为 li，复数为 ya

例：Somo hili limetuambia mambo mengi.

Matunda yanasaidia kujenga mwili.

Tumelikubali shauri lake.

Haya ni maneno mapya. Tafadhali yaandike juu ya ubao.

斯语中年、月、日的表达方法：

I 斯语中年、月、日的表达方式有两种，一是按英、美人的方式，先写出月份，再写日期，最后写年，或者先写日期，再写月份最后写年。

k.m. Mei 3, 1963 au 20 Machi, 1983

另一种写法即日、月、年，中间可用"/"分开或只用"."分开。

k.m. 23/4/1963 au 23.4.1963

(23/4/63 23.4.63)

读法为：Tarehe ishirini na tatu Aprili, mwaka elfu moja mia tisa na sitini na tatu

II. 星期：东非受伊斯兰教影响，星期五（ijumaa）为一周的最后一天即假日，星期六为一周的开始，故在斯语中星期几的排列与一般不同，其次序如下：

Jumamosi	星期六
Jumapili	星期日
Jumatatu	星期一

Jumanne	星期二
Jumatano	星期三
Alhamisi	星期四
Ijumaa	星期五

SOMO B

MAJIRA YA ZANZIBAR

Tang Da: Mwalimu, tafadhali nieleze majira ya Zanzibar

Mwalimu: Yako majira manne katika mwaka mzima

Tang Da: Ni majira gani hayo?

Mwalimu: Majira yenyewe ni kaskazi (*kiangazi*), *masika*, kipupwe na vuli.

Tang Da: Kaskazi inaanza mwezi gani?

Mwalimu: Inaanza mwezi wa kumi na mbili mpaka mwezi wa pili. Katika majira ya kaskazi jua ni kali na joto ni jingi.

Tang Da: Masika yanaanza mwezi gani?

Mwalimu: Yanaanza mwezi wa tatu mpaka mwezi wa tano. Katika majira ya masika mvua ni nyingi na matope ni mengi

Tang Da: Kuna baridi kali wakati wa masika?

Mwalimu: Siyo kali

Tang Da: Kipupwe kinaanza mwezi gani?

Mwalimu: Kinaanza mwezi wa sita mpaka mwezi wa nane. Ni wakati wa baridi na mvua ndogo ndogo.

Tang Da: Vuli linaanza mwezi gani?

Mwalimu: Linaanza mwezi wa tisa mpaka mwezi wa kumi na moja. Ni majira ya mvua ndogo ndogo

Tang Da: Mwalimu, naona majira ya Zanzibar ni tofau-

ti kabisa na majira ya hapa China.

Mwalimu: Ndiyo. Kama unataka kwenda kutembelea Zanzibar bora uende katika majira ya kipupwe kwa sababu hakuna joto wala baridi kali.

Tang Da: Nimefurahi kwa kunieleza majira ya Zanzibar.

Mwalimu: Asante.

MSAMIATI

kaskazi	(n)	热季
kipupwe	(ki)	凉季
tope	(ma)	泥浆 泥泞
tofauti	(n)	区别，不同

BWENINI

Yang: Ndugu yangu, leo ni siku gani?

Ling: Leo ni Alhamisi. Tarehe kumi Desemba.

Yang: Leo ni zamu yangu ya kutengaza habari darasani, nusura nisahau.

Ling: Unataka kutueleza habari gani?

Yang: Nataka kueleza juu ya sinema ya jana.

MAZOEZI

I. Ufahamu:

A

1) Mwaka mmoja una miezi mingapi? Taja miezi yenyewe.
2) Mwaka wa kawaida una siku ngapi kwa jumla?

3) Mwezi wa Januari una siku ngapi?
4) Wakati gani mwezi wa Februari una siku ishirini na tisa?
5) Na miezi mingine ina siku ngapi?
6) Tafadhali eleza majira ya mwaka katika Afrika ya Mashariki.
7) Huko Afrika ya Mashariki baridi ni kali kama hapa China?
8) Tafadhali tueleze majira ya mwaka katika China.

B

1) Yako majira mangapi huko Zanzibar? Majira yenyewe ni......
2) Kaskazi inaanza mwezi gani?
3) Masika yanaanza mwezi gani?
4) Je, mvua ni nyingi katika majira ya masika?
5) Kipupwe kinaanza mwezi gani?
6) Vuli linaanza mwezi gani?
7) Kama mtu anataka kwenda kutembelea Zanzibar aende katika majira gani? Kwa nini?
8) Eleza kwa maneno yako tofauti baina ya majira ya hapa China na ya huko Zanzibar.

II. Geuza maneno haya yawe katika wingi:

jina	koti	sanduku
jino	tangazo	tunda
shati	jeshi	dawa
kalamu	shaka	karatasi
shauri	sikio	yai

jambo	neno	ua
mchezo	mzazi	mwezi

III. Geuza vifungu hivi vya maneno katika umoja:

majina mazuri	mashati mepesi
mambo mapya	masanduku makubwa
matunda mabichi	maua haya ya bandia
mayai yale madogo	maneno yake
majina ya vitabu	makoti meupe
matangazo muhimu	meno safi
majirani wema	madereva hodari
mashamba ya serikali	maisha mazuri

IV. Tumia maneno haya katika sentensi:

1) kufurahisha	2) kuchagua
3) kuasisiwa	4) kuongezeka
5) kuomba	6) kuhusu
7) ni tofauti	8) -epesi
9) kuchoma utosini	10) matope

V. Sahihisha makosa katika sentensi hizi:

1) Tangazo ya chuo yetu inasemakuwa kesho tu-tafanya mkutano ya chuo nzima.
2) Matunda la mti hii ni kubwa sana.
3) Bado hatujaelewa vizuri masvali hili ngumu, tafadhali tueleze zaidi.
4) Yamo vitu nyingi ndani ya sanduku ile kubwa.
5) Jino yake inamwuma sana, lazima aonana na daktari.
6) Marafiki yangu yaliniambia kuwa watakwenda kupiga picha Jumapili hili .

7) Shati hii nyeupe inampendeza sana.

8) Jambo hii imewafurahisha walimu na wanafunzi yote.

9) Maneno lake ni sawa kabisa, sote tunalikubali.

10) Kila asubuhi anakula mkate pamoja na yai ya kuku na ziwa la ng'ombe.

VI. Sema nyakati hizi kwa Kiswahili:

1912. 4. 5	1930. 10. 4
1921. 7. 1	1945. 5. 20
1985. 2. 27	1786. 12. 24
1956. 1. 8	1802. 3. 1
1968. 9. 10	1927. 8. 9

VII. Kamilisha sentensi hizi ukifuata sarufi:

1) Somo hili ni ...... (-refu) sana tena lina maneno ...... (-ingi) ...... (-pya).

2) Jambo hili ...... (-furahisha) sana wakulima.

3) Maneno ...... (-tupu) hayajengi nyumba.

4) Shauri ...... (-ake) ni ...... (-zuri)na sote ...... (-kubali).

5) Shati lile ...... (-eupe) ni la nani?

6) Koti lako si ...... (-refu) wala si ...... (-fupi), linakuchukua sana.

7) Mambo haya ni ...... (-geni) kwangu,maana sijapata kuyasikia hapo kabla.

8) Swali lako ni ...... (-gumu) sana, nitalijibu baadaye.

9) Maua haya ni ...... (-zuri) sana, ... (-pendeza) kweli.

10) Macho yake ni ...... (-kubwa) tena ...... (-kali).

VIII. Zungumzeni wawili wawili kuhusu " Majira ya Afrika ya Mashariki " na " Majira ya China".

IX. Tafsiri vifungu hivi vya maneno kwa Kiswahili:

1) 我的雨衣
2) 重要事件
3) 这些鲜花
4) 那些假花
5) 人民军队
6) 新鲜牛奶
7) 美好的生活
8) 锋利的牙齿
9) 一只大箱子
10) 两件薄外套
11) 请求允许
12) 获得解放

X. Tafsiri sentensi hizi kwa Kiswahili:

1) 一年有几个月？一年有十二个月。
2) 闰年有多少天？有三百六十六天。
3) 我们什么时候开班务会选举班长？
4) 阿里于1921年3月6日出生在一个普通农民家庭。
5) 中华人民共和国成立于1949年10月1日。
6) 雨下得很大，你现在最好不要外出。
7) 这件事使我们大家都很高兴。
8) 朱马请求穆萨认真考虑他的建议。
9) 这些树一般在春天开花。
10) 最近几年中国的人口增长很快。

第 二 十 二 课

SOMO LA ISHIRINI NA MBILI

Somo A: Maktaba
Somo B: Siku za Uhuru wa Nchi za Afrika ya Mashariki
Sarufi: kuwa , kuwa na , kuweko
过去时和将来时的用法

MAZUNGUMZO

(1)

A : Je, kabla ya kuingia chuo chetu ulikuwa mwanafunzi wa sekondari?

B : Hapana. Kabla ya kuingia chuo chetu sikuwa mwanafunzi wa sekondari, bali nilikuwa karani wa kampuni moja.

A : Kabla ya kuingia jeshini Wang Hai alikuwa mfanyakazi wa kiwanda?

B : Hapana. Kabla ya kuingia jeshini Wang Hai hakuwa mfanyakazi wa kiwanda, bali alikuwa mkulima.

A : Kabla ya kuingia katika kiwanda hiki vijana hawa walikuwa wanafunzi wa chuo cha ufundi?

B : Baadhi yao walikuwa wanafunzi wa chuo cha ufundi, wengine hawakuwa wanafunzi wa chuo cha ufundi.

MAZUNGUMZO

(2)

A : Je, leo ni siku gani?

B : Leo ni Jumatatu.

A : Jana ilikuwa siku gani?

B : Jana ilikuwa Jumapili.

A : Kesho itakuwa siku gani?

B : Kesho itakuwa Jumanne.

A : Je, leo ni tarehe ngapi?

B : Leo ni tarehe nne.

A : Juzi ilikuwa tarehe ngapi?

B : Juzi ilikuwa tarehe pili (mbili).

A : Kesho kutwa itakuwa tarehe ngapi?

B : Kesho kutwa itakuwa tarehe sita.

MAZUNGUMZO

(3)

A : Je, kabla ya ukombozi kiwanda chenu kilikuwaje?

B : Lo, kilikuwa kidogo sana, hakikuwa na mashine hata moja nzuri, bali kilikuwa na mashine mbovu mbovu na wafanyakazi wachache tu.

A : Na sasa kimekuwa namna gani?

B : Baada ya ukombozi tumejenga karakhana mpya. Sasa kiwanda chetu kimekuwa kikubwa kiasi, kina mashine nyingi mpya na wafanyakazi wengi.

A : Nafikiri mpaka mwaka 2000, kiwanda hiki kitakuwa na sura mpya kabisa.

B : Ohoo, hapana shaka, wakati huo kitakuwa kimojawapo kati ya viwanda vya kisasa hapa nchini. Na kitatoa mchango mkubwa kwa ajili ya ujenzi wa taifa letu.

MAZUNGUMZO

(4)

A : Haloo, Ndugu Li, unajua jana usiku mwalimu Wang alikuwa (alikuweko) wapi?

B : Jana usiku alikuwa (alikuweko) hapa ofisini, alikuwa na shughuli nyingi.

A : Na sasa yuko ofisini vilevile?

B : Hapana. sasa hayuko hapa ofisini, bali yuko darasani, anawasomesha wanafunzi. Nafikiri baada ya kipindi, atakuwa ofisini tena. Kama unataka kumwona, bora uje hapa baada ya saa nne.

A : Vyema, asante. Lakini atakuwa na nafasi?

B : Sina hakika.

SOMO A

MAKTABA

Musa : Ndugu Ling, ninataka kuazima vitabu lakini sijui maktaba ya chuo chetu iko sehemu gani?

Ling : Alaa, kumbe hujui, kwani hujawahi kwenda huko?

Musa : Hapana. Nimefika hapa chuoni juzi juzi tu, sijapata nafasi ya kwenda. Unaweza kunielekeza?

Ling : Hapana neno. Twende sasa hivi?

Musa : Haya.

Ling : Unaona jengo lile lenye ghorofa tatu?

Musa : Ndiyo. Si lile liko kati ya jengo Na.4 na Na.5?

Ling : Jengo lile lilikuwa maktaba yetu ya zamani. Maktaba yetu ya siku hizi iko mbele ya jengo Na.6, karibu na jengo la vedio. Unaona hii ndiyo maktaba yetu yenye ghorofa mbili.

Musa : Kweli ni kubwa.

Ling : Unataka kuazima vitabu gani?

Musa: Nataka kuazima vitabu juu ya historia ya China

Ling: Sehemu ya vitabu vya Kichina iko ghorofa ya pili. Tupande juu.

Musa: Kwani maktaba ina sehemu mbalimbali?

Ling: Ehe, ghorofa ya kwanza inashughulikia vitabu vya kigeni tu, na ghorofa ya chini ni chumba kikubwa cha kusomea, humo ndani unaweza kusoma magazeti, majarida, vitabu vya hadithi, mashairi n.k. lakini huwezi kutoka nje na vitabu.

Musa: Mpango mzuri sana! Maktaba yetu ina vitabu vingapi?

Ling: Ohoo, vingi mno. Inahifadhi vitabu kiasi cha laki nne hivi.

Musa: Vimo vitabu gani?

Ling: Vimo vya kila namna kama vile vya lugha za kigeni, historia, jiografia, elimu, utamaduni, sayansi n.k

Musa: Kweli elimu ni bahari, na maktaba ni hazina ya ujuzi

Ling: Sawa. Sasa twende kwanza kwenye makabati tutafute nambari ya kitabu "Historia ya China" katika matoto yako, halafu andika jina la kitabu na nambari yake juu ya kikaratasi hiki.

Musa: Haya, nimeshaandika. Nifanye nini sasa?

Ling: Mpe karani kikaratasi hiki na kadi yako ya kuazima vitabu

Musa: Mwalimu, nataka kuazima kitabu "Historia ya

China".

Mwal: Haya, lakini ngoja kidogo. Nitaleta sasa hivi. Chukua, usisahau kukirudisha kwa wakati.

Musa: Tafadhali niambie ninaweza kukisoma kwa muda gani?

Musa: Mwezi mmoja. Na ikiwa hutaweza kumaliza kwa mwezi mmoja, basi unaweza kuja hapa kuomba ruhusa ya kurefusha muda.

Musa: Haya, nitajaribu kukirudisha kwa wakati. Asante sana

Ling: Ndugu Musa, kesho itakuwa Jumapili, je utakuwa chumbani?

Musa: Kesho asubuhi nitakuwa chumbani, nitasoma kitabu hiki. Lakini mchana nitakwenda kutazama mashindano ya mpira

Ling: Basi kesho asubuhi nitakuja kwako tuongee kuhusu mpango wetu wa masomo.

Musa: Haya. Nitakungojea chumbani kesho asubuhi. Asante sana kwa msaada wako

MSAMIATI

kesho kutwa (n)	后天
jenga (kt)	建设
karakhana (n)	车间
sura (n)	面貌
-toa (kt)	提出，拿出
mchango (mi)	贡献
kwa ajili ya	为了…
ujenzi (u)	建设，修建
jarida (n)	杂志

kipindi (ki) 一段时间，一节课
vyema (vema) (kl) 好
hakika (n) 可靠性，把握
-elekeza (kt) 指引
kati ya 在…之间
ghorofa (n) 楼层
jengo (ma) 建筑物
vedio (n) 电教设备
-shughulikia (kt) 忙于某事
shairi (ma) 诗歌
mpango (mi) 计划
mno (kl) 十分
-hifadhi (kt) 保护，保存
laki (n) 十万
jiografia (n) 地理
utamaduni (u) 文化
sayansi (n) 科学
hazina (n) 宝藏，财宝
ujuzi (u) 知识
nambari (n) 数字，号码
toto (ma) 桌子的抽屉
kikaratasi (ki) 小纸条
kadi (n) 卡片，证
-leta (kt) 带来，拿来
-rudisha (kt) 归还，送还
muda (u) 一段时间
ikiwa (ku) 如果，假如
-refusha (kt) 延长，使变长
mashindano (ma) 比赛
msaada (mi) 帮助，援助

MAELEZO

I. 动词 kuwa 的用法

kuwa 是系动词，表示"是"的意思，其现在时肯定式为 ni，否定式为 si（见第六课）

kuwa 的过去时，用表示过去时间的 li 加上 kuwa

kuwa 的将来时，用表示将来时间的 ta 加上 kuwa

k.m. Alikuwa mwimbaji hodari.

Utakuwa mkalimani baada ya kumaliza masomo.

kuwa 的过去时和将来时的否定式，和单音节动词否定式的变化规则相同。

k.m. Baada ya kumaliza masomo nitakuwa mwalimu, sitakuwa mkalimani.

Alikuwa mwimbaji, hakuwa mwalimu.

II. 动词 kuwa na 的用法

kuwa na 表示"有"的意思，其变化规则与 kuwa 完全相同，

k.m. Alikuwa na mkutano jana usiku.

Nitakuwa na mkutano kesho alasiri.

Chuo chetu kitakuwa na sura mpya kabisa baada ya miaka kumi.

但 kuwa na 表示"现在有"时，可以省去 kuwa 直接用 na

k.m. Ana shughuli nyingi siku hizi.

Hana fanasi ya kucheza.

Jengo hili lina kuta imara sana.

III. 动词 kuweko, kuwepo, kuwemo 的用法

kuweko, kuwepo, kuwemo 表示"在…地方"，其变化规则与 kuwa 完全相同，也可以用作：kuwako, kuwapo。

k.m. Babu hakuwako nyumbani jana.

Atakuweko mkutanoni kesho asubuhi.

Hatakuwepo mkutanoni kesho asubuhi.

Yumo chumbani saa hizi.

Atakuwemo chumbani leo usiku.

Zamani, Taasisi ya Uhandisi ilikuwapo Kenya.

但在实际中，人们常用 kuwa 来取代 kuweko, kuwepo...

k.m. Jana nilikutafuta sana, sikujua ulikuwa wapi?

Sikutoka nje nilikuwa nyumbani

Leo usiku utakuwa ofisini?

SOMO B

SIKU ZA UHURU WA NCHI ZA AFRIKA YA MASHARIKI

Watu wanasema kwamba "Maktaba ni hazina ya ujuzi". Maneno haya ni ya kweli kabisa. Kwani kutokana na vitabu tunaweza kujifunza mambo mengi. Mimi nimesoma habari nyingi kuhusu Afrika kutoka kwenye vitabu, kama vile habari za jiografia ya Afrika, historia ya Afrika, siku za uhuru wa nchi za Afrika ya Mashariki n.k.

Tarehe 12, mwezi wa 12, 1963 ilikuwa siku ya uhuru wa Kenya. Kila mwaka watu wa Kenya wanasherehekea sikukuu hii kwa sababu ni moja ya sikukuu za taifa leo. Wananchi wa Kenya pia wanasherehekea sikukuu nyingine kama vile siku ya Madaraka na siku ya Kenyatta. Katika sikukuu hizi watu wanacheza ngoma za kienyeji na wanasiasa wa sehemu mbalimbali za nchini wanatoa hotuba.

Nchi zote za Afrika ya Mashariki zinasherehekea siku za uhuru wao. Hapo mwanzoni tumekwisha ona kwamba Kenya ilipata uhuru wake tarehe 12, mwezi wa 12 mwaka 1963, wakati huo Tanganyika na Uganda

tayari zimekwisha pata uhuru wao. Tarehe 9 Desemba 1961 ilikuwa siku ya uhuru wa Tanganyika. Na tarehe 9, Septemba 1962 ilikuwa siku ya uhuru ya Uganda. Tarehe 12 Januari 1964 nchi ya Zanzibar ilipata uhuru wake wa kweli baada ya Wazanzibari kumtoa Mwarabu kamasi. Tarehe 26 Aprili mwaka huo huo Tanganyika na Zanzibar ziliungana na Jamhuri ya Muungano wa Tanzania iliasisiwa. Sehemu ya Bara tunaiita Tanzania Bara na sehemu ya Visiwani tunaiita Tanzania visiwani.

Kabla ya kupata uhuru wao, nchi hizi zote zilikuwa makoloni ya Mwingereza. Historia ya Afrika ya Masharini ni historia ndefu ya ukoloni wa mataifa mbalimbali kama vile Waarabu, Wareno, Wajerumani na Waingereza.

MSAMIATI

kutokana na	从…之中，来源于…
-sherehekea (kt)	庆祝
madaraka (ma)	权利，责任
ngoma (n)	民族舞蹈，鼓
-enyeji (kv)	当地的，本地的
mwanasiasa (wa)	政治家
hotuba (n)	报告
mwanzo (mi)	开始，最初
Tanganyika	坦噶尼喀
mnamo	在…时
-ungana (kt)	联合
koloni (ma)	殖民地
ukoloni (u)	殖民主义
kamasi (n)	鼻涕

Mwingereza (wa)	英国人
Mreno (wa)	葡萄牙人
Mjerumani (wa)	德国人

Hali ya Hewa

Liu: Mwalimu, umeshazoea majira ya baridi hapa Beijing?

Ali: Naona si rahisi. Napata mafua mara kwa mara.

Liu: Kwenu hakuna baridi kali?

Ali: Ni juu ya Kibo tu baridi ni kali kama hapa. Sehemu nyingine zote hali ya hewa ni ya joto.

MAZOEZI

I. Ufahamu:

A

1) Maktaba ya chuo chetu iko wapi? Ni jengo la namna gani?
2) Kwa nini Musa alimwomba Ndugu Li amuelekeze?
3) Musa alitaka kuazima vitabu gani?
4) Ghorofa ya kwanza ya maktaba inashughulikia nini? Na ghorofa ya chini je?
5) Maktaba yetu inahifadhi kiasi gani cha vitabu?
6) Vimo vitabu gani ndani ya maktaba yetu?
7) Kabla ya kuazima vitabu lazima tufanye nini?
8) Je, tunaweza kuazima vitabu bila kadi ya

kuazima?

9) Kama mtu hawezi kumaliza kusoma kitabu kwa mwezi mmoja, basi lazima afanye nini?

10) Je, Musa atakuwa wapi siku ya Jumapili?

B

1) Je, lini Kenya ilipata uhuru wake?

2) Katika sikukuu wananchi wa Kenya wanasherehekea vipi?

3) Tanganyika ilipata uhuru wake mwaka gani?

4) Uganda ilipata uhuru wake mwaka gani?

5) Zanzibar ilipata uhuru wake wa kweli wakati gani?

6) Nchi gani ziliungana kuwa Jamhuri ya Muungano ya Tanzania?

7) Jamhuri ya Muungano ya Tanzania iliasisiwa mwaka gani?

8) Kabla hazijapata uhuru wao nchi za Afrika ya Mashariki zilikuwa makoloni ya nani?

9) Nchi za Afrika ya Mashariki zina historia ya namna gani?

II. Geuza sentensi hizi ziwe katika kauli ya kukanusha:

1) Nina hakika kwamba Ali atakuja.

2) Jana mtaalamu wetu alikuwa na shughuli nyingi.

3) Mtakuwa wakalimani baada ya kumaliza masomo yenu?

4) Kiwanda hiki cha chuma kilikuwa kidogo sana kabla ya ukombozi.

5) Tulikuwa na wasiwasi mkubwa juu yako.
6) Chumba chetu kimekuwa safi sana.
7) Koti hili limekuwa mbovu sana.
8) Je, watu wana ruhusa ya kupiga kelele wakati wa kutembelea maonyesho?
9) Mwakani chuo chetu kitakuwa na wanafunzi wengi wapya.
10) Leo alasiri wanafunzi watakuwa kwenye maabara ya lugha?

III. Tumia maneno haya katika sentensi:

1) -jenga	2) -toa mchango
3) -shughulikia	4) kuwa na hakika
5) -hifadhi	6) kwa ajili ya
7) -rudisha	8) ikiwa
9 -sherehekea	10) -ungana

IV. Kwanza geuza sentensi hizi ziwe katika kauli ya kuuliza, kisha jibu maswali katika kauli ya kukubali na ya kukanusha:

Mfano: Ali alikuwa mwalimu wa sekondari.
Je, Ali alikuwa mwalimu wa sekondari?
Ndiyo, Ali alikuwa mwalimu wa sekondari.
Hapana, Ali hakuwa mwalimu wa sekondari.

1) Mwaka jana Musa alikuwa mkalimani wa Kichina nchini Kenya.
2) Mwaka kesho Asha atakuwa mwalimu wa shule ya ufundi.
3) Kiwanda hiki kitakuwa na mashine nyingi

za kisasa.

4) jana usiku tulikuweko darasani.

5) Leo jioni nitakuwa nyumbani.

6) Baada ya masaa ishirini tutakuwa Nairobi.

7) Mzee Li amekuwa mkurugenzi wa idara yetu.

8) Wamekuwa wanafunzi wa mwaka wa pili.

9) Baada ya miezi mitatu njia hii nyembambe itakuwa barabara pana.

10) Nyumba hii sasa imekuwa mbovu sana.

V. Kamilisha sentensi hizi ukitumia nyakati zifaazo:

1) Zamani kiwanda hiki ..... (kuwa) kidogo sana lakini siku hizi ..... (kuwa) kikubwa.

2) Haji sasa ..... (kuwa) mwalimu wa sekondari. Mwaka jana ..... (kuwa) mwanafunzi wa chuo cha ualimu.

3) Baada ya kumaliza masomo Ali ..... (kuwa) karani wa Benki Kuu ya Taifa.

4) Suleiman siku hizi ..... (kuwa) na marafiki wengi lakini zamani ..... (kuwa na) rafiki hata mmoja.

5) Wanafunzi wa idara yenu ..... (kuwa) wapi jana usiku?

6) Mwezi wa kwanza wa mwaka ..... (kuwa na) siku ngapi?

7) Wewe ..... (kuwa) katika ofisi ya mkurugenzi kesho mchana?

8) Wanafunzi hawa ..... (kuwa) wanafunzi wa mwaka wa kwanza mwaka jana na sasa ...(kuwa)

wanafunzi wa mwaka wa pili na mwakani .....
(kuwa) wanafunzi wa mwaka wa tatu.

9) Kesho ..... (kuwa) Jumapili, sisi .....(kuwa) chumbani kwa sababu hatu..... (kuwa na) masomo.

10) Je, jana ..... (kuwa) tarehe ngapi? Na kesho ..... (kuwa) tarehe ngapi?

VI. Sahihisha makosa katika sentensi hizi:

1) Mwaka jana sina kamusi ya Kiswahili lakini sasa nitakuwa na kamusi hii.
2) Je, kesho jioni uko kwenye mkutano wa Chama cha Vijana?
3) Zamani njia hii ni nyembamba sana na magari hayawezi kupita.
4) Mwaka kesho ni mwaka mkubwa yaani una siku mia tatu na sitini na sita.
5) Jumapili usiku hatuko nyumbani tulikwenda kutazama filamu.
6) Je, mwaka kesho wewe una miaka mingapi? Nina miaka ishirini na moja.
7) Mbona hamko chumbani jana usiku? Mko wapi?
8) Mwalimu wetu hako mkutanoni kwa sababu anaumwa leo.
9) Li Hua na Wang Fang hawako kazini jana asubuhi lakini wako kazini kesho asubuhi.
10) Mkurugenzi wetu hana nafasi jana. Aliniambia kuwa kesho ana nafasi ya kuzungumza na mimi.

VII. Panga upya maneno ya kila kifungu ili kufanya sentensi kamili yenye kueleweka:

Mfano: Vitabu kama kadi unataka kuazimia ya lazima na uwe kuazima
Kama unataka kuazima vitabu lazima uwe na kadi ya kuazimia.

1) kunielekeza iko Beijing je ya unaweza wapi maktaba?
2) mingi Mwingereza kwa Tanganyika ya kuitawala aliwahi nchi miaka.
3) wananchi sikukuu kwa Tanzania njia wanashe-rehekea wa uhuru mbalimbali ya.
4) Kiswahili utakuwa baada yako mkalimani maso-mo wa ya kuhitimu.
5) nafasi habari nawe, kuhusu ile kama kwako nitapata kesho kuzungumza nitakuja.
6) 1964 Tanganyika 26 Aprili mwaka ziliungana Zanzibar na tarehe mwezi wa mnamo.
7) kigeni za inashughulikia mbalimbali maktaba chetu lugha vya chuo vitabu ghorofa ya ya tatu ya.
8) mmoja chako nitarudisha usiwe mwezi baada ya wasiwasi na kitabu.
9) gani vitabu cha chuo kiasi je maktaba chetu unajua ya inahifadhi?
10) Ali ya soksi rafiki kumsaidia kwa yake kazi kununua alisahau dukani sababu nyingi.

VIII. Tueleze kwa Kiswahili kuhusu habari za "Makta-ba ya Chuo Chetu".

IX. Tafsiri vifungu hivi vya maneno kwa Kiswahili:

1) 解放前

2) 解放后

3) 看球赛

4) 作报告

5) 跳舞

6) 借书证

7) 知识的宝库

8) 三层楼的旅馆

9) 作出重大贡献

10) 庆祝独立日

11) 为了国家建设

12) 商谈工作计划

X. Tafsiri sentensi hizi kwa Kiswahili:

1) ——昨天下午你在哪里？为何不去教室？

——昨天下雨，因此我没出门，一直呆在家里。

2) ——你看见我的字典了吗？

——你的字典刚才还在书桌上，不知谁拿走了。

3) ——明天下午2点你在家吗？我要到你那里借两本书。

——对不起，明天下午我不在家。你最好明天晚上来。

4) ——我们后天有会议吗？

——没有。我们老师后天有会。

5) ——你以前有斯汉词典和斯斯词典吗？

——以前我只有斯汉词典，没有斯斯词典，但现在都有了。

6) ——他是什么时候参军的？

——1968年中学毕业后他就参军了。

7) ——东非各国人民如何庆祝自己的节日？

——他们以各种不同的方式庆祝。

8) ——李明在上大学之前是位中学老师吗？

——不，他曾是一名工人，但大学毕业后他将成为中学教师。

第二十三课

SOMO LA ISHIRINI NA TATU

Somo: A: Posta
Somo B: Kupeleka Barua
Sarufi: 表示时间的 - po -

MAZUNGUMZO
(1)

A : Nasikia kwamba unasafiri mara kwa mara, basi niambie watu wanaposafiri lazima wachukue nini.

B : Watu wanaposafiri, muhimu kabisa lazima wachukue pasipoti na vitambulisho vya kuchanja. Ama sivyo hawawezi kupata ruhusa ya kusafiri.

A : Je, ulipokuwa Dar es Salaam ulikwenda kuogelea katika Bahari ya Hindi?

B : Ndiyo. Nilipokuwa Dar es Salaam nilikwenda kuogelea mara nyingi.

A : Na uliporudi ulileta zawadi gani?

B : Niliporudi nilileta zawadi ya vitu vya mapambo, lakini si nyingi.

A : Utakaposafiri tena usisahau kurudi na zawadi.

B : Haya, nitakumbuka.

MAZUNGUMZO
(2)

A : Je, nani anawafundisheni Kiswahili?

B : Ni mwalimu Ali. Yeye ni mtu mwema. Anatufundisha kwa bidii, na kila tunapomwuliza maswali yeye

anatueleza kwa makini mpaka tufahamu barabara.

A: Je, mwalimu wenu wa Kichina ni Ndugu Wang, siyo?

B: Ndiyo. Yeye vilevile ni mwalimu mwema. Kila tunapokutana na taabu katika masomo yetu, anatupa moyo na kutusaidia kwa wakati; na kila tunapopata maendeleo yeye anafurahi na kutupa mkono wa pongezi.

A: Mtakapomaliza masomo yenu mtafanya kazi gani?

B: Tutakapomaliza masomo yetu wengi wetu tutakuwa wakalimani na wengine wachache watakuwa walimu wa vyuo vikuu

MAZUNGUMZO

(3)

A: Je, unajua namna ya kupika chakula?

B: Ndiyo, tangu nilipokuwa na umri wa miaka tisa nilijua kupika, hata naweza kusonga ugali

A: Uliwezaje kujua kupika?

B: Nilipokuwa katika darasa la tatu, bibi yangu alikufa na hivyo ilinibidi nijifunze kupika.

A: Nani alikufundisha kupika chakula?

B: Ni jirani yetu. Siku moja baba yangu aliporudi nyumbani kutoka safari alishangaa kuona chakula tayari. Aliniuliza kuwa nani alipika chakula hiki, nilimwambia kuwa ni mimi mwenyewe.

A: Kumbe wewe ni mwepesi sana. Je, unaweza kunieleza namna ya kupika pilau?

B: Samahani, leo nina shughuli nyingi, nitakueleza nitakapopata nafasi.

A: Asante sana

B: Bila ya asante

SOMO A

POSTA

A: Halo ndugu yangu, ulikuwa wapi? Nilipofika chumbani kwako nilikuta kufuli mlangoni.

B: Nilikuwa maktaba. Je, nikusaidie nini?

A: Naomba unipeleke posta, maana sijawahi kufika posta bado baada ya kuja hapa chuoni.

B: Mimi niko tayari kuwahudumia marafiki zangu.

A: Asante kwa wema wako, basi twende. Nataka kuposti barua mbili pamoja na mzigo mmoja.

*　　*　　*　　*

A: Kama nataka kupeleka barua Guangzhou, itakuwa kiasi gani?

B: Unataka kupeleka kwa ndege au kwa njia ya kawaida? Ni senti kumi kwa ndege, na senti nane kwa njia ya kawaida.

A: Kwa ndege itachukua siku ngapi? Na kwa njia ya kawaida itachukua siku ngapi?

B: Kwa ndege itachukua siku mbili, na kwa njia ya kawaida itachukua siku tatu au nne.

A: Ndege inakwenda Guangzhou mara ngapi kwa wiki?

B: Kila siku ndege inakwenda Guangzhou.

A: Haya, nataka kupeleka barua yangu kwa ndege kwa sababu nina jambo la haraka.

B: Basi, ni senti kumi. Mpe karani pesa zako atakupa stempu.

A: Tafadhali nipe stempu ya senti kumi, pesa hizi hapa.

C: Shika chenji yako na stempu hizi. Zibandike.

kwenye bahasha. Gundi iko pale.

A: Asante sana. Tena nataka kuipeleka barua nyingine kwa rejesta.

C: Haya, nipe barua yako nipime kwanza.

A: Ni kiasi gani?

C: Senti ishirini

A: Chukua hii noti ya Yuan 5

C: Huna pesa ndogondogo?

A: Samahani, sina pesa ndogondogo ila sarafu moja ya senti mbili tu.

C: Hii ni chenji na risiti yako.

A: Asante

* * * *

A: Sasa tafadhali nambie wapi naweza kupeleka mzigo?

B: Pale karibu na nguzo kubwa. Muonyeshe yule karani mzigo wako!

A: Haloo, ndugu, nataka kupeleka mzigo huu.

D: Hebu ufungue mzigo wako ili nitazame vitu vilivyomo ndani yake.

A: Mashati mawili, sketi moja na chupa mbili za dawa

D: Chupa hizi mbili lazima uzitie kwenye kisanduku cha mbao.

A: Lakini wapi ninaweza kupata kisanduku cha mbao?

D: Kule, ghorofa ya pili

A: Nakwenda kununua, nitarudi mara moja.

D: Jaza fomu hii. Andika jina lako na anwani yako, na majina ya vitu vya ndani

A: Haya, nimeshajaza, ni kiasi gani?

D: Mzigo huu ni gram 300, gharama yake ni senti 50.

na hiki kisanduku ni gram 450, senti 75, kwa jumla ni Yuan 1 na senti 25.

A: Mzigo utafika huko lini?

B: Baada ya siku kumi hivi

A: Asante, kwa heri.

B: Sasa umemaliza shughuli zako zote, turudi basi.

A: Haya. Asante sana kwa msaada wako.

MSAMIATI

posta (n)	邮局
pasipoti (n)	护照
kitambulisho (ki)	证件、证明
-chanja (kt)	接种
-ogelea (kt)	游泳
kwamba	连接词
zawadi (n)	礼品，礼物
kuta (kt)	碰见，遇到
taabu (n)	困难
moyo (mi)	心脏，信心，精神
pongezi (n)	祝贺
umri (u)	年令
-songa (kt)	搅拌，压挤
ugali (u)	玉米面糊
-lazimisha (kt)	迫使，不得不
-fa (kt)	死亡
-shangaa (kt)	惊奇
pilau (n)	非洲抓饭
kufuli (ma)	锁
mlango (mi)	门
-posti (kt)	邮寄

-hudumia (kt) 为…服务

wema (n) 好意，厚道

senti (n) 分

chenji (n) 零钱

-bandika (kt) 贴上，粘上

gundi (n) 胶水，浆糊

rejesta (n) 挂号

-pima (kt) 称，量

sarafu (n) 硬币

noti (n) 钞票

risiti (n) 收据，发票

nguzo (n) 柱子

sketi (n) 裙子

chupa (n) 瓶子

-jaza (kt) 填，装

fomu (n) 表格

anuani (n) 地址，住址

gram (n) 克

gharama (n) 费用，花费

MAELEZO

“-po-” 是表示时间的关联词素，意思是“当…的时候”

1) -po- 的用法：加在时态之后，动词词根之前，词尾无变化。

a. -po- 用于过去时态及现在时态时完全按上述规则变：

k. m. a) Niliporudi nyumbani nilimkuta rafiki wa kaka yangu.

b) Jamhuri ya Watu wa China ilipoasisiwa alikuwa na umri wa miaka 9.

c) Walimu wanaposomesha darasani,

wanafunzi lazima wasikilize kwa makini.

b) -po- 用于将来时态时需将 ta 变为 taka:

k.m. a) Wageni watakapokuja tuwakaribishe vizuri.

b) Nitakapopata nafasi nitakuja kukutembelea.

c) Usiondoke hapa mpaka tutakaporudi.

c) -po- 不能用于现在完成时及其否定式。

2) -po- 在与 kila 连用时即表示"每当……的时候":

k.m. a) Kila ninapofika kwake naona anasoma kwa makini.

b) Kila ninapofungua redio nasikia muziki mtamu.

SOMO B

KUPELEKA BARUA

Ali alikwenda posta kupeleka barua kwa rafiki yake Juma. Wao ni marafiki wakubwa kama ndugu wa toka utotoni. Ali anakaa Tanzania na Juma anakaa Kenya. Kila mwaka Ali na Juma wanakutana mara moja Dar es Salaam au Nairobi. Mwaka jana Juma alikuja Dar es Salaam na mwaka huu Ali atakwenda Nairobi. Kabla ya kwenda ni lazima Ali aandike barua kumweleza Juma siku na saa ya kufika.

Juzi Ali alipata barua kutoka Nairobi kwa Juma. Bila ya kukawia Ali aliijibu. Alisema, "Mpenzi wangu

Juma, salamu sana. Asante kwa barua yako nzuri. Nimefurahi kusikia kuwa umefika salama. Pole kwa safari ndefu. Wewe una bahati, unasafiri kwa ndege, mimi bado sijapata nafasi ya kupanda ndege. Kila mara nasafiri kwa basi au kwa garimoshi. Nitakapopata fedha za kutosha mwaka huu nitakuja Nairobi kwa ndege. Nitakuarifu mapema ili uje kunipokea kiwanjani wakati nitakapofika huko ......"

"Ninafurahi pia kusikia kuwa unaendelea kufanya ile kazi yako katika kampuni ya nguo na sasa umekuwa meneja mkuu. Nakupa mkono wa pongezi. Mimi bado ninaendelea na ile kazi yangu ya kutengeneza mapambo na vitu vya sanaa hapa, nami sasa ni mjuzi wa kazi hiyo. Ninaipenda sana na ninatumai kuwa nitaweza kuchuma fedha nyingi kwa kazi hiyo ......"

Siku hizi watu wanapeleka barua kwa ndege, kwa garimoshi na kwa mabasi. Zamani sana huko Uingereza matarishi walipanda farasi kupeleka barua, huko Uarabuni walipanda ngamia, na hapa kwetu watu walikwenda kwa miguu.

MSAMIATI

-kawia (kt)	耽误
mpenzi (wa)	亲爱的
salamu (n)	问候
garimoshi (ma)	火车
fedha (n)	钱、银子
-tosha (kt)	足够
-arifu (kt)	通知
-pokea (kt)	接待、收到
mjuzi (wa)	内行、知识渊博的人

tarishi (wa)	邮差，信使
Uarabuni	阿拉伯地区
ngamia (wa)	骆驼

Kabla ya Mtihani

Li:	Ndugu Du, mtihani wa muhula uko puani, je, umeshajitayarisha vizuri?
Du:	Kujitayarisha nimejitayarisha lakini sina uhakika, moyoni bado nina wasiwasi, wewe je?
Li:	Mpaka leo sijamaliza kufanya marudio ya masomo yote. Mimi nina wasiwasi sana.
Du:	Wewe ni mtu mwepesi, bila shaka utafanya vizuri kuliko mimi
Li:	Asante sana kwa kunitia moyo.

MAZOEZI

I. Ufahamu:

A

1) Je, Ndugu A alipofika chumbani kwa ndugu B alimkuta?

2) A alimwomba B amsaidie nini?

3) Baada ya kusikia kwamba A anataka kwenda posta, B alisema nini?

4) Kama ninataka kupeleka barua Guangzhou itakuwa kiasi gani? Na itachukua siku ngapi?

5) Ndege inakwenda Guangzhou mara ngapi kwa wiki?

6) Ziko njia gani za kupeleka barua?

7) Kama tunataka kupeleka barua kwa njia ya rejesta, kwanza lazima tufanye nini?

8) A alipotaka kupeleka mzigo wake, kwa nini karani alitaka afungue mzigo ule?

9) Karani alimwambia A nini kuhusu chupa zile mbili za dawa?

10) Tunapotaka kupeleka mzigo lazima tujaze fomu, je inatubidi tuandike nini juu ya fomu?

B

1) Ali alikwenda posta kufanya nini?

2) Ali anakaa wapi? Juma anakaa wapi?

3) Kila mwaka Ali na Juma wanafanya nini?

4) Kabla ya kwenda Nairobi Ali lazima afanye nini?

5) Majuzi Ali alipata barua kutoka wapi?

6) Katika barua ya kumjibu Juma, Ali alisoma nini?

7) Ali atakapopata pesa za kutosha mwaka huu, atafanya nini?

8) Juma anafanya kazi gani? Ali anafanya kazi gani?

9) Zamani watu walipeleka barua kwa njia gani?

10) Siku hizi watu wanapeleka barua kwa njia gani?

II Unganisha sentensi hizi ukitumia "po":

1) Alikuwa mtoto mdogo. Baba yake alikufa kwa njaa.

2) Alikuwa na miaka saba. Alianza kwenda kusoma shuleni.

3) Mvua kubwa ilinyesha. Sote tulikuwa njiani.

4) Utakuwa mkubwa. Utaelewa mambo kama haya.

5) Nitakuarifu. Nitaondoka.

6) Utajua Kiswahili. Utafanya nini?

7) Unapata mafua. Unafanya nini?

8) Ulinunua mayai. Ulinunua mengi?

9) Kengele inalia. Wanafunzi wote wanaingia darasani.

10) Kila ninachelewa kurudi nyumbani, mama yangu ananiuliza sababu zake.

III. Sahihisha makosa katika sentensi hizi:

1) Tunapopata mengi ya kujifunza tunapouliza wengine

2) Nilipata maendeleo, alinipa mkono wa pongezi

3) Walikuwa watoto wadogo walipopenda kucheza

4) Ulianza kujifunza Kiswahili ulikuta taabu?

5) Tafadhali niarifu kwa barua utafika Dar.

6) Ulikwenda ofisini leo asubuhi ulimwona mwalimu wetu?

7) Unakuwa na shida katika masomo yako lazima uende kwa mwalimu ili akusaidie

8) Walipokuja kwangu jana nilipokuwa mkutanoni.

9) Utakwenda mjini unisaidie kununua vitabu viwili vya historia.

10) Nitakuwa na fedha nyingi nitaposafiri kwa ndege.

IV. Maliza sentensi hizi kwa maneno yako mwenyewe:

1) Nilipokuwa nchini Tanzania .....

2) Wageni watakapokuja . . . .

3) Mwalimu wetu alipofika darasani . . .

4) Jamhuri ya Watu wa China ilipoasisiwa . . . .

5) Watakapomaliza masomo yao . . . .

6) Unapokuwa na maswali . . . .

7 Mtu anaposafiri . . . .

8) Mtoto wake alipochelewa kurudi nyumbani . . .

9) Nilipoingia chumbani . . . .

10) Garimoshi lilipoondoka hapa Beijing . . .

V. Kamilisha sentensi hizi ukitumia "po":

1) . . . . alifurahi sana.

2) . . . . hakusahau kufunga tedio yake.

3) . . . . ni tamwarifu habari hii.

4) . . . . tulimpeleka hospitali.

5) . . . . alianza kujifunza kuogelea.

6) . . . . sote tulikuwa njiani.

7) . . . . wote walishangaa sana.

8) . . . . umsaidie kununua vitabu viwili.

9) . . . . nitakuarifu mapema.

10) . . . . alimpa zawadi nyingi.

VI. Tumia maneno haya katika sentensi:

1) kupa moyo　　2) kupa pongezi

3) kupa zawadi　　4) kubidi

5) kushangaa　　6) kufa kwa

7) kuhudumia　　8) kukutana na

VII. Tia "po" mahali panapofaa:

Ali alikuwa na rafiki, jina lake Senkoro. Siku moja Ali alikuwa shuleni alipata barua kutoka kwa Senkoro. Katika barua hiyo Senkoro alisema, "Salama, rafiki yangu, nitakuja kwa ndege kesho kutwa. Nitafika kwenu tutaongea mengi . . . . " Ali alikwenda kiwanjani kumpokea rafiki yake. Senkoro alitoka Nairobi kwa ndege ya asubuhi; waliondoka Nairobi saa mbili na walifika Arusha saa mbili na nusu mvua kubwa ilinyesha.

Ndege ilitua, Senkoro alitoka pamoja na abiria wengine. Ali alipokea mizigo ya Senkoro aligundua kuwa ilikuwa mizito sana. Hivyo ilibidi waite teksi. Njiani waliongea kwa furaha, walicheka sana waliongea juu ya michezo yao walikuwa watoto wadogo.

Walifika nyumbani kwa Ali, mama yake Ali aliwapokea kwa furaha. "Pokeni, watoto wangu, bila shaka mnechoka na mna njaa, sasa chakula kimekuwa tayari. Kwanza mnawe mikono, kisha mje sebuleni mle chakula." Alipomaliza kusema, Senkoro alimwambia, "Asante, mama, mimi sioni njaa sana kwa sababu nimekula nilikuwa safarini."

Siku ile Ali na Senkoro waliongea mambo mbalimbali.

VIII. Panga upya maneno ya kila kifungu ili kufanya sentensi kamili inayoeleweka:

1) wako nyumbani walimu uliporudi sekondari wa uliwatembelea?

2) kuchanja yako muonyeshe na tafadhali pasipoti cha kitambulisho.

3) mwalimu tuwe shida alituambia katika moyo na tulipopata wetu kuwa lazima masomo.

4) tulifurahi nilipofika nilikwakuta zamani sote wa nyumbani marafiki na zangu.

5) kuikuuliza njoo kuonana muhimu kwangu nina la tafadhali utakapomaliza jambo nywele

6) mahali mto o chakula aence alipokuwa kuomba kila wazee mdogo walikufa wake alimbadi hivyo

7) wazee barua moyoni wangu kila sana ninapopata nafurahi kutoka kwa

8) China ilipoasisiwa Jamhuri alikuwa tatu na wa watu miaka ya ishirini.

9) wananchi serikali moyo kwa wawahudumie wote wa lazima safi watumishi.

10) msaada wako unapokuwa walimu katika kuomba na kwa masomo kwenda Kiswahili yako ya shida unaweza.

IX. Zungumzeni wawili wawili kwa Kiswahili kuhusu "Kwenda Posta".

X. Tafsiri vifungu hivi vya maneno kwa Kiswahili:

1) 贴邮票　　2) 填写表格

3) 迎接外宾　　4) 办理护照

5) 邮寄包裹　　6) 表示祝贺

7) 遇到困难　　8) 通知朋友们

9) 收到挂号信　　10) 坐火车旅行

11) 足够的时间　　12) 因挨饿受冻而死

XI. Tafsiri sentensi hizi kwa Kiswahili:

1）小王乐于为同学们服务，大家都说他是好同志。

2）这是件普通的事，你为何感到惊讶？

3）写完了信，小明在信封上贴了张八分邮票。

4）你来北京前，最好写信通知我，我好去机场接你。

5）你在坦桑尼亚时，参观过野生动物园吗？

6）你上中学时喜欢游泳吗？

7）你离开教室时，请不要忘记把门锁好。

8）昨天下午他来我家时，没见到我，我进城了。

9）如果你想取得好成绩，就应努力学习。

10）西提有一副好嗓子，她曾是桑给巴尔及东非地区著名的歌唱家。

第二十四课

SOMO LA ISHIRINI NA NNE

Somo la Marudio: Kusafiri kwa Garimoshi

KUSAFIRI KWA GARIMOSHI

A : Ndugu B, ulikuwa wapi asubuhi hii? Nilikuja kwako mara mbili, lakini sikukukuta.

B : Samahani, nilikwenda kupunguza nywele zangu.

A : Aa, ulikwenda kukata nywele kabla hatujamaliza kufanya matayarisho kwa safari yetu ya Shanghai! Je, ulikwenda kuzichukua tiketi zetu za garimoshi?

B : Ndiyo, tiketi hizi hapa, hizi za rangi ya zambarau ni za vitanda na hivi ni vikaratasi vya mizigo yetu.

A : Bora nizitie ndani ya pochi yangu. Je, sasa kila kitu tayari?

B : Tayari, lakini nina wasiwasi moyoni, kwa sababu hii itakuwa mara yangu ya kwanza kusafiri kwa garimoshi na pia ni mara yangu ya kwanza kuondoka hapa Beijing.

A : Usiwe na wasiwasi, si tutakuwa pamoja! Hata mimi nina tabia moja, kama kesho nitakuwa na safari, basi hamu ya safari inanifanya nisilale usiku

kucha. Nawaza na kuwazua safari ya kesho itakuwaje.

B : Ni kweli, hata unaonekana umechoka, kwa sababu macho yanaonyesha usingizi.

A : Haidhuru, nitalala vya kutosha tutakapofika Shanghai.

B : Je, unajua kwamba itatuchukua muda gani kufika Shanghai?

A : Itatuchukua kiasi cha saa 20 hivi.

B : Na tuondoke hapa chuoni saa ngapi?

A : Nafikiri bora tuondoke mapema kidogo, saa kumi hivi unaonaje?

B : Haya nakubali. Na sasa tupumzike kidogo.

* * *

(Kwenye Stesheni ya Garimoshi)

A : Muonyeshe huyu mtu hapa mlangoni tiketi zetu za garimoshi.

B : Behewa letu ni nambari ngapi?

A : Nambari 5, hapa tumefika, kumbe karibu na behewa la bwalo.

B : Ni zuri tena ni safi.

A : Nipe tiketi zetu ili nihakikishe nambari za vitanda vyetu. Ni kitanda cha sita cha katikati na cha saba cha chini.

B : Wewe lala hiki cha chini na mimi nitalala juu. Lo, kitanda hiki ni kichafu, itanibidi nikisafishe kwanza.

A: Mizigo yetu mikubwa tuitie mvunguni, na midogo tuiweke juu ya rafu.

B: Lahaula! Nimesahau kuleta kifurushi cha chakula chetu cha safarini.

A: Si kitu, tutaweza kula bwaloni. Sasa tukae vema ili tusianguke wakati garimoshi litakapoondoka.

B: Bado dakika ngapi kuondoka hapa Beijing?

A: Bado dakika tatu.

B: Je, yuko mtu wa kutupokea huko Shanghai?

A: Ndiyo, rafiki yangu mmoja anafanya kazi mjini Shanghai. Atakuja stesheni kutupokea. Na aliniahidi kuwa atatusaidia kuagiza tiketi zetu za kurudi.

MSAMIATI

-punguza (kt)	减少，降低
-kata (kt)	剪，切割
matayarisho (ma)	准备
zambarau (n)	紫色
pochi (n)	钱包
tabia (n)	习惯，性格
hamu (n)	热情，渴望
usiku kucha	整夜
-waza na kuwazua (kt)	冥思苦想
-chosha (kt)	疲倦，劳累
jicho (ma)	眼睛
haidhuru	没关系

stesheni (n) 站，台

behewa (ma) 车厢

-hakikisha (kt) 保证，证实

katikati (n) 中间

-chafu (kv) 脏的，不清洁的

mvungu 桌下，床下

lahaula (kii) 哎呀

kifurushi (ki) 一包，一捆(东西)

-anguka (kt) 跌倒，掉下

-ahidi (kt) 许诺，答应

-agiza (kt) 预订，委托

SOKONI

Mnunuzi: Bei gani nyanya hizi?

Mchuuzi: Shilingi mia kwa kilo.

Mnunuzi: Loo, bei ya kuruka kweli kweli!

Mchuuzi: Hapana, bei ni mapatano.

Mnunuzi: Fanya sabini basi.

Mchuuzi: Unataka kiasi gani?

Mnunuzi: Kilo tano.

Mchuuzi: Haya lete mfuko wako.

Mnunuzi: Pesa hizi hapa, chukua.

Mchuuzi: Karibu tena.

Mnunuzi: Nitakuja.

MARUDIO YA SARUFI

Ki, N 类名词及一致关系前缀一览表

		ki 类		n 类	
		单数	复数	单数	复数
例词		kiti chama	viti vyama	njia mvua nyama	njia mvua nyama
名词前缀		ki ch-	vi vy	n- m- ny-	n m- - ny-
形容词前缀		ki- ch-	vi- vy-	n- m - ny-	n- m- - ny
物主代词		changu chako chake chetu chenu chao	vyangu vyako vyake vyetu vyenu vyao	yangu yako yake yetu yenu yao	zangu zako zake zetu zenu zao
指示代词	指近	hiki (hichi)	hivi	hii	hizi
	指远	kile	vile	ile	zile
物主小词		cha	vya	ya	za
总括代词		chote	vyote	yote	zote
主语前缀		ki-	vi-	i-	zi-
宾语中缀		-ki-	-vi-	-i-	-zi-

mi，ma 类名词及一致关系前缀一览表

		mi 类		ma 类	
		单数	复数	单数	复数
例词		mti	miti	taifa jicho jino	mataifa macho meno
名词前缀		m-	mi-	ji- j-	ma-
形容词前缀		m-	mi-	ji- j-	ma-
物主代词		wangu wako wake wetu wenu wao	yangu yako yake yetu yenu yao	langu lako lake letu lenu lao	yangu yako yake yetu yenu yao
指示代词	指近	huu	hii	hili	haya
	指远	ule	ile	lile	yale
物主小词		wa	ya	la	ya
总括代词		wote	yote	lote	yote
主语前缀		u-	i-	li-	ya-
宾语中缀		-u-	-i-	-li-	-ya-

MAZOEZI YA MARUDIO

I. Ufahamu:

1) Je, Ndugu B alikwenda kufanya nini asubuhi ile?
2) Ndugu A alimwambia nini Ndugu B?
3) Tiketi zao za vitanda ni za rangi gani?
4) Kwa nini Ndugu B alikuwa na wasiwasi moyoni kuhusu safari yao?
5) Ndugu A ana tabia gani kabla ya safari?
6) Kwa nini B alisema kwamba mwenzake A alichoka?
7) Je, inachukua masaa mangapi kufika Shanghai kwa garimoshi?
8) Vitanda vyao vilikuwa nambari ngapi?
9) A na B walitaka kuiweka mizigo yao wapi?
10) B alisahau kuchukua kitu gani?
11) Alikuwepo mtu wa kuwapokea huko Shanghai?
12) Rafiki yake A aliahidi kufanya nini?

II. Geuza vifungu hivi vya maneno viwe katika wingi:

1) kitabu hiki kipya ....
2) mnazi ule mrefu ....
3) nguo hii chafu ....
4) shauri lake zuri ....
5) mkutano wetu wa chama ....
6) kiatu chake cheupe ....
7) jeshi la wananchi ....
8) suruali yangu mbovu ....
9) jirani yetu mwema ....

10) mchezo mzuri wa sarakasi ......
11) nchi ya Dunia ya Tatu ......
12) kiongozi wa serikali ......
13) mpango wao wa masomo ......
14) chuo kikuu cha sanaa ......
15) dirisha kubwa la darasani ......
16) jino kali la simba ......
17) kiti kigumu cha mbao ......
18) mlango mdogo wa chuma ......
19) nyumba ile mpya ......
20) kitambulisho cha kuchanja ......

III. Jaza vivumishi kwa usahihi ukitumia maneno yaliyoonyeshwa katika jedwali lifuatayo:

	kivumishi 形容词	nomino 名词		kivumishi	
		umoja	wingi	umoja	wingi
mfano	-zuri	jambo	mambo	zuri	mazuri
1	-nene	mti	miti		
2	-fupi	mkono	mikono		
3	-bovu	kitanda	vitanda		
4	-kubwa	yai	mayai		
5	-dogo	fulana	fulana		
6	-pya	kikombe	vikombe		
7	-refu	njia	njia		
8	-eupe	suruali	suruali		
9	-gumu	swali	maswali		

IV. Tumia -angu, -ako, -ake, -etu, -ao pamoja na maneno yafuatayo:

1) shati jipya	2) kikombe cheupe
3) kalamu nyekundu	4) mpango wa kazi
5) chumba kichafu	6) kofia hizi
7) vitanda vya mbao	8) maswali magumu
9) mizigo mikubwa	10) picha ya rangi
11) shauri zuri	12) vitabu hivi
13) mpira mpya	14) marafiki hawa

V. Maliza sentensi hizi:

1) Ali alikwenda hospitali kwa sababu kichwa chake ......
2) Asha alichelewa leo kwa sababu ......
3) Wafanyakazi wote wanafanya kazi kwa bidii kwa ajili ya .....
4) Leo tumbo linaniuma sana, hivyo inanibidi....
5) Sasa lazima tusome kwa bidii ama sivyo .....
6) Sisi ni wanafunzi wa mwaka wa tatu na tutahitimu......
7) Nilizaliwa ......
8) Je, unakwenda kukata nywele .....
9) Mvua kubwa inanyesha bora ......
10) Rafiki yangu mmoja aliniahidi kuwa ......
11) Watu wanaongezeka .....
12) Tanganyika na Zanzibar ziliungana ......
13) Huko Zanzibar kuna majira manne yaani ......
14) Tafadhali niambie .....
15) Utakapofika Shanghai tafadhali ...

16) Katika mbuga ya wanyama tuliona wanyama wengi sana kama vile . . . . . .

17) Chakula hiki hakitoshi, nakuomba . . . . .

18) Kila siku asubuhi baada ya kuamka . . . .

19) Kila mwaka watu wa Tanzania wanasherehekea. . . . .

20) Ikiwa unataka kuposti mzigo, kwanza . . . . .

VI. Tafuta maneno yenye maana sawa na haya yafuatayo:

Mfano: somesha -fundisha

1) -kawia . . . . .

2) -hisi . . .

3) -bidii . . . .

4) -ongea . .

5) -arifu . . . . .

6) -elewa . . . . .

7) -fanya bidii . . .

8) -fikiri sana . . . . .

9) -ona ajabu . . . .

10) -maliza masomo . . . .

VII. Weka herufi kubwa na vituo pale panapofaa katika habari hii:

Juzi wanafunzi wote wa darasa letu la saba tulifunga safari kwenda kuupanda mlima mrefu sana karibu na shule yetu kwa siku nyingi tulitumai kuwa na safari kama hiyo kwa hivyo mwalimu wetu alipotaja kuwa

tutafunga safari kila mwanafunzi alifurahi sana tuliondoka shuleni saa kumi na mbili za asubuhi kila mmoja wetu alichukua chakula cha mchana mimi nilichukua muhogo pamoja na samaki watoto wengine walichukua ndizi za kupika mayai pamoja na maji ya kunywa ilipofika saa tatu tulikuwa karibu na mlima wenyewe kazi ya kupanda mlima ilianza kila mmoja alitumai kuwa wa kwanza kufika juu ya mlima kwa hivyo watoto walifanya bidii ya kupanda upesi upesi baada ya nusu saa sote tulikuwa juu ya mlima tulipoangalia nyuma tuliona kuwa nyumba na miti ilikuwa midogo sana baada ya kula chakula cha mchana tulianza safari ya kurudi tulipofika chini kila mmoja alichoka ajabu na hata sasa miguu yangu bado inaniuma sitaki tena safari kama hiyo ya kupanda mlima.

VIII. Jaza nafasi zilizoachwa wazi ukitumia nyakati zinazofaa:

Siku moja mwalimu a . . . waambia watoto wamwulize maswali mbalimbali. Mwalimu a . . . sema hivi, "leo ni . . . penda kuwapeni nafasi ya kuni uliza maswali juu ya masomo yetu ili nipate kuwaeleza zaidi."

Mtoto mmoja a . . . simama na kuuliza, "Ni . . . kumbuka juzi u . . . tuonyesha picha ya barabara na majengo ya mji wa Nairobi. Barabara nyingine zi . . . na majina ya Waafrika. Je, mwalimu u . . . weza kutueleza watu hawa walikuwa watu gani hata tu . . . tumia majina yao katika barabara za mji wa Nairobi?"

Mwalimu a . . . furahi sana na a . . . mjibu hivi,

"Asante mtoto kwa swali lako lenye maana, lakini kabla ya kukujibu ni . . . taka kuwaelezeni jambo moja. Labda m . . . kumbuka ni . . . waambia ya kuwa ninyi m . . . zaliwa baada ya uhuru na hamwezi kufahamu vizuri matunda ya uhuru wetu. Wakoloni wa . . . potawala nchi yetu barabara nyingi zi . . . na majina ya wageni badala ya majina yetu sisi wananchi. Lakini tu . . . popata uhuru wetu tu . . . yafuta majina hayo ya kigeni na kutumia majina ya Waafrika shujaa. Kwa mfano, 'Barabara ya Kenyatta', hata sina haja ya kueleza kwa sababu kila mmoja a . . . jua kuwa Kenyatta a . . . kuwa rais wa kwanza wa Kenya. Sisi tu . . . tumia majina ya Waafrika katika barabara yetu ni kwa ajili ya kuwakumbuka milele mashujaa wetu. Baada ya wiki moja m . . . jifunza somo la tano 'Mashujaa wa Kenya' na m . . . pata mengi ya kujifunza."

IX. Tafsiri vifungu hivi vya maneno kwa Kichina:

1) kufanya bidii 2) kufanya mkutano
3) kufanya mashindano 4) kufanya urafiki
5) kufunga mlango 6) kufunga safari
7) kufunga shule 8) kuona njaa
9) kuona mchezo 10) kuona wasiwasi
11) kupanda mti 12) kupanda juu
13) kupanda baiskeli 14) kupata usingizi
15) kupata nafuu 16) kupata maendeleo
17) kuchuma matunda 18) kuchuma fedha
19) kukata shauri 20) kukata tiketi
21) kusonga ugali 22) kusonga mbele
23) kucheza mpira 24) kucheza ngoma

25) kupiga ngoma 26) kupiga picha
27) kupiga kelele 28) kupiga sindano
29) kutoa shauri 30) kutoa mchango
31) kutoa hotuba 32) kutoa msaada

X. Kamilisha hadithi hii ukifuata sarufi:

Jogoo (公鸡) na Cheche (猫鼬)

Siku moja asubuhi, jogoo alitoka nje kutembea. Baada ya kutembea kidogo, ...(-panda) juu ya nyumba ili kuwika (啼叫) kama kawaida. Kabla ya kuanza kuwika, ...(-sikia) maamkio, "Habari gani za asubuhi bwana jogoo?"

"Nzuri kabisa, nani mwenzangu?" Jogoo ...... (-uliza). "Ni mimi bwana, rafiki yako wa zamani. Ninapenda sana kusikia sauti yako. ...... (-wika) kama unaimba wimbo. Na ...... (kuja) kukupa maamkio." Cheche ...... (-jibu).

Asante kwa kuja kunipa maamkio, lakini leo ..... (kuwa na) wakati kuja chini kucheza pamoja na wewe. Vipi, mama watoto wote hawajambo?" Bwana jogoo ...... (-sema).

"Wote hawajambo ila mtoto yule mdogo ni mgonjwa, ana homa kali. ...... (-lala) kitandani. Je, unajua rafiki yangu, juzi sisi wanyama ...... (-fanya) mkutano. Na sasa wanyama wote ni marafiki. Njoo hapa chini, ... (-taka) kuzungumza kidogo na wewe." Bwana cheche alisema.

Baada ya kusikia maneno haya, bwana jogoo ...... (-anza) kuwa na wasiwasi kwa sababu juzi tu bwana

cheche alikula majogoo wawili. Jogoo ...... (-waza na kuwazua), kisha aliinua (抬起) kichwa kama ......(-tazama) kitu kwa mbali kidogo.

Bwana cheche kuona vile ...... (-ona) wasiwasi na kumwuliza bwana jogoo,"Ehe, mwenzangu, ... (-tazama) nini huko? Je, nani ...... (kuja) ?"

"Ndiyo. Kwa mbali kidogo niliona mbwa mmoja anakimbia kuja hapa." Bwana jogoo ...... (-jibu) bwana cheche.

Bwana cheche kusikia tu ...... (-anza) kuona wasiwasi, alimwuliza bwana jogoo, "Je, mbwa huyo ... (-kimbia) upesi?"

"Sana. Tena anaweza kufika hapa mara moja."

"Basi bwana jogoo, kama ni hivyo, mimi ...... (-ondoka)." Bwana cheche kusema tu, alikwenda kichakani.

"Mbona unakimbia, ... (kuwa na) wasiwasi gani? Si wanyama wote ni marafiki sasa?" Bwana jogoo ...... (-uliza) bwana cheche.

Bwana cheche hakuwa na wakati kumsikiliza. ..... (-jibu) bwana jogoo upesi,"Labda huyo mbwa hakwenda kwenye mkutano, ... (kuwa na) habari kuwa wanyama wote ni marafiki kwa sasa. Kwa heri bwana jogoo, ... (-onana) kesho."

Maswali ya ufahamu:

1) Je, kwa kawaida jogoo anawika saa ngapi kila asubuhi?
2) Siku ile, kabla ya kuwika, bwana jogoo alisikia maamkio ya nani?
3) Bwana cheche alimwambia nini bwana jogoo?

4) Je, kweli jogoo hakuwa na wakati kucheza pamoja na cheche?

5) Je, ni kweli wanyama wote wanaweza kuwa marafiki?

6) Nini maana "Njoo hapa chini, ninataka kuzungumza kidogo na wewe."

7) Jogoo alikuwa na wasiwasi gani?

8) Baada ya kuwaza na kuwazua, bwana jogoo alifanya nini?

9) Bwana cheche alikuwaje baada ya kusikia kuwa mbwa mmoja anakuja?

10) Mwishoni cheche alikimbia wapi? Na alisema nini?

XI. Tafsiri vifungu hivi vya maneno kwa Kiswahili:

1) 理发	2) 餐车
3) 作准备	4) 一整夜
5) 在火车站	6) 没关系
7) 左思右想	8) 紫色的钱包
9) 订购飞机票	10) 心中感到不安

XII. Tafsiri sentensi hizi kwa Kiswahili:

1) 明天学校领导来检查卫生，今天我们必须把教室和宿舍打扫干净。

2) 课堂上，每当他有问题时就举手问老师。

3) 阿米娜老师答应明天教我们跳非洲舞蹈。

4) 你去图书馆时别忘了帮我借两本斯语书。这是我的借书证，我把它放在你桌子上了。

5) 下午两点半我们继续在教室开会，望大家准时出席。
6) 经过长途旅行，他显得很疲倦。
7) 每到12月9日这天，坦桑人民都载歌载舞欢庆独立日。
8) 从前有个农夫，他有两个儿子。老大热爱劳动，生活十分幸福。老二是个懒汉，最后冻饿而死。

XIII. Tafsiri aya hii ya Kichina kwa Kiswahili:

坦桑尼亚是个风景美丽的国家。她位于非洲东部，人口约两千三百万，首都是达累斯萨拉姆。斯瓦希里语为坦桑尼亚的国语。独立前，坦桑尼亚曾是英国殖民地，因此，除斯语外，英语也是官方语言。坦桑尼亚联合共和国成立于1964年4月26日。

坦桑尼亚人民同中国人民有着深厚的友谊。坦桑尼亚领导人曾多次访华，中国领导人也曾多次访问坦桑尼亚。1970年中国政府派出专家和工程技术人员帮助坦桑尼亚和赞比亚修建了著名的坦赞铁路。

我们衷心希望中坦两国人民之间的友谊将万古长青。

Orodha ya Msamiati

A

abiria (19) 乘客
-acha (16) 放弃
adhuhuri (13) 中午
Afrika (8) 非洲
afya (18) 健康
-aga (17) 告别、辞别
-agiza (24) 吩咐，委托
Agosti (21) 八月
ahadi (20) 诺言，许诺
-ahidi (24) 许诺、答应
aina (17) 种类
ajabu (18) 奇怪，稀奇的事物
-ake (10) 他的
akina (8) 人们
-ako (10) 你的
alaa (18) 感叹词
alama (19) 标记，符号
alasiri (17) 下午
Alhamisi (21) 星期四
ama sivyo (20) 如果不这样
-ambia (14) 告诉
Amerika (18) 美国
ami (10) 叔叔，伯父
-amka (13) 醒来，起床
-andika (14) 写，写字
-angu (10) 我的
-anguka (24) 跌倒，掉下
anwani (23) 地址，住址
-anza (14) 开始
-ao (10) 他们的
Aprili (21) 四月
-arifu (23) 通知
arobaini (21) 四十
asante (1) 谢谢
Asia (17) 亚洲
-asisiwa (21) 成立，建立
askari polisi (9) 警察
asubuhi (5) 上午
awamu (8) 届
-azima (17) 借，借用

B

baada ya (13) 在……之后
baadaye (17) 以后，然后
baadhi ya (9) 一些
baba (1) 爸爸
babu (10) 爷爷，长辈
bado (8) 尚未，还
bahari (18) 海，洋
bahasha (17) 信封
bahati (18) 运气
baina ya (7) 在……之间
baiskeli (13) 自行车
bakuli (20) 碗
bali (7) 而
bandia (21) 假的
-bandika (23) 贴上，粘上

bara (18) 大陆
barabara (6) 对
baridi (16) 冷，凉
barua (14) 书信，函件
basi (13) 公共汽车
-baya (10) 坏的，丑恶的
behewa (24) 车厢
benki (8) 银行
bibi (1) 奶奶 夫人 女士
-bichi (21) 新鲜的，生的
-bidi (23) 迫使，不得不
bidii (12) 努力
bila (12) 无，没有
binamu (10) 堂兄弟，堂兄妹
binti (9) 女儿，少女
bora (19) 最好
-bovu (17) 坏的，破旧的
bure (14) 免费的，无用的
bustani (16) 公园
bwalo (20) 食堂
bwana (8) 先生
bweni (12) 宿舍

CH

-chache (9) 少数的
-chafu (24) 脏的，不清洁的
-chagua (21) 选择，挑选
chai (13) 茶
chakula (13) 食物，饭
chama (4) 党
-chana (20) 梳头，梳理
chanda (11) 手指
-chanja (23) 接种
-chanua (21) 开花
-cheka (18) 笑
-chelewa (19) 迟到
chenji (25) 零钱
cherehani (18) 缝纫机
-cheza (12) 玩，游戏
China (4) 中国
chini ya (18) 在…下面
chochote (15) 任何东西
-choka (24) 疲倦，劳累
-choma (21) 刺痛
chui (18) 豹子，老虎
-chukua (19) 拿，握
chuma (16) 铁
-chuma (16) 赚钱，采摘
chuma cha pua (16) 钢
chumba (16) 房间
chumvi (16) 盐
chuo (4) 学院
chuo kikuu (7) 大学
chupa (23) 瓶子

D

dada (2) 姐姐
dakika (19) 分，分钟
daktari (7) 医生
darasa (12) 教室，班
Dar es Salaam (11) 达累斯萨拉姆
dawa (19) 药

dawa ya meno（17）牙膏

dereva（7）司机

Desemba（21）十二月

digrii（19）度

dirisha（19）窗户

-dogo（9）小的

duka（14）商店

dunia（18）世界，地球

E

-ekundu（17）红色的

-elekeza（22）指引

-elewa（21）明白，懂得

-eleza（13）讲述，讲解

elfu（16）千

elimu（16）知识，学问

-ema（10）好的，善良的

-embamba（9）瘦的，细的

embe（20）芒果

-enda（12）去，走

-endelea（20）继续

-enu（10）你们的

-enye（17）具有…的

-enyeji（22）当地的，本地的

-enyewe（13）自己，本身

-epesi（21）轻的，薄的

-etu（10）我们的

-eupe（18）白色的

-eusi（17）黑色的

F

-fa（23）死亡

-fahamu（12）明白，懂得

-fanya（12）做

farasi（11）马

Februari（21）二月

fedha（23）钱，银子

-fika（18）到达

-fikiri（15）想，思考

filamu（13）电影，胶卷

fomu（23）表格

-fua（12）洗涤

fulana（17）背心

fundi（8）技术人员

-fundisha（12）教授，讲授

-funga（19）关，闭，包好

-fungua（14）打开，松开

-fupi（9）短的，矮的

-furahi（15）高兴

-furahisha（21）使…高兴

fursa（18）运气，机遇

-futa（20）擦，揩净

G

gani（4）怎样

gari（16）车

garimoshi（23）火车

gazeti（12）报纸

-geni（12）陌生的

gharama（23）费用，花费

ghorofa（22）楼层

giza (14) 黑暗
gram (23) 克
-gumu (17) 艰巨的，坚硬的
gundi (23) 胶水，浆糊

H

habari (4) 情况，消息
hadi (16) 直至，一直到
hadithi (16) 故事
haidhuru (24) 没关系
haja (19) 需要，必要
hakika (22) 可靠性，把握
-hakikisha (24) 保证，证实
halafu (14) 而后，然后
hali (14) 状况，形势
hali kadhalika (17) 同样，与此同时
haloo (13) 喂
hamsini (19) 五十
hamu (24) 热情，渴望
-hangaika (15) 忙乱，慌张
hapa (2) 这里
hapana (7) 不是这样
haraka (15) 匆忙
hata kidogo (9) 一点也不
hatari (18) 危险
hawa (9) 这些
haya (7) 好吧
hazina (22) 宝藏，财宝
hebu (14) 喂！
-hifadhi (22) 保护，保存
hisani (20) 好意
-hisi (19) 感觉，感到
historia (17) 历史
-hitimu (17) 毕业
hivi hivi (13) 一般
hodari (9) 出色的，能干的
hodi (4) 可以进来吗？
homa (19) 发烧
hospitali (7) 医院
hoteli (10) 宾馆，饭店
hotuba (22) 报告
-hudhuria (17) 出席，出勤
-hudumia (23) 为…服务
huko (12) 那里
huyu (9) 这个

I

idara (9) 系
idhaa (19) 广播
Ijumaa (21) 星期五
ikiwa (22) 如果，假如
ila (15) 只是，除了……
ili (19) 以便，为了
-imba (13) 唱，唱歌
imla (6) 听写
ingi (9) 许多的，大量的
-ingia (17) 进入
-ingine (9) 另外的，其它的
-ishi (12) 生活
ishirini (19) 二十
-ita (20) 招呼，叫

J

-ja (14) 来，来到
jambo (21) 事情，事件
jamhuri (21) 共和国
jana (2) 昨天
Januari (21) 一月
-jaribu (12) 尝试，试验
jarida (22) 杂志
japo (18) 尽管
-jaza (23) 填，装
je (7) 哎！
jembe (22) 锄头
-jenga (22) 建设，修建
jengo (22) 建筑物
jeshi (10) 军队
jeshi la baharini (10) 海军
-jibu (13) 回答
jicho (24) 眼睛
-jifunza (12) 学习
jina (2) 姓名
jiografia (22) 地理
jioni (2) 傍晚
J.K.T. (9) 国民服务队（缩写）
jirani (10) 邻居，邻里
-jitahidi (17) 努力
Jomo·Kenyatta (8) 乔莫·肯雅塔
joto (16) 热
jua (21) 太阳
-jua (14) 知道
Julai (21) 七月
Julius·Nyerere (8)
朱利叶斯·尼雷尔
Jumamosi (19) 星期六
Jumapili (15) 星期日
Jumanne (21) 星期二
Jumatano (21) 星期三
Jumatatu (21) 星期一
Juni (21) 六月
juu ya (8) 关于，在…上面
juzi (16) 前天

K

-kaa (12) 坐，居住
kabati (18) 柜，橱
kabisa (6) 最，非常
kabla ya (16) 在…之前
kadi (22) 卡片，证
-kagua (17) 检查
kahawa (15) 咖啡
kaka (2) 哥哥
kalamu (11) 钢笔
kalenda (15) 日历，月历
-kali (10) 厉害的，锐利的
kama (12) 好像，如同
kama vile (6) 例如，比方
kamasi (22) 鼻涕
kamera (14) 照相机
kamili (19) 完整的，完全的
kampuni (10) 公司
kamusi (11) 字典，辞典
kando ya (18) 在…旁边

karafuu (16) 丁香
karakhana (22) 车间
karani (8) 职员
karatasi (11) 纸
-karibisha (14) 欢迎
karibu (4) 请进
karibu na (13) 在……附近
kaskazi (21) 热季
kaskazini (18) 北方
kasoro (19) 差
-kata (24) 砍，切割
kati ya (22) 在…之间
katika (12) 在
katikati (24) 中间
kawaida (19) 通常，常规
-kawia (23) 耽误
kazi (5) 工作
kelele (14) 喧哗，嘈杂声
kengele (20) 铃，铃声
Kenya (7) 肯尼亚
kesho (4) 明天
kesho kutwa (22) 后天
kiangazi (21) 热季，旱季
Kiarabu (17) 阿拉伯语
kiasi (14) 数量
kiatu (16) 鞋
kiboko (9) 河马
kichaka (16) 树丛，草丛
Kichina (12) 汉语，中文
kichwa (19) 头
kidonge (19) 药丸，药片
Kifaransa (17) 法语
kifaru (9) 犀牛
kifungua kinywa (20) 早餐
kifurushi (24) 一包，一捆
Kihausa (8) 豪萨语
Kiingereza (7) 英语
kiingilio (14) 入场券，入会费
kijana (7) 青年，年青人
Kijapani (17) 日语
kijiji (17) 农村，村庄
kijiko (19) 勺子，茶匙
kijiti (20) 小木棍，筷子
kikaratasi (22) 小纸条
kike (10) 女性的
kikombe (16) 杯子
kikoministi (10) 共产主义的
kila (11) 每个，任何
kilo (20) 公斤
-kimbia (13) 跑步，逃跑
kimya (13) 沉默，安静
kipindi (22) 一段时间，一节课
kipuri (16) 零件
kipupwe (21) 凉季
Kirusi (17) 俄语
kisasa (17) 现代的
kisiwa (16) 岛屿
kisu (16) 刀
Kiswahili (7) 斯瓦希里语
kitabu (6) 书
kitambulisho (23) 证件，证明
kitana (20) 梳子

kitanda (16) 床
Kiteiland (17) 泰语
kiti (16) 椅子
kitu (11) 东西
Kituruki (8) 土耳其语
kiu (15) 渴
kiume (10) 男性的
kiwanda (11) 工厂
kiwanja (19) 广场，操场
kizunguzungu (19) 头昏，眩晕
kofia (17) 帽子
-kohoa (19) 咳嗽
koloni (22) 殖民地
kondoo (9) 绵羊
-kosea (21) 弄错，出差错
koti (21) 外套，上衣
-kubali (19) 同意，赞成
-kubwa (9) 大的，伟大的
kufuli (23) 锁
kuhusu (21) 关于
kuku (9) 母鸡
kuliko (20) 比，比较
kumbe (10) 原来
-kumbuka (19) 记住，记起
kumi (6) 十
kusini (18) 南方
-kuta (23) 碰见，遇到
kutokana na (22) 来源于…
kuwa na (11) 有
kwa (12) 用，以
kwa ajili ya (22) 为了…
kwa heri (4) 再见
kwa hivyo (13) 所以
kwa jumla (10) 总共，总和
kwa mfano (18) 例如
kwamba (23) 连接词
kwani (13) 怎么
kwa nini (13) 为什么
kwanza (14) 首先
kwapa (19) 腋下
kwa sababu (11) 因为
kwata (20) 操练
kweli (9) 真正，的确
kwenye (18) 在
-kwisha (20) 完结，完了，已经

L

la (16) 不
-la (13) 吃，吃饭
labda (9) 可能，也许
lahaula (24) 哎呀
laki (22) 十万
lakini (9) 但是
-lala (17) 睡觉，躺着
Landrover (15) 吉普
lazima (19) 必须，应该
leo (4) 今天
-leta (22) 带来，拿来
-lia (20) 哭，啼
licha ya (17) 除了…，不仅…
-lima (17) 耕种，种植
lini (18) 什么时候

lugha (5) 语言

M

maabara (17) 实验室
maamkio (5) 问候
maana (18) 意思
maarufu (9) 闻名的，著名的
Machi (21) 三月
madaraka (22) 权利，责任
maelezo (7) 说明，注释
maendeleo (17) 进步，进展
mafua (19) 感冒
magharibi (17) 西方
mahali (16) 地方
mahindi (20) 玉米粒
mahitaji (20) 需要，需求
maisha (20) 生活
majira (21) 季节
makala (17) 文章
makamo (10) 中年人
makini (13) 细心，认真
maktaba (17) 图书馆
-maliza (17) 完成，结束
mama (1) 妈妈
mambo (14) 事情
mandhari (16) 风景，风光
maneno (13) 字，词，话语
maonyesho (14) 展览
mapambo (14) 装饰品
mapema (13) 及早，早
mara (13) 次，回
mara kwa mara (13) 经常
marahaba (4) 对晚辈问候的回答
mashariki (8) 东方
mashindano (22) 比赛
mashine (11) 机器
masika (21) 雨季
masomo (9) 学习，课程
matayarisho (24) 准备
matunda (20) 果实，水果
mazao (17) 农产品
maziwa (20) 牛奶
mazoezi (7) 练习
mazungumzo (7) 对话、谈话
mbali (18) 远
mbalimbali (14) 各种各样的
mbao (16) 木材
mbele (14) 前面
mbili (6) 二
mbio (13) 跑
mboga (20) 蔬菜
mbona (20) 为什么
mbuga (18) 草原
mbuni (18) 鸵鸟
mbuzi (9) 山羊
mchana (5) 白天
mchangamfu (11) 活跃的人
mchango (22) 贡献
mchezaji (7) 运动员 演员
Mchina (7) 中国人
mchoraji (9) 绘画者，画家
mdomo (19) 嘴唇

Mei (21) 五月
meli (11) 轮船
meneja (14) 经理
meno (17) 牙
-meza (19) 吞，咽
meza (18) 桌子
mfano (18) 例子，样板
mfanyakazi (7) 工人
mgawa dawa (10) 司药
mgeni (10) 客人，外宾
mgomba (20) 香蕉树
mgonjwa (15) 病人
mhandisi (11) 工程师，技工
mhasibu (10) 会计
mia (16) 百
mikeka (14) 席子
mimi (1) 我
miongoni mwa (9) 在……之中
miwa (20) 甘蔗
mji (11) 城市
Mjerumani (22) 德国人
mjomba (10) 舅舅
mjukuu (10) 孙子
mjuzi (23) 内行、知识渊博的人
mkalimani (7) 翻译
mkarafuu (16) 丁香树
mkarimu (16) 热情好客的人
mkate (20) 面包，馒头
mke (11) 妻子
Mkenya (7) 肯尼亚人
mkoa (18) 省
mkono (13) 手，手臂
mkulima (7) 农民
mkurugenzi (9) 主任
mkutano (11) 会议
mkuu (9) 领导，首长
mlango (23) 门
mmea (20) 作物，庄稼
mnamo (22) 在…时
mnazi (16) 椰树
mno (22) 十分
mnyama (9) 动物
Moi (8) 莫伊
moja (6)
moja kwa moja (16) 直接，一直
-mojawapo (17) 之一
Morogoro (14) 莫洛戈罗
mosi (21) 一，第
moyo (23) 心脏，信心，精神
mpaka (20) 直至，直到
mpango (22) 计划
mpenzi (23) 亲爱的
mpira (9) 球
mpishi (10) 炊事员
mpunga (20) 稻子，稻谷
mradi (16) 项目
Mreno (22) 葡萄牙人
msaada (22) 帮助，援助
msafiri (19) 旅行者
msaidizi (11) 助手
msalani (20) 洗漱间
msamiati (7) 单词，词汇

msichana (8) 少女，姑娘
msindikizaji (19) 送行者
Mswahili (16) 斯瓦希里人
mswaki (19) 牙刷
mtaalamu (9) 专家，学者
mtalii (18) 游客
mtama (20) 高粱
Mtanzania (7) 坦桑尼亚人
mti (20) 树木
mtoto (5) 孩子
mtu (8) 人
mtulivu (9) 稳重的人，文静的人
mtumishi (8) 公务员，服务员
mtundu (9) 调皮的人
muda (22) 一段时间
muhimu (16) 重要的
mume (11) 丈夫
muhindi (20) 玉米(植物)
muhogo (20) 木薯
muuzaji dukani (10) 售货员
mvivu (14) 懒惰者，懒汉
mvuvi (8) 渔民
mvulana (8) 男青年，小伙子
mvungu (24) 桌下，床下
Mwafrika (8) 非洲人
mwaka (9) 年
mwalimu (3) 老师
mwana (9) 儿子
mwanachama (10) 成员，会员
mwanafunzi (7) 学生
mwanajeshi (7) 军人
mwanamke (9) 妇女，女人
mwanamume (9) 男人
mwananchi (21) 国民，人民
mwanasiasa (22) 政治家
mwandishi wa habari 记者
mwanzo (22) 开始，最初
mwarabu (8) 阿拉伯人
mwembe (20) 芒果树
mwenyeji (12) 当地人，主人
mwenzangu (9) 我的同伴
mwezi (16) 月，月亮
mwimbaji (8) 歌手，歌唱家
Mwingereza (22) 英国人
mwishowe (18) 最后
mwuguzi (7) 护士
mzee (3) 老人，长者
mzigo (20) 行李
mzima (8) 健康的人
mzizimo (16) 寒冷

N

na (7) 和
naam (1) 到(回答他人叫时用)
nafasi (11) 空闲
nafuu (19) 恢复，好转
nahodha (11) 船长，领队
Nairobi (18) 内罗毕
na kadhalika (8) 等等
nambari (22) 数字，号码
namna (14) 种类，方法
nane (6) 八
nani (1) 谁

-nawa (20) 洗手,洗脸
nchi (16) 国家,陆地
ndani (17) 里面
ndani ya (18) 在…里面
ndege (19) 飞机
ndizi (20) 香蕉
ndiyo (3) 是的
ndiyo maana (20) 因此,所以
ndovu (18) 大象
ndugu (3) 同志,兄弟
-nene (9) 胖的,粗的
neno (3) 单词,字
ngamia (23) 骆驼
-ngapi (10) 多少
-ngoja (18) 等候,等待
ngoma (22) 民族舞蹈,鼓
ng'ombe (9) 牛
nguo (11) 衣服,服装
nguzo (23) 柱子
nguruwe (11) 猪
ni (7) 是
ninyi (5) 你们
njaa (20) 饥饿
nje (2) 外面
njia (18) 道路,方法
nini (1) 什么
n.k. (8) 等等,及其他
nne (6) 四
noti (23) 钞票
Novemba (21) 十一月
-nukia (16) 散发出香味
-nunua (14) 购买
nusu (19) 一半
nyati (18) 野牛,水牛
-nyesha mvua (21) 降雨
-nyosha (13) 伸直
nyumba (5) 房子
-nywa (13) 喝
nywele (17) 头发

O

ofisi (10) 办公室
-oga (17) 洗澡
-ogelea (23) 游泳
-ogopa (18) 害怕
ohoo (10) 噢!
Oktoba (21) 十月
-omba (21) 请求,乞求
-ona (14) 看到,认为
-onana (4) 相见
-ondoka (16) 离开
-onekana (15) 出现,显露
-ongea (21) 讲,说
-ongezeka (21) 增加,递增
-onyesha (18) 给人看
orodha (20) 表格,清单
-ote (8) 全部的,整个的

P

pa (14) 给,赠予
pale (16) 那里

pamoja (11) 一起

-panda (13) 乘, 登 (16) 种植

pasipoti (23) 护照

-pata (17) 得到, 获得

-peleka (19) 送

Pemba (16) 奔巴

-penda (12) 喜欢, 喜爱

-pendeza (18) 使人喜欢

pensel (11) 铅笔

pesa (16) 钱

pete (11) 戒指

pia (10) 也

picha (14) 照片, 画

-piga (14) 打, 敲, 拍

-pika (16) 做饭

pilau (23) 抓饭

-pima (23) 称, 量

pimajoto (19) 温度计

pochi (24) 钱包

pointi (19) 点, 小数点

-pokea (23) 接待, 收到

pole (19) 安慰

pongezi (23) 祝贺

pori (18) 森林

posta (23) 邮局

-posti (23) 邮寄

-pumzika (13) 休息

punda-milia (18) 斑马

-punga (13) 吹风, 乘凉

-punguza (24) 减少, 降低

pwa (9) [illegible]

R

rafu (18) 架子

rahisi (14) 简单, 容易

rais (8) 总统

ramani (18) 地图

rangi (17) 颜色

redio (13) 收音机

-refu (9) 高的, 长的

-refusha (22) 延长, 使变长

rejesta (23) 挂号

reli (8) 铁路

risiti (23) 收据, 发票

robo (19) 四分之一

-rudi (14) 返回, 回来

-rudia (17) 重复, 复习

-rudisha (22) 归还, 送还

ruhusa (19) 允许, 许可

S

saa (17) 钟表, 小时

saba (6) 七

sabuni (14) 肥皂

safari (20) 旅行

safi (5) 干净, 好

-safiri (16) 旅行

-safisha (17) 打扫

sahani (20) 碟子, 盘子

-sahau (19) 忘记

-saidia (12) 帮助, 援助

saizi (17) 号码, 尺寸

salama (5) 安全, 平安

salamu (23)问候
samahani (11)请原谅
samaki (20)鱼
sana (5)很
sanaa (14)艺术
sanamu (14)塑像
sanduku (18)箱子
sanifu (16)标准的
sarafu (23)硬币
sarakasi (8)杂技
sarufi (7)语法
sasa (8)现在
sauti (14)声音
sawa (3)正确
sayansi (22)科学
sehemu (17)部分，地区
sekondari (7)中学
-sema (14)说话
senti (23)分
Septemba (21)九月
serikali (8)政府
shairi (22)诗歌
shaka (12)疑问，怀疑
shamba (17)农田，农场
-shangaa (23)惊奇
shangazi (10)姑姑
shati (21)衬衫
shauri (19)建议
-sherehekea (22)庆祝
-shiba (20)吃饱
shida (11)困难
-shika (19)拿，握
shikamoo (4)对长者的问候
shilingi (14)先令
-shona (18)缝制
shughuli (15)事情，事务
-shughulikia (22)忙于某事
shujaa (10)勇敢的
shule (10)学校
shule ya msingi (10)小学
si (7)不是
si kitu (15)没什么
-sikia (16)听说
sikio (21)耳朵
-sikiliza (13)听，听从
siku (5)一天
sikukuu (16)节日
-simama (14)站立，停住
simba (18)狮子
sindano (19)针
sisi (3)我们
sita (6)六
sitini (21)六十
siyo (8)不是这样
sketi (23)裙子
soda (15)汽水
soksi (18)袜子
-soma (12)读，学习
-somesha (17)教授
somo (7)课，课程
-songa (23)搅拌，压挤
-stawi (20)繁荣，茂盛

stempu (17) 邮票
stesheni (24) 站，台
sukari (16) 食糖
supu (20) 汤
sura (22) 面貌
suruali (17) 裤子
swali (13) 问题

T

taa (14) 灯
taabu (23) 困难
taarifa (17) 报导，声明
tabia (24) 习惯，性格
tafadhali (4) 请
-tafuta (18) 找；寻找
taifa (17) 国家，民族
-taja (18) 提及，提到
-taka (12) 想要
tambi (20) 面条，通心粉
-tamka (19) 发音
-tandika (20) 铺床
Tanganyika (22) 坦噶尼喀
tangazo (21) 布告，通知
tangu (20) 自从…
tani (16) 吨
tano (6) 五
Tanzania (7) 坦桑尼亚
tarehe (21) 日，日期
tarishi (23) 邮差，信使
tatu (6) 三
taulo (14) 毛巾
tayari (6) 准备好了
-tazama (13) 看，观察
TAZARA (8) 坦赞铁路当局
-tegemea (20) 依靠，依据
televisheni (13) 电视
-tembelea (14) 参观，访问
tembo (18) 大象
tena (2) 再一次
-tengeneza (16) 制造，修理
thelathini (14) 三十
-tia (16) 放入，加入
tiketi (19) 票
tisa (6) 九
-toa (22) 提出，拿出
tofauti (21) 区别，不同
-toka (12) 来自，出来
-tokana na (22) 从…之中
tope (21) 泥浆，泥泞
-tosha (23) 足够
toto (22) 桌子的抽屉
tu (8) 仅仅，只
-tumai (17) 希望
-tumia (14) 使用，利用
tumbo (19) 肚子，胃肠
-tundika (19) 挂起
twiga (18) 长颈鹿

U

ua (21) 花
Uarabuni (23) 阿拉伯地区
ubao (14) 木板，黑板
udaktari (13) 医学

ufundi (18) 技术
ugali (23) 玉米面糊
Uganda (8) 乌干达
uhuru (21) 独立，自由
ujenzi (22) 建设
uji (20) 粥，稀饭
ujuzi (22) 知识
ukalimani (20) 翻译工作
ukarimu (15) 盛情，好客
ukoloni (22) 殖民主义
ukombozi (21) 解放
ukoo (10) 家庭
ukuta (19) 墙
Ulaya (12) 欧洲
-uliza (13) 问，询问
-uma (19) 疼痛
umri (23) 年令
umuhimu (12) 重要性
-ungana (22) 联合
Unguja (16) 桑给巴尔
upepo (13) 风
upesi (14) 快，迅速
urafiki (11) 友谊
usafi (12) 干净，清洁
usalama (17) 安全
usiku (19) 夜晚，晚上
usiku kucha (24) 一整夜
usingizi (19) 睡眠
uso (20) 脸
utamaduni (22) 文化
utaratibu (21) 顺序，秩序
utosi (21) 头顶
uwanja (12) 广场，操场

V

-vaa (19) 穿，戴
vema (22) 好
video (22) 电视设备
Viktoria (18) 维多利亚
vilevile (7) 也，同样
vinyago (14) 雕塑，假面具
vipi (20) 怎么
vuli (21) 小雨季
-vutia (18) 吸引

W

wa (7) 的
-wahi (18) 曾经，及时
wakati (12) 时间
wala (8) 然而
wale (9) 那些
wali (20) 米饭
wao (3) 他（她）们
wapi (12) 哪里，何方
-washa (14) 点燃
wasiwasi (15) 不安，担心
-waza (24) 思考
-waza na kuwazua (24) 冥思苦想
-weka (19) 放，安置
wema (23) 好意，厚道
-weza (13) 能够

wewe (3) 你
wiki (21) 星期
wino (17) 钢笔水

Y

yaani (21) 即，也就是
yai (20) 鸡蛋
yeye (3) 他（她）
yule (9) 那个

Z

-zaa (20) 生育，结果实
zaidi ya (16) 超过
-zalisha (16) 生产
-zaliwa (21) 出生，诞生
zamani (8) 从前，过去
zambarau (24) 紫色
Zambia (8) 赞比亚
Zanzibar (15) 桑给巴尔
zao (16) 作物，产品
zawadi (23) 礼品，礼物
ziwa (18) 湖泊
-zungumza (12) 谈话，聊天
-zuri (9) 好的，漂亮的